

COMARCH

**RAPORT DANYCH NIEFINANSOWYCH
COMARCH S.A. ORAZ GRUPY COMARCH
ZA ROK 2017**

1.	Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych	3
2.	Informacje o Grupie Kapitałowej Comarch	4
2.1.	Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., wg stanu na dzień 27 kwietnia 2018.....	5
2.2.	Zakres działalności Grupy Comarch na świecie	5
2.3.	Struktura kapitałowa Grupy Comarch wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.	6
2.4.	Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe	8
2.5.	Nagrody i rankingi w roku 2017	9
3.	Interesariusze	11
4.	Polityki i zasady przyjęte i stosowane przez Grupę Comarch oraz ich wpływ na poszczególne aspekty oraz zidentyfikowane ryzyka	12
4.1.	Zintegrowany System Zarządzania	13
4.2.	Kodeks etyczny Comarch	20
4.3.	Prawa człowieka	22
4.4.	Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju	23
4.5.	Spółeczna odpowiedzialność biznesu	24
4.6.	Przeciwdziałanie korupcji	28
4.7.	Ład korporacyjny	29
4.8.	Ryzyka w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania	30
5.	Kontrahenci.....	31
5.1.	Dostawcy	31
5.2.	Odbiorcy.....	34
5.3.	Bezpieczeństwo produktów i konsumentów	36
6.	Zasoby ludzkie (obszar społeczny i pracowniczy)	37
6.1.	Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2014-2017	38
6.2.	Rotacja zatrudnienia.....	39
6.3.	Umowy, na podstawie których świadczona jest praca	39
6.4.	Szkolenia	47
6.5.	Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne.....	49
7.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	51
8.	Ochrona Środowiska	54
8.1.	Wykorzystanie surowców naturalnych	55
8.2.	Wyroby gotowe	55
8.3.	Energia	56
8.4.	Flota Comarch	60
8.5.	Woda	60
8.6.	Emisje	61
8.7.	Odpady	66
9.	Ocena istotności aspektów oddziaływania na otoczenie.....	69
10.	Przegląd wskaźników profilowych G4	71
11.	Przegląd wskaźników szczegółowych G4	73
12.	Przegląd wskaźników SIN.....	80

1. Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych

G4-1

Szanowni Interesariusze,

Grupa Comarch, z racji wielkości przedsiębiorstwa oraz zasięgu swojego działania, wywiera znaczny wpływ na swoje otoczenie, szczególnie w zakresie ekonomicznym i społecznym. Zrównoważony rozwój był jednym z kluczowych fundamentów strategii firmy od samego jej początku i w opinii Zarządu Grupy w znacznym stopniu przyczynił się do sukcesu rynkowego przedsiębiorstwa.

Niniejszy Raport Danych Niefinansowych Grupy Comarch jest drugim z kolei, a pierwszym opublikowanym po wejściu w życie takiego obowiązku. Niezależnie od wymogów formalnych, Comarch od wielu lat stosuje dobre praktyki w zakresie raportowania niefinansowego (m.in. poprzez publikację odpowiednich informacji w Internecie oraz w raportach rocznych). Wynika to zarówno z wewnętrznej potrzeby komunikacji z interesariuszami, jak i wypełniania zaleceń ładu korporacyjnego dla spółek giełdowych oraz zapisów ustawy o rachunkowości.

Z uwagi na profil działalności przedsiębiorstwa, kluczowymi dla Comarch zagadnieniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju są kwestie społeczne, związane z zatrudnieniem i prawami człowieka oraz zagadnienia związane z zarządzaniem różnorodnością, szczególnie w zakresie organów zarządzających i nadzorczych. W opinii Zarządu Grupy Comarch przestrzeganie odpowiednich standardów oraz raportowanie o nich jest niezbędne dla właściwego zarządzania zasobami ludzkimi, a tym samym jest elementem kluczowym dla zapewnienia możliwości długoterminowego rozwoju i utrzymania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa.

Kluczowymi wydarzeniami związanymi ze zrównoważonym rozwojem oraz raportowaniem niefinansowym, odnotowanymi w okresie objętym raportowaniem, była ciągła poprawa jakości zarządzania, zwiększenie roli „miękkich” czynników motywacyjnych, zwiększenie promocji aktywności fizycznej i kulturalnej wśród pracowników, zwiększenie świadomości kadry zarządzającej w zakresie zagadnień związanych z różnorodnością, a także udoskonalenie procedur zarządzania dostawcami. Grupa Comarch w 2017 prowadziła również działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego, m.in. przed wdrożenie energooszczędnych technologii w trakcie prowadzonych inwestycji infrastrukturalnych oraz promowanie postaw proekologicznych wśród załogi. Grupa cały czas wspiera również różne inicjatywy społeczności lokalnych oraz znacznie zwiększyła skalę prowadzonych działań charytatywnych.

Zarząd Comarch S.A. zwraca uwagę, że Raport Danych Niefinansowych za rok 2017 obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Spółki Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Raport został przygotowany zgodnie z wymogami raportowania niefinansowego zawartymi w Ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, wytycznymi Komisji Europejskiej dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych oraz w oparciu o krajowe Standardy Informacji Niefinansowych (SIN) i międzynarodowe wytyczne Global Reporting Initiative (GRI) dotyczące raportów zrównoważonego rozwoju. Do najważniejszych wyzwań oraz celów organizacji na najbliższy rok w zakresie raportowania niefinansowego należy udoskonalanie procesów wewnątrz organizacji, pozwalających na osiągnięcie docelowej jakości i kompletności raportowania, a także zmniejszenie jego pracochłonności.

Zarząd Comarch S.A.

2. Informacje o Grupie Kapitałowej Comarch

G4-3, G4-4, G4-5, G4-7, G4-14, G4-16

G.1.1., G.1.2.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej Comarch („Grupa Comarch”, „Comarch”), której jednostką dominującą jest spółka akcyjna Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

Grupa Kapitałowa Comarch jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki zarówno w Polsce jak i za granicą. Główną strategią Comarch jest dostarczanie klientom kompletnych rozwiązań informatycznych opartych na produktach własnych, także w modelu usługowym. Dzięki zatrudnianym wysokiej klasy specjalistom oraz dzięki posiadanej profesjonalnej infrastrukturze Comarch jest w stanie dostarczać zarówno produkty informatyczne, jak również usługi ich wdrożenia, utrzymania i hostowania, a także usługi doradcze i integracyjne dla klientów na całym świecie. Dzięki temu odbiorcy produktów i usług oferowanych przez Comarch mogą w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez nowoczesne systemy informatyczne oraz optymalizować swoje procesy biznesowe.

Szeroki zakres oferty Comarch obejmuje systemy klasy ERP, finansowo-księgowe, systemy CRM, oprogramowanie lojalnościowe, systemy wsparcia sprzedaży i elektronicznej wymiany dokumentów, systemy bankowości elektronicznej, systemy zarządzania sieciami teleinformatycznymi, systemy billingowe, oprogramowanie Business Intelligence, usługi zarządzania bezpieczeństwem i ochroną danych oraz wiele innych rozwiązań. Comarch jest dostawcą rozwiązań m.in. dla podmiotów z administracji publicznej, bankowości, biur rachunkowych, przedsiębiorstw z branży FMCG, linii lotniczych, motoryzacji, sektora medycznego, firm produkcyjnych, przedsiębiorstw użyteczności publicznej, rynków kapitałowych, firm telekomunikacyjnych i ubezpieczeniowych, wyższych uczelni, firm handlowych i usługowych, transportowych, dla dostawców paliw a także podmiotów prowadzących działalność maklerską, e-commerce czy faktoringową. Szczegółowy opis dostarczanych produktów i usług został zawarty w punkcie 3 Sprawozdania z Działalności Comarch S.A. oraz Skonsolidowanego Sprawozdania z Działalności Grupy Comarch.

Comarch przy planowaniu swojej strategii rozwoju uwzględnia aspekty społeczne i środowiskowe świadomie ograniczając wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności.

G4-16

Comarch jest członkiem ważnych organizacji w dziedzinie IT, takich jak np. ETIS, PIKOM oraz TeleManagement Forum, przez co posiada ciągły dostęp do najnowszych standardów pojawiających się w tych dziedzinach (np. standardów na temat TAP/RAP). Comarch należy również do międzynarodowych izb gospodarczych i handlowych m.in.: Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej. Jest także

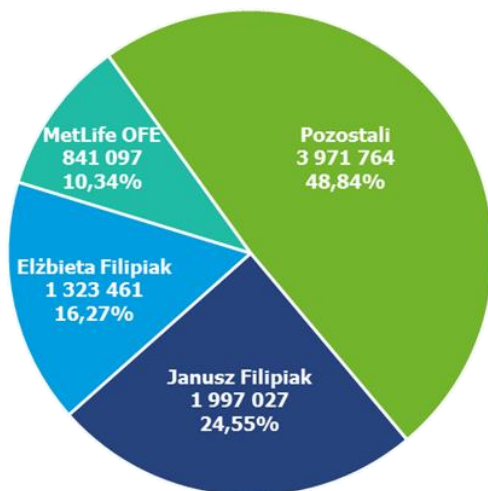
członkiem Związku Maklerów i Doradców (ZMiD), organizacji zrzeszającej osoby posiadające licencje maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych oraz maklerów giełd towarowych. W Hiszpanii Comarch jest członkiem Confederación de Empresarios de Málaga (CEM), czyli Konfederacji Pracodawców Malagi. CEM jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców o charakterze konfederacyjnym i międzysektorowym, o zasięgu prowincjonalnym. W Japonii Comarch przynależy do klubu biznesowego 21c Club w ramach EGG JAPAN. 21c Club wspiera przedsiębiorstwa w tworzeniu i rozwijaniu nowych firm typu B2B oraz jest platformą do wymiany wiedzy i doświadczenia. Comarch jest także członkiem LF Networking Fund, nowopowstałej inicjatywy stowarzyszenia The Linux Foundation, która zacieśnia współpracę między partnerami i zwiększa sprawność operacyjną w projektach dotyczących rozwoju sieci.

Pozostałe podstawowe informacje o Comarch S.A. oraz Grupie Comarch zostały opublikowane odpowiednio w punkcie 1 Sprawozdania z Działalności Comarch S.A. oraz Skonsolidowanego Sprawozdania z Działalności Grupy Comarch.

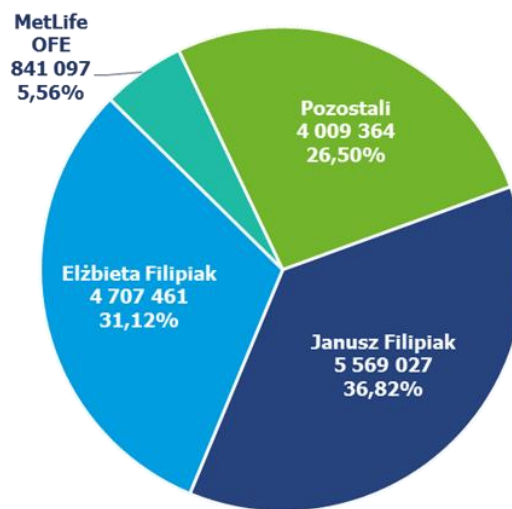
2.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., wg stanu na dzień 27 kwietnia 2018

G4-7

Akcyonariat wg liczby akcji

Akcyonariat wg liczby głosów

2.2. Zakres działalności Grupy Comarch na świecie

G4-6, G4-8, G4-9

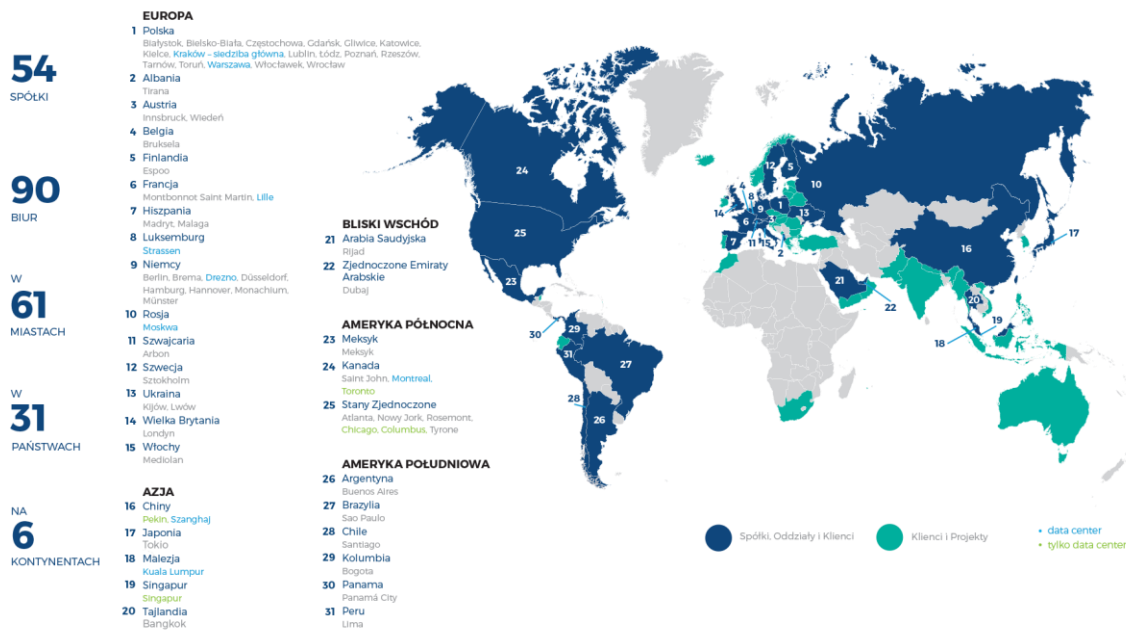
Według stanu na dzień publikacji raportu, Comarch S.A. posiada 14 oddziałów w Polsce oraz 1 w Albanii, Grupa Comarch składa się z 52 spółek zlokalizowanych na 6 kontynentach, w 29 krajach, w 90 lokalizacjach na całym świecie. W minionym roku Grupa z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. W minionym roku Grupa Comarch założyła nowe spółki zależne – Comarch Japan KK z siedzibą w Tokio i Comarch Saudi Arabia Co. z siedzibą w Rijadzie. Na rok 2018 planowane są dalsze inwestycje kapitałowe zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. Szczegółowe informacje w zakresie zmian w strukturze organizacyjnej znajdują się w punkcie 1 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok 2017.

G4-13

W raportowanym okresie nastąpiło zwiększenie współpracy z dostawcami zagranicznymi związane z realizacją zakupów do produkcji własnej Comarch S.A. oraz związane ze zwiększeniem wysiłku firmy w kierunku prac badawczo-rozwojowych.

W dniu 31 grudnia 2017 r. w Comarch S.A. było zatrudnionych 4 303 osób wobec 4 276 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2016 r., natomiast w całej Grupie Comarch liczba zatrudnionych wzrosła do 5 541 osób w porównaniu do 5 490 osób z 31 grudnia 2016 r.

Poniżej mapa działalności Grupy Comarch na świecie:

Comarch świadczy kompleksowe usługi w zakresie udostępniania i utrzymania złożonych rozwiązań informatycznych obejmujących sprzęt, oprogramowanie oraz usługi ich utrzymania.

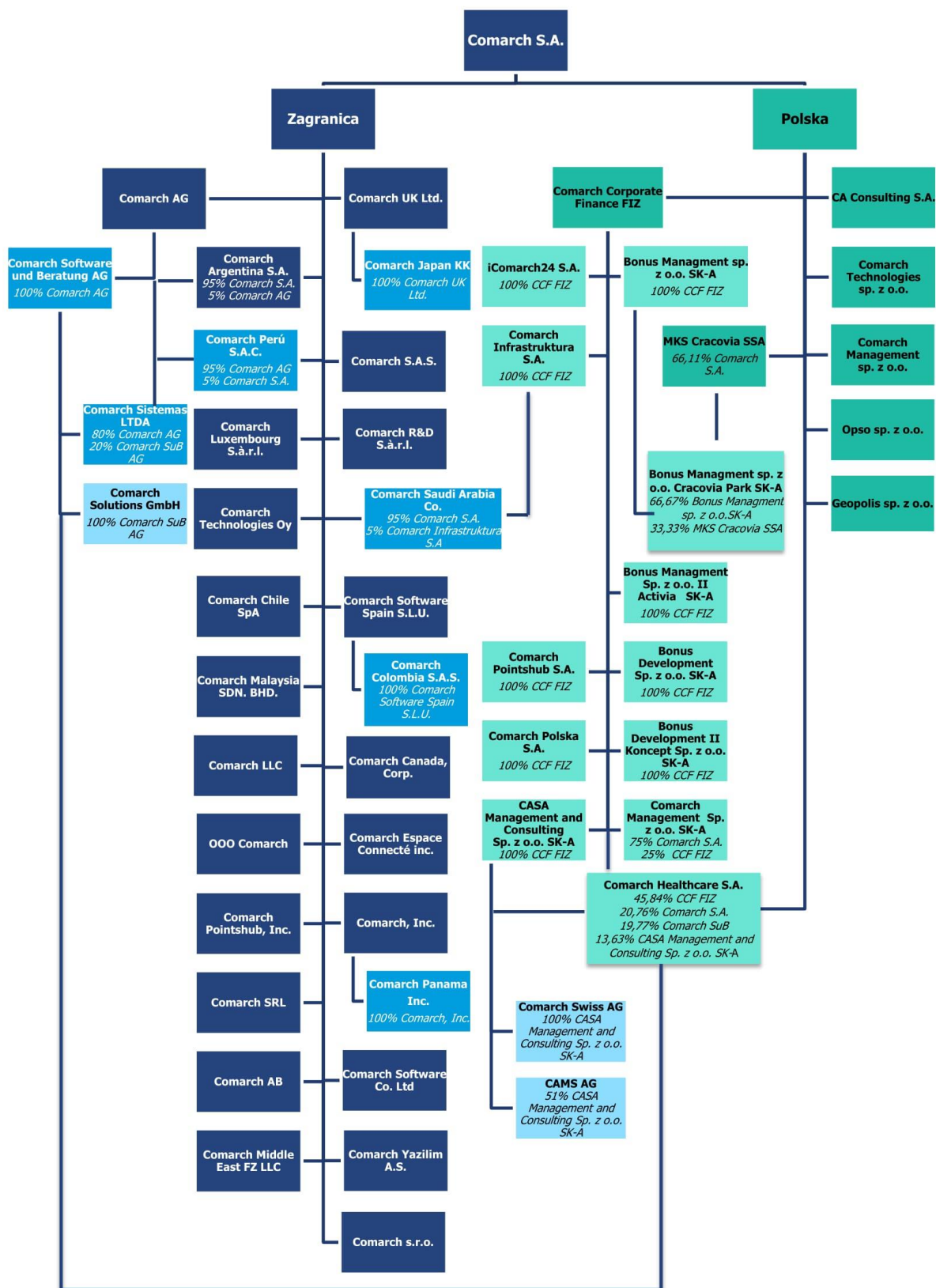
G4-8

Comarch przechowuje dane w 15 Data Center na całym świecie (m.in. Chicago, Singapur, Moskwa, Berlin), w tym w czterech własnych (Kraków, Warszawa, Drezno, Lille).

2.3. Struktura kapitałowa Grupy Comarch wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

G4-6, G4-9, G4-17

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2017 roku obejmuje sprawozdania niżej wymienionych spółek. Niniejszy Raport Danych Niefinansowych obejmuje wszystkie podmioty Grupy Kapitałowej Comarch uwzględnione w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

■ 100% udziałów w posiadaniu Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

2.4. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

G4-9, G4-22, G4-23, G4-28, G4-29, G4-30, G4-33, G4-EC1

Niniejszy raport obejmuje dane za rok 2017 i dane porównawcze za rok 2016. Dla

Spółki jest to drugi rok publikacji raportu danych niefinansowych. Spółka po raz pierwszy opublikowała raport niefinansowy w dniu 28 kwietnia 2017 r. za 2016 rok. Nie dokonano istotnych korekt informacji zawartych w poprzednim raporcie.

Niniejszy raport nie podlega certyfikacji jak również zewnętrznej weryfikacji przez profesjonalnych audytorów.

WYBRANE DANE FINANSOWE COMARCH SA (w tys. PLN)	2017	2016	zmiana
Przychody ze sprzedaży	755 517	749 213	0,8%
Zysk na działalności operacyjnej	40 533	78 834	-48,6%
Zysk przed opodatkowaniem	44 244	56 546	-21,8%
Zysk netto	39 338	45 588	-13,7%
Aktywa razem	1 247 206	1 162 245	7,3%
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	450 222	390 503	15,3%
Zobowiązania długoterminowe	154 762	121 363	27,5%
Zobowiązania krótkoterminowe	155 174	126 800	22,4%
Kapitał własny	796 984	771 742	3,3%
Kapitał zakładowy	8 133	8 133	0,0%
Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 133 349	0,0%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję	1,5	-	-

W 2017 roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 6,3 mln PLN, tj. 0,8% wobec poziomu z 2016 roku. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 40,5 mln PLN i był niższy o 48,6% w porównaniu do 2016 roku, zysk netto w 2017 roku zmniejszył się wobec roku poprzedniego o 6,3 mln PLN, tj. o 13,7%. Działalność Comarch S.A. w 2017 roku była rentowna. Rentowność operacyjna w 2017 roku spadła z poziomu 10,5% do 5,4%, natomiast rentowność netto spadła z 6,1% do 5,2%.

Szczegółowa analiza finansowa Comarch S.A. została opublikowana w punkcie 9 Sprawozdania Zarządu z działalności Comarch S.A. za rok 2017.

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY COMARCH (w tys. PLN)	2017	2016	zmiana
Przychody ze sprzedaży	1 102 520	1 112 813	-0,9%
Zysk na działalności operacyjnej	35 774	116 893	-69,4%
Zysk przed opodatkowaniem	64 559	104 777	-38,4%
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	42 036	73 034	-42,4%
Aktywa razem	1 501 915	1 444 875	3,9%
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	622 883	582 811	6,9%
Zobowiązania długoterminowe	237 668	196 921	20,7%

Zobowiązania krótkoterminowe	385 215	385 890	-0,2%
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy	862 904	847 423	1,8%
Kapitał zakładowy	8 133	8 133	0,0%
Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 133 349	0,0%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję	1,5	-	-

W 2017 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch były niższe o 10,3 mln PLN, tj. 0,9% w porównaniu do roku ubiegłego. Zysk z operacyjny osiągnął wartość 35,8 mln PLN i zmniejszył się o 69,4% w porównaniu do 2016 roku. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w 2017 roku był niższy wobec roku poprzedniego o 42,4% i osiągnął wartość 42,0 mln PLN. Działalność Grupy Comarch w 2017 roku była rentowna. Marża na sprzedaży i rentowność sprzedaży operacyjnej spadły, kolejno do poziomu 24,5% oraz 3,2%. Również rentowność sprzedaży brutto i sprzedaży netto były satysfakcjonujące i osiągnęły kolejno poziom 5,9% oraz 3,8%.

W przychodach ze sprzedaży Grupy Comarch bardzo wysoki udział (powyżej 90%) posiadają produkty i usługi o dużej wartości dodanej, w szczególności oprogramowanie wytwarzane przez pracowników. Sprzedaż rozwiązań firm trzecich stanowią margines sprzedaży Grupy Comarch.

Szczegółowa analiza finansowa Grupy Comarch została opublikowana w punkcie 9 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok 2017.

2.5. Nagrody i rankingi w roku 2017

■ Comarch w II etapie konkursu Złota Strona Emitenta

Comarch zakwalifikował się do II etapu dziesiątej już edycji Konkursu na najlepszą stronę internetową spółki giełdowej - ZŁOTA STRONA EMITENTA X. W I etapie Konkursu oceniono strony internetowe 889 polskich oraz zagranicznych spółek giełdowych, których akcje były notowane w dniu 31 sierpnia 2016 roku na GPW, w tym także na rynku NewConnect. W 2017 roku do II etapu Konkursu zakwalifikowano 57 spółek giełdowych najwyższej punktowanych w I etapie Konkursu. Spółki wykazały się wysokim i bardzo wyrównanym poziomem zawartości merytorycznej witryn internetowych.

■ Comarch w 100 największych firmach IT w Polsce- raport ITwiz Best 100

W maju 2017 roku został opublikowany raport ITwiz Best 100 za rok 2016. Comarch został zwycięzcą w kategorii „Firmy o największych przychodach ze sprzedaży usług Cloud Computing” w 2016 roku. Dodatkowo Comarch znalazł się w czołówce w kilku innych zestawieniach, m.in. firmy o największym zatrudnieniu (2 miejsce), sprzedaż aplikacji mobilnych (2 miejsce), przychody z sektora przemysłowego (2 miejsce), telekomunikacyjnego (2 miejsce) i handlu (2 miejsce) oraz sprzedaż systemów klasy ERP (3 miejsce).

Z kolei Grupa Comarch znalazła się w pierwszej dziesiątce w zestawieniu „Przychody największych grup kapitałowych branży IT”. W 2016 roku Comarch wypracował przychody ze sprzedaży o wartości 1,112 mln złotych, co dało 7. miejsce w tej kategorii.

■ Comarch liderem w TOP 200 „Computerworld”

W czerwcu 2017 roku został opublikowany ranking TOP 200 „Computerworld” za rok 2016. Już po raz kolejny Comarch stanął na podium rankingu. W tej edycji został liderem w kategorii firma o największym wzroście zatrudnienia oraz największy dostawca aplikacji mobilnych. Comarch został również zwycięzcą w zestawieniu dostawców IT na rzecz odpowiedzialnego rozwoju.

■ Nagroda 20-lecia Krakowskiego Parku Technologicznego

Comarch otrzymał nagrodę Krakowskiego Parku Technologicznego z okazji odbywającego się pod hasłem NonStop Future, 20-lecia działalności spółki.

W uzasadnieniu możemy przeczytać:

To m.in. dzięki tej firmie, Kraków dzisiaj jest postrzegany na świecie jako jedno z najlepszych miejsc do lokowania nowoczesnych inwestycji opartych na wiedzy. Ta działająca na całym świecie – w szeroko rozumianym sektorze IT – spółka, jest najlepszą biznesową wizytówką Krakowa.

Jednocześnie może być przykładem dla wszystkich startup-ów. Bowiem spółka ma swoje korzenie w środowisku akademickim, czyli wyrosła z uczelni, niemal w przysłowiowym garażu, by po 24 latach działalności, stać się globalną marką. Pierwsze zezwolenie w krakowskiej specjalnej strefie ekonomicznej Comarch otrzymał w 1998 r. Było to drugie zezwolenie wydane przez KPT. Od tamtej pory działalność spółki jest ściśle związana z funkcjonowaniem w strefie.

Źródło: <http://www.kpt.krakow.pl/wydarzenia/>

■ **II miejsce w kategorii głównej w rankingu IT@BANK 2017**

Comarch został wyróżniony w rankingu IT@BANK 2017, otrzymując nagrodę za II miejsce w kategorii głównej, nagrodę specjalną za potencjał rozwojowy. Comarch został liderem w kategorii firm w sektorze finansowym - integratorzy i dostawcy oprogramowania.

IT@BANK to największa doroczna konferencja w Polsce poświęcona kwestiom informatyki bankowej, która gromadzi elitarne grono decydentów IT z banków, firm ubezpieczeniowych, SKOK-ów oraz firm technologicznych. Organizatorem jest Centrum Prawa Bankowego i Informacji, wydawca „Miesięcznika Finansowego BANK” - magazynu kadry menedżerskiej banków - we współpracy z Radą Bankowości Elektronicznej oraz Forum Technologii Bankowych przy Związku Banków Polskich. Nagrody przyznawane są od 12 lat.

■ **Rozwiązanie Comarch w raporcie “Vendor Landscape: B2B Business Networks, 2017 To 2018”**

Analitycy z firmy badawczej Forrester docenili rozwiązanie Comarch w raporcie “Vendor Landscape: B2B Business Networks, 2017 To 2018”, który przedstawia rozwiązania zapewniające efektywną i bezpieczną wymianę danych w całym łańcuchu dostaw. To kolejne wyróżnienie dla systemu Comarch. Wcześniej firma analityczna Gartner uwzględniła oprogramowanie Comarch w raporcie „Magic Quadrant for Integration Brokerage”.

■ **Dostawca Godny Polecenia- ING Bank Śląski**

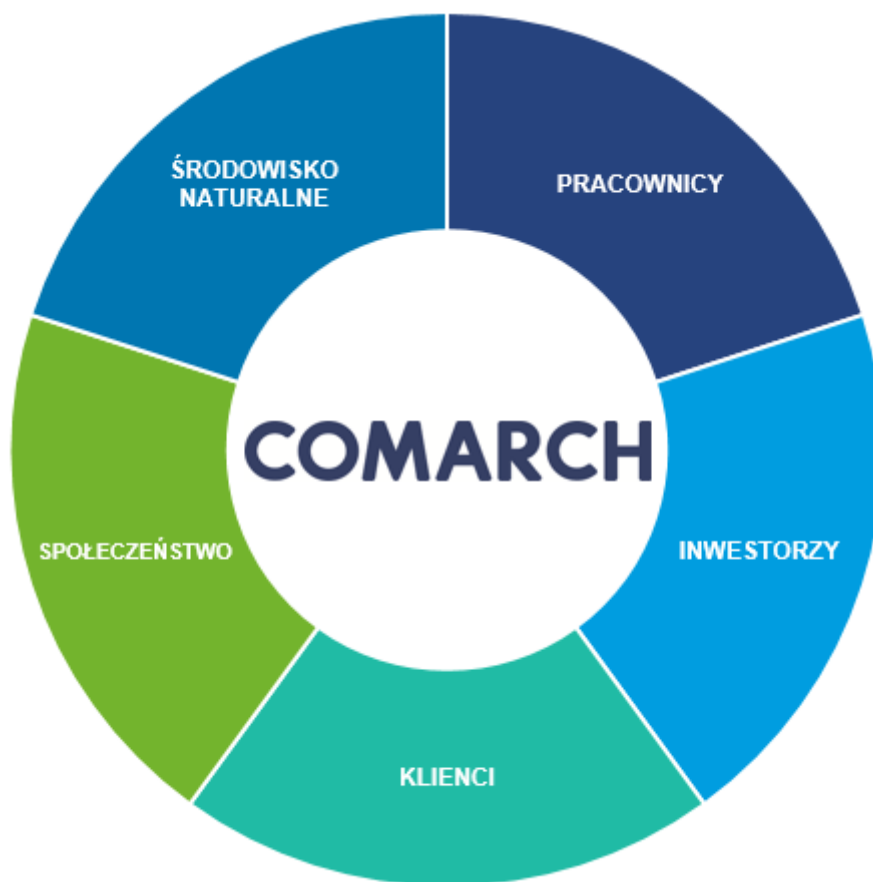
Comarch został wyróżniony przez ING Bank Śląski i uznany za Dostawcę Godnego Polecenia podczas grudniowej konferencji „W poszukiwaniu wspólnego mianownika”.

Dostawca Godny Polecenia 2017 to wyróżnienie przyznawane przez ING Bank Śląski tym przedsiębiorstwom, które świadczą usługi na najwyższym poziomie oraz które cechuje elastyczność działania. Comarch znalazł się wśród zwycięzców i został doceniony „za wyróżniającą się elastyczność, gotowość do zmiany modelu pracy i tworzenie globalnych rozwiązań odpowiadających na potrzeby klientów w dobie Agile”.

■ **Tytuł „Prezesa Roku” dla Profesora Filipiaka**

Redakcja gazety „Parkiet” już po raz 24. przyznała ekstraklasie rynku kapitałowego nagrody „Byki i Niedźwiedzie”. Tytuł „Prezesa roku” otrzymał Profesor Janusz Filipiak. Kapituła wyróżniła Profesora Filipiaka za konsekwentny rozwój spółki Comarch przez dwadzieścia pięć lat.

3. Interesariusze

a) Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację:

G4-24

- **Pracownicy** (pracownicy etatowi i współpracownicy, stażyści, praktykanci, studenci i potencjalni pracownicy, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru),
- **Inwestorzy** (akcjonariusze, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki, KNF, KDPW),
- **Klienci** (klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, kluczowi dostawcy, podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa, administracja rządowa),
- **Społeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie działalności Grupy Comarch, mieszkańcy i władze rządowe i samorządowe, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowi, organizacje techniczne i branżowe),
- **Środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, firmy recyklingowe).

b) Podstawą identyfikacji i selekcji była definicja interesariusza – jako podmiotu, który wpływa na Grupę Comarch i na którego wpływa swoją działalnością Grupa Comarch.

G4-25

c) Podejście organizacji do angażowania interesariuszy:

- **Pracownicy** (rekrutacje, rozmowy okresowe, spotkania wewnętrzne, wewnętrzny portal dla pracowników Everybody/Intranet, wewnętrzne publikacje/marketing wewnętrzny, cykliczne happeningi wspierające aktywny styl życia),

G4-26

Cel dialogu: zapewnienie stabilizacji rotacji zatrudnienia poprzez wyjście naprzeciw oczekiwaniom pracowników, zapewnienie pracownikom możliwości rozwoju, stworzenie satysfakcjonującego i stabilnego miejsca pracy,

- **Inwestorzy** (regularne spotkania podczas konferencji wynikowych w Krakowie lub Warszawie (również interaktywne transmisje on-line), spotkania indywidualne oraz telekonferencje z Zarządem Spółki, stała współpraca Działu Rynku Kapitałowego i Ubezpieczeń z interesariuszami wymienionymi w pkt a), strona www Relacji Inwestorskich, udział w konferencjach organizowanych przez instytucje rynku finansowego i kapitałowego takie jak banki, fundusze inwestycyjne, GPW, KDPW, KNF i SEG),

Cel dialogu: zapewnienie przejrzystości informacyjnej, spełnienie potrzeb informacyjnych interesariuszy, budowanie wartości Comarch, dbałość o reputację Comarch,

- **Kontrahenci** (strona www, badanie satysfakcji klientów, spotkania biznesowe na potrzeby realizacji umów i podniesienie jakości świadczonych usług),

Cel dialogu: badanie oczekiwań i opinii klientów, uwzględnianie głosu klienta w projektowaniu rozwiązań biznesowych, tworzenie produktów i usług dostosowanych do potrzeb klienta,

- **Społeczeństwo oraz władze rządowe/samorządowe** (bieżąca komunikacja bezpośrednia, realizacja projektów sponsoringowych, budowanie partnerstw, realizacja wspólnych projektów, organizacja programów edukacyjnych i prewencyjnych na rzecz ochrony zdrowia, organizacja programów stażowych),

Cel dialogu: ponoszenie odpowiedzialności społecznej, wspieranie rozwoju społeczności, wsparcie studentów i absolwentów w zdobywaniu wiedzy i doświadczenia, zapewnienie przestrzegania wymogów i regulacji, tworzenie miejsc pracy,

- **Środowisko naturalne** (organizowanie akcji proekologicznych, współpraca z organizacjami ekologicznymi i firmami recyklingowymi),

Cel dialogu: poprawa jakości środowiska naturalnego, ograniczenie zużycia energii, emisji zanieczyszczeń zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

4. Polityki i zasady przyjęte i stosowane przez Grupę Comarch oraz ich wpływ na poszczególne aspekty oraz zidentyfikowane ryzyka

G4-15, G4-18, G4-19, G4-27

Wybór i opis polityk, a także zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu wskaźników efektywności został dokonany w oparciu o kryterium istotności przy uwzględnieniu czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych dotyczących działalności

Comarch S.A. oraz Grupy Comarch. Głównymi czynnikami branżowymi pod uwagę w trakcie oceny istotności były:

- Profil działalności oraz otoczenie rynkowe,
- Branża, w której działa Comarch,
- Oddziaływanie na społeczność i środowisko naturalne,
- Oczekiwania interesariuszy.

Zarząd aktywnie uczestniczy w procesie definiowania treści raportu oraz zatwierdza wszelkie decyzje strategiczne powiązane z procesem tworzenia raportu danych niefinansowych. Przy jego tworzeniu zostały również uwzględnione zgłaszane oczekiwania interesariuszy.

Od ponad 20 lat Comarch konsekwentnie buduje kulturę organizacyjną oraz system wartości obejmujące m.in.:

- Ciągłe i systematyczne dbanie o jakość i konkurencyjność naszych produktów i usług,
- Dostosowywanie produktów i usług do oczekiwań i wymagań naszych klientów,
- Rozwijanie wzajemnie korzystnej współpracy z dostawcami w celu polepszenia jakości oferowanych produktów i usług,
- Ochronę danych i wzmacnianie zaufania naszych klientów oraz innych stron zainteresowanych w zakresie bezpieczeństwa informacji,

- Ciągłe podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez odpowiedni system edukacyjny oraz szkolenia ukierunkowane na zagadnienia związane z jakością, bezpieczeństwem informacji, ochroną środowiska oraz bezpieczeństwem pracy,
- Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia,
- Stałą poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników, poprawę komfortu miejsca pracy,
- Zapobieganie wypadkom przy pracy, chorobom zawodowym oraz zdarzeniom potencjalnie wypadkowym,
- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz ograniczania negatywnych wpływów na środowisko,
- Przestrzeganie mających zastosowanie wymagań prawnych i innych,
- Ciągłe doskonalenie skuteczności Zintegrowanego Systemu Zarządzania, w tym AQAP 2110 oraz AQAP 2210,
- Zapewnianie odpowiednich zasobów i środków do wdrożenia ww. działań.

Kultura oraz system wartości Comarch są usystematyzowane za pośrednictwem następujących polityk, kodeksów i deklaracji:

- W ramach wdrożonego w Grupie Comarch Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonują:
 - Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania,
 - Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli,
 - Polityka Bezpieczeństwa,
 - Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców,
 - Polityka Prywatności,
 - Polityka Poszanowania Własności Intelektualnej Osób Trzecich,
 - Kodeks Etyczny,
 - Polityka Jakości Wyrobów Medycznych,
- Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR),
- Przeciwdziałanie korupcji,
- Ład korporacyjny.

4.1. Zintegrowany System Zarządzania

G4-15, G4-19

G.2.2

Comarch kładzie szczególny nacisk na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Działania podnoszące tę wartość podejmowane są w celu zaspokojenia wzrastających i ściśle określonych oczekiwań klientów działających na rynku krajowym i międzynarodowym. Dzięki ciągłym pracom nad doskonaleniem i rozwojem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Comarch uzyskał:

- Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnego z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2009 Systemy Zarządzania Jakością, PN-EN ISO 14001:2005 Systemy Zarządzania Środowiskowego, PN-N-18001:2004 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, PN-ISO/IEC 27001:2014-12 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- Certyfikat Wewnętrznego Systemu Kontroli, spełniającego wymagania Kryteriów WSK,
- Certyfikaty potwierdzające, że System Zarządzania Jakością spełnia wymagania norm AQAP 2110:2009 Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji oraz AQAP 2210:2015 Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania,
- Certyfikat potwierdzający, że System Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych spełnia wymagania normy EN-ISO 13485:2012 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych.

Certyfikaty Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz Wewnętrznego Systemu Kontroli wydane zostały przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC). Jednostką certyfikującą dla systemu AQAP w Comarch jest Centrum Certyfikacji Jakości (CCJ) działające przy Wojskowej Akademii Technicznej.

Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania

[obszar: społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Zintegrowany System Zarządzania zapewnia właściwą, systemowo administrowaną realizację wszystkich procesów biznesowych mających wpływ na jakość produktów i usług. Sprawne działanie systemu gwarantuje, że wszystkie procesy są monitorowane pod względem skuteczności i efektywności, doskonalone oraz przystosowywane do ciągle zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz do zmieniających się wymagań klienta. Wysoka jakość produktów i usług wspierana jest ciągłą troską o środowisko oraz o bezpieczeństwo pracowników i dostawców. Stosowanie zasad systemów wdrożonych w Comarch przyczynia się do wzrostu zaufania pomiędzy firmą a klientami i dostawcami. Umacnia też wizerunek Comarch w oczach wszystkich podmiotów zainteresowanych efektami działalności naszej firmy w obszarach jakości oferowanych produktów i usług, oddziaływania na środowisko, zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa informacji i danych oraz kontroli w obrocie towarami podwójnego zastosowania.

G4-2

G.3.2.

W ramach Polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z występowaniem niezgodności i niestabilności w procesach wewnętrznych,
- Ryzyko związane z pogorszeniem jakości oferowanych produktów i usług,
- Ryzyko utraty klientów spowodowane niespełnieniem ich oczekiwań jakościowych,
- Ryzyko związane z niedostatecznym poziomem ochrony aktywów informacyjnych i bezpieczeństwa informacji,
- Ryzyko związane z niedostateczną wiedzą i przeszkoleniem pracowników w zakresie specyficznych obszarów,
- Ryzyko związane z niedostatecznym poziomem bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników,
- Ryzyko związane z występowaniem wypadków, chorób zawodowych i zdarzeń potencjalnie wypadkowych,
- Ryzyko związane z negatywnym oddziaływaniem na środowisko,
- Ryzyko związane z niespełnieniem wymagań mających zastosowanie umów, w tym realizacji Rządowego Zapewnienia Jakości,
- Ryzyko związane z nieprawidłowym zarządzaniem dokumentacją,
- Ryzyko związane z nieprawidłową i nieskuteczną komunikacją wewnętrzną i zewnętrzną,
- Ryzyko związane z niewłaściwym określeniem odpowiedzialności i uprawnień,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi.

G.2.1, G.3.1.

W ramach Grupy Kapitałowej Comarch istnieje szereg mechanizmów, których skuteczne funkcjonowanie pozwala stwierdzić, że firma działa zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami – zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Do mechanizmów tych możemy zaliczyć między innymi: ustanowienie procedur wewnętrznych definiujących procesy i określających odpowiedzialności, stały nadzór nad wymaganiami prawnymi, bieżącą weryfikację realizacji procesów w ramach audytów wewnętrznych oraz wykorzystywanie dedykowanych poszczególnym zagadnieniom wewnętrznym systemów informatycznych.

G4-14

Wszystkie opisane powyżej działania mają na celu minimalizowanie zidentyfikowanych ryzyk, sterowanie nimi oraz sprawowanie bieżącej kontroli. Grupa Comarch w swoim działaniu na wszystkich poziomach struktury organizacyjnej stosuje zasadę przezorności, zwłaszcza podczas rozwoju i wprowadzania na rynek nowych produktów informatycznych.

W celu realizacji założeń poszczególnych polityk, w ramach Grupy Comarch funkcjonują przypisane do nich adresy mailowe, na które pracownicy mogą zgłaszać swoje uwagi. Pracownicy mają również możliwość wnoszenia anonimowych zgłoszeń w zakresie naruszenia postanowień wdrożonych polityk, które przekazywane są do adresatów w postaci papierowej za pośrednictwem poczty wewnętrznej.

W ramach audytów wewnętrznych prowadzone są statystyki w zakresie niezgodności w stosunku do procedur wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Prowadzony jest również rejestr mocnych i słabych stron audytowanych jednostek. W 2017 roku zidentyfikowano 80 niezgodności oraz 218 mocnych stron i 197 potencjałów do doskonalenia.

Szczegółowe informacje dotyczące Polityki ZSZ Comarch znajdują się pod adresem: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/polityka-jakosci/>.

Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli

[obszar: społeczny, poszanowania praw człowieka]

G.2.3.

Szeroko pojęty rozwój technologiczny i gwałtownie rosnąca konkurencja stawiają nowe wymagania dla oprogramowania, wdrażanych systemów informatycznych oraz towarów będących w obrocie. Konieczność spełniania tych wymagań powoduje, iż produkty dostarczane przez Comarch mogą być towarami o podwójnym zastosowaniu i zostać wykorzystane w sposób niezgodny z zasadami prawa krajowego i międzynarodowego. Aby zapobiegać takim praktykom, w ramach Grupy Kapitałowej Comarch wdrożony został Wewnętrzny System Kontroli, którego naczelnym dokumentem jest Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli. Główne założenia tej polityki i są następujące:

- Wykluczenie możliwości osiągnięcia zysku w sposób sprzeczny z wymaganiami Wewnętrznego Systemu Kontroli,
- Zaniechanie obsługi obrotu towarowego, gdy jest on sprzeczny z prawem krajowym i międzynarodowym,
- Egzekwowanie zasad Wewnętrznego Systemu Kontroli na wszystkich stanowiskach pracy związanych z obrotem towarami,
- Nadzór Pełnomocnika ds. Kontroli Obrotu nad przebiegiem procesów Wewnętrznego Systemu Kontroli.

G4-2

G.3.2.

W ramach Polityki Wewnętrznego Systemu Kontroli zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z niewłaściwą klasyfikacją produktów i usług w ramach WSK,
- Ryzyko związane z podjęciem współpracy z kontrahentem znajdującym się na liście odmów,
- Ryzyko związane z realizacją transakcji z podmiotami z krajów objętych sankcjami prawnymi,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie WSK.

G.3.1.

Minimalizacja ryzyk związanych z międzynarodowym obrotem towarami dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania”. W przypadku Wewnętrznego Systemu Kontroli istotną rolę odgrywają systemy informatyczne dedykowane zagadnieniom z nim związanym, np. system do obiegu umów, gdzie poszczególne kroki wymuszają określone działania wymagane przez WSK. Specyficzne dla WSK procesy, takie jak postępowanie z towarami i usługami podwójnego zastosowania czy weryfikacja kontrahentów na listach odmów, opisane są w procedurach wewnętrznych.

Nadzór nad procesami specyficznymi dla WSK odbywa się w ramach audytów wewnętrznych. Identyfikowane są wówczas niezgodności, potencjalne ryzyka oraz szanse. Prowadzone są również statystyki w tym zakresie. W 2017 roku w ramach audytów wewnętrznych zidentyfikowano 2 niezgodności bezpośrednio dotyczące WSK.

Polityka Bezpieczeństwa

Informacja i systemy przetwarzania informacji stanowią krytyczną i niezwykle ważną wartość firmy, dlatego Comarch kładzie duży nacisk na ochronę danych i aktywów własnych oraz klientów. Wdrożony został kompleksowy system ochrony informacji oparty na normach PN-ISO/IEC 27001:2014-12 i ISO/IEC 27002:2013. System jest certyfikowany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) od 2008 roku w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania. System pokrywa wszystkie procesy wewnętrzne wspierające działanie firmy oraz procesy biznesowe i obejmuje całość aktywów firmy.

Regulacje Polityki bezpieczeństwa obejmują kwestie organizacyjne, podnoszenia świadomości pracowników, ochrony fizycznej aktywów, zabezpieczeń technicznych IT, ciągłości działania i reakcji na incydenty naruszenia bezpieczeństwa informacji. Zdefiniowano polityki i procedury wewnętrzne regulujące mające zapewnić poufność, integralność i dostępność danych Comarch oraz klientów, które w szczególności określają:

- Zasady klasyfikowania i postępowania z informacją,
- Politykę zarządzania siecią informatyczną Comarch,
- Zasady administracji systemami i aplikacjami,
- Zasady przebywania na terenie Comarch i dostępu do pomieszczeń Comarch,
- Zasady użytkowania aktywów i wnoszenie sprzętu,
- Zasady zabezpieczenia komputerów osobistych,
- Zasady zabezpieczenia nośników informacji,
- Zasady dostępu zdalnego,
- Zasady bezpieczeństwa poczty elektronicznej,
- Politykę haseł,
- Politykę ciągłości działania,
- Politykę antywirusową.

Wdrożono szereg środków organizacyjnych i technicznych zapewniających kompleksową i wielopoziomą ochronę danych i aktywów mających przeciwdziałać i minimalizować skutkom wystąpienia incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji.

System zapewnia ciągły proces monitorowania i reakcji na ryzyka dotyczące bezpieczeństwa informacji. Pozwala to ciągle doskonalić ochronę danych i aktywów Comarch oraz klientów. Wnioski z działania systemu zarządzania bezpieczeństwem są raportowane do Zarządu i podejmowane są konieczne akcje usprawniające i korygujące.

Wśród najistotniejszych zagrożeń, któremu przeciwdziałają wdrożone zabezpieczenia można wymienić:

- naruszenie bezpieczeństwa informacji,
- nieautoryzowane działania,
- niedostępność kluczowych usług i powierzchni Comarch,
- zgodność z przepisami prawa.

W ramach firmy działają dedykowane jednostki biznesowe zajmujące się ochroną informacji, definiujące i wdrażające standardy oraz monitorujące stan bezpieczeństwa aktywów Comarch.

Opracowano plany ciągłości działania firmy mające na celu zachowanie ciągłości biznesowej w kluczowych dla firmy obszarach.

Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców

[obszar: społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Comarch jako organizacja o charakterze globalnym specjalizująca się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji zaawansowanych produktów IT, ma znaczący wpływ na funkcjonowanie łańcucha dostaw. Ponadto, jako firma, zdajemy sobie sprawę, że sukces podejmowanych przedsięwzięć nie zależy jedynie od nas, ale w dużej mierze również od naszych partnerów biznesowych. Kluczowe znaczenie ma kwestia odpowiedniego doboru kontrahentów, którzy w stopniu zadowalającym spełniają określone kryteria.

Dzięki temu mamy pewność, że współpraca z nimi w żaden sposób nie zaburzy stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw.

W ramach Grupy Kapitałowej Comarch funkcjonuje Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców, która określa najważniejsze zasady jakimi firma kieruje się realizując współpracę z partnerami biznesowymi. Ponadto, dokument ten stanowi zobowiązanie do prowadzenia zrównoważonej polityki zamówień i określa wymagania dla dostawców kluczowych.

Zobowiązania te realizowane są głównie poprzez:

- Wspieranie i zachęcanie naszych klientów i dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska,
- Budowanie dobrego partnerstwa z dostawcami, opartego na wzajemnej współpracy, zaufaniu i uczciwości,
- Prowadzenie działań związanych z zamówieniami zgodnie z przepisami prawa i regulacjami prawnymi – krajowymi i międzynarodowymi,
- Wybór dostawców z przekonaniem, że tylko odpowiedzialne praktyki w łańcuchu dostaw mogą zapewnić najwyższą jakość końcowego wyrobu lub usługi, jednocześnie dbając o środowisko naturalne, dobre standardy pracy, etykę biznesu i społeczności lokalne.

Jesteśmy przekonani, że wysokie standardy postępowania w biznesie, do których przestrzegania zobowiązuje się Comarch, powinny również być egzekwowane od naszych kontrahentów. Dlatego też od naszych kluczowych dostawców wymagamy następujących zasad:

- Zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko,
- Stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiec urazom,
- Stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- Działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- Uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz negocjacji zbiorowych,
- Zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,
- Zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego,
- Wyeliminowanie pracy przymusowej.

G4-2**G.3.2.**

W ramach Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko zaburzeń stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw,
- Ryzyko nawiązania współpracy z kontrahentami niespełniającymi wymagań Polityki oraz naruszającymi zasady etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska,
- Ryzyko związane z niewypłacalnością kontrahentów,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym kontrahentów.

G.3.1.

Współpraca oparta na wyznawanych przez Comarch zasadach, konsekwentne egzekwowanie wymagań względem kontrahentów oraz stosowanie mechanizmów weryfikacji i zapewnienia zgodności z obowiązującymi regulacjami pozwalają skutecznie minimalizować ryzyko niestabilności i niezgodności w ramach łańcucha dostaw.

Mechanizmy te oraz stosowne dane przedstawiono w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania” oraz w rozdziale [5. Kontrahenci](#).

Polityka Poszanowania Własności Intelektualnej Osób Trzecich

[obszar: społeczny, pracowniczy]

Grupa Comarch jako podmiot tworzący oprogramowanie, doskonale rozumie potrzebę poszanowania praw własności intelektualnej i ze swojej strony dąży do pełnego poszanowania własności intelektualnej osób trzecich, w tym innych twórców oprogramowania, a także dostawców oraz klientów Comarch. Comarch przestrzega regulacji prawnych dotyczących zasad poszanowania własności intelektualnej osób trzecich na poziomie prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego oraz wspiera system ochrony własności intelektualnej. Comarch dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia najwyższego poziomu ochrony praw własności intelektualnej osób trzecich.

Podstawowe cele polityki obowiązującej w Grupie Comarch w zakresie tych zagadnień to:

- Dbanie o zapewnienie poszanowania własności intelektualnej osób trzecich,
- Zapewnienie poszanowania patentów, znaków towarowych i innych praw własności przemysłowej osób trzecich,
- Wykorzystywanie własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej osób trzecich zgodnie z przepisami prawa oraz uzyskanymi przez Comarch licencjami,
- Korzystanie z oprogramowania osób trzecich wyłącznie w zakresie przyznanych Comarch licencji,
- Ochrona własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej Comarch,
- Ochrona interesów Comarch, w szczególności finansowych i prawnych,
- Troska o wysoką jakość oferowanych produktów i usług,
- Zarządzanie ryzykiem w zakresie objętym przez politykę,
- Zarządzanie własnością intelektualną oraz licencjami.

Cele szczegółowe Polityki wynikające z celów podstawowych to:

- Ochrona własności intelektualnej dostawców i odbiorców Comarch,
- Zaznajomienie pracowników Comarch z polityką i wyegzekwowanie jej przestrzegania,
- Osiągnięcie przejrzystości zasad wykorzystywania własności intelektualnej osób trzecich przez pracowników Comarch,
- Osiągnięcie jak najwyższego stopnia zrozumienia i poszanowania praw własności intelektualnej,
- Zakaz wykorzystywania przez pracowników oraz współpracowników Comarch oprogramowania, które narusza własność intelektualną osób trzecich.

Comarch zmierza do osiągnięcia celów Polityki poprzez szkolenie pracowników oraz działanie w zgodzie z procedurami porządkującymi proces oceny, wyboru i pozyskiwania oprogramowania oraz przechowywania licencji dla:

- Oprogramowania na potrzeby wewnętrzne Comarch: narzędziowego i biurowego,
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w produktach Comarch,
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w usługach programistycznych realizowanych w taki sposób, że efekty pracy Comarch stają się własnością klienta (produkty dedykowane Comarch).

Cele polityki są realizowane również poprzez działania w ramach certyfikowanego Wewnętrznego Systemu Kontroli, zgodnie z procedurami obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Do obowiązków każdego pracownika oraz współpracownika Comarch należy znajomość i przestrzeganie Polityki Poszanowania Praw Własności Intelektualnej oraz wynikających z niej procedur, w takim zakresie, w jakim ich one dotyczą, tj. w zakresie:

- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania przez Comarch,

- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania na sprzęcie komputerowym Comarch przez pracownika bądź współpracownika,
- Sposobu uzyskania zgody na wykorzystanie własności intelektualnej stron trzecich w produktach Comarch i produktach dedykowanych Comarch,
- Sposobu uzyskania zgody na zakup nowego oprogramowania.

G4-2

G.3.2.

W ramach Polityki Poszanowania Własności Intelektualnej Osób Trzecich zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko korzystania z nielicencjonowanego oprogramowania na potrzeby wewnętrzne,
- Ryzyko nielegalnego wykorzystania oprogramowania będącego własnością osób trzecich w produktach Comarch,
- Ryzyko ewentualnych roszczeń finansowych i prawnych oraz strat wizerunkowych,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym poszanowania własności intelektualnej osób trzecich.

G.3.1.

Minimalizacja ryzyk związanych z poszanowaniem własności intelektualnej osób trzecich dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania”. Zarówno dostawca jak i odbiorca oprogramowania mają prawo do tego, żeby ich prawa własności intelektualnej były szanowane. Gwarancją poszanowania własności intelektualnej jest stosowanie przez pracowników oraz współpracowników Comarch odpowiednich procedur przy korzystaniu z tej własności. Realizacja działań zgodnie z przedstawionymi wytycznymi minimalizuje ryzyko niezgodności z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie i ewentualnymi roszczeniami finansowymi. W przypadku wykrycia lub uzyskania informacji dotyczących nieprzestrzegania niniejszej Polityki, jak również przypadków naruszenia własności intelektualnej osób trzecich, Comarch obliuguje swoich pracowników, współpracowników, dostawców oraz odbiorców do zgłaszania takich przypadków do Działu Jakości i BHP oraz Działu Prawnego za pośrednictwem dedykowanego adresu email.

Polityka Jakości Wyrobów Medycznych

[obszar społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka]

G4-PR1, G4-PR2

Oprócz podstawowej działalności związanej z wytwarzaniem oprogramowania i systemów informatycznych oraz świadczeniem usług w tym zakresie, Comarch prowadzi również działalność w zakresie produkcji i wprowadzania na rynek wyrobów i usług medycznych.

Pod kątem wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo badane są wszystkie produkty wytwarzane przez spółkę Comarch Healthcare S.A. będące wyrobami medycznymi. Produkty te poddaje się stosownym analizom oraz certyfikacji.

Z myślą o podnoszeniu jakości życia i poczucia bezpieczeństwa oraz w trosce o zdrowie naszych klientów, Comarch oferuje szeroką gamę wyrobów i usług medycznych. Oferowane produkty powstają jako odpowiedź na potrzeby rynku w zakresie profilaktyki i leczenia, i są przygotowywane na bazie najnowszych technologii, w wyniku współpracy wykwalifikowanych pracowników Comarch z naukowym środowiskiem medycznym. Comarch gwarantuje tym samym właściwą jakość i bezpieczeństwo oferowanych produktów, profesjonalną i etyczną obsługę, a także pomoc i porady dostosowane do indywidualnych potrzeb klientów.

W celu realizacji postanowień Polityki Jakości Wyrobów Medycznych Zarząd i pracownicy Comarch zobowiązują się:

- Dostosowywać produkty i usługi do oczekiwań i wymagań klientów, zachowując wymagania przepisów prawnych w zakresie produkcji i dystrybucji wyrobów medycznych oraz świadczenia usług medycznych, a także w zakresie produktów i usług informatycznych,
- Wprowadzać na rynek wyroby i usługi spełniające wymagania w zakresie jakości i bezpieczeństwa,

- Rzetelnie informować o jakości i bezpieczeństwie oferowanych wyrobów i usług,
- Ciągle i systematycznie dbać o jakość i konkurencyjność oferowanych produktów i usług,
- Rozwijać współpracę z dostawcami w celu polepszania jakości oferowanych produktów i usług,
- Podnosić kwalifikacje,
- Ciągle doskonalić skuteczność systemu zarządzania jakością.

Środkiem realizacji powyższych celów są wdrożone i ciągle doskonalone systemy zarządzania jakością opracowane w oparciu o wymagania:

- Dyrektywy 93/42/EEC Wyroby medyczne (MDD),
- Normy EN-ISO 13485 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych,
- Normy ISO 9001 Systemy zarządzania jakością. Wymagania.

G4-2

G.3.2.

W ramach Polityki Jakości Wyrobów Medycznych zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko wprowadzenia na rynek wyrobów i usług niespełniających wymagań w zakresie jakości i bezpieczeństwa,
- Ryzyko zagrożenia zdrowia, życia i bezpieczeństwa użytkowników wyrobów i usług medycznych,
- Ryzyko pogorszenia jakości wyrobów i usług medycznych,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym wyrobów i usług medycznych.

G.3.1.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie wyrobów medycznych jest kwestią niezwykle ważną, uregulowaną systemowo. W ramach wdrożonego i certyfikowanego Systemu zarządzania jakością wyrobów medycznych zgodnego z normą ISO 13485, funkcjonuje proces zarządzania ryzykiem opisany w procedurach wewnętrznych. Proces ten obejmuje zasady identyfikowania zagrożeń związanych z wyrobem medycznym, jego akcesoriami oraz oprogramowaniem, szacowanie i ocenę dopuszczalności ryzyk, sterowanie tymi ryzykami oraz monitorowanie skuteczności sterowania.

W przypadku wyrobów medycznych istnieje również możliwość zgłaszania tzw. incydentów medycznych, czyli nieprawidłowości dotyczących wyrobu medycznego, które mogą lub mogły doprowadzić do śmierci albo poważnego pogorszenia stanu zdrowia pacjenta lub użytkownika wyrobu. W Comarch prowadzony jest rejestr takich przypadków. Od początku działalności w zakresie wyrobów medycznych nie zidentyfikowano incydentów medycznych.

4.2. Kodeks etyczny Comarch

G4-56, G4-HR3, G4-HR11

G.4.1., G.4.2., G.4.4., G.4.5., G.4.6., G.4.7., S.6.1.

[obszar społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Grupa Comarch jest przekonana o wadze przestrzegania w ramach swoich praktyk obowiązujących uregulowań, przepisów prawnych i postępowania zgodnie z wyznaczonymi sobie standardami etycznymi.

Jako jeden z liderów rynku IT Comarch czuje się zobowiązany do promowania etyki oraz pragnie dołączyć do grona czołówki światowej pod względem odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska. Odpowiedzialność za osiągnięcie tego celu spoczywa na wszystkich pracownikach firmy Comarch.

Kodeks Etyczny obowiązujący w Grupy Kapitałowej Comarch został zatwierdzony przez jej Zarząd, który zobowiązuje się do regularnej oceny przestrzegania zasad zawartych w kodeksie oraz aktualizowania jego treści na podstawie uzyskanych wniosków.

Kodeks odzwierciedla wartości etyczne, jakim Grupa Comarch hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników Grupy Comarch wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych.

Kodeks Etyczny Grupy Comarch jest rozpowszechniany i popularyzowany poprzez działania sekcji PR Comarch S.A.

Pełną treść Kodeksu Etycznego Comarch można odnaleźć pod adresem: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/kodeks-etyczny/>.

Wszelkie niejasności, problemy związane z interpretacją treści Kodeksu Etycznego rozwiązuje powołany przez Zarząd Rzecznik ds. Etyki. Pracownicy Comarch są zachęceni do zgłaszania wszelkich uwag i modyfikacji związanych z treścią niniejszego Kodeksu Etycznego.

Do obowiązków Rzecznika ds. Etyki należy:

- Wspieranie pracowników w przestrzeganiu Kodeksu Etycznego,
- Promowanie idei Kodeksu wewnątrz firmy,
- Aktualizacja treści kodeksu,
- Odpowiadanie stosownymi przedsięwzięciami na bieżące problemy pracowników związane z etyką podejmowanych przez nich działań biznesowych.

G4-2**G.3.2.**

W ramach Kodeksu Etycznego zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko naruszenia zasad etyki, odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska,
- Ryzyko wystąpienia przypadków zatrudniania dzieci, pracy przymusowej, stosowania przymusu fizycznego lub psychicznego,
- Ryzyko wystąpienia dyskryminacji we wszystkich jej przejawach,
- Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasad dotyczących uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi, międzynarodowymi standardami dotyczącymi praw człowieka i standardów pracy, procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym etyki.

G.3.1.

Comarch minimalizuje ryzyka związane z nieprzestrzeganiem zasad Kodeksu Etycznego poprzez spełnianie podstawowych zaleceń bezpieczeństwa środowiska pracy oraz przestrzeganie międzynarodowych standardów. Pracownicy mają prawo oczekiwać od Rzecznika ds. Etyki pomocy i wsparcia w zakresie zgłaszanych zapytań na dedykowany adres email. Dodatkowo pracownicy mają możliwość anonimowych zgłoszeń o wszelkich naruszeniach w zakresie etyki za pośrednictwem papierowej poczty wewnętrznej. Zgodnie z prowadzonym rejestrem, w 2015 roku na ww. adres wpłynęły 2 zgłoszenia, w 2016 roku jedno, a w roku 2017 nie odnotowano zgłoszeń z zakresu naruszenia zasad etyki. Należy jednak podkreślić, że żadne ze zgłoszeń nie było związane z naruszeniem prawa pracy.

G4-HR3**G.4.3., S.3.4, S.6.2, S.6.3**

W ramach Grupy Comarch nie stwierdzono przypadków dyskryminacji ani incydentów o charakterze dyskryminacyjnym. W przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości, w tym w obszarze zatrudnienia pracownicy mają możliwość zgłaszania ich do przełożonych. Na ten moment nie istnieje sformalizowana procedura zgłaszania skarg i nieprawidłowości.

Weryfikacja zgodności w zakresie etyki w Comarch ma charakter ciągły. Pracownicy są okresowo szkoleni oraz mogą korzystać z różnych ścieżek zgłaszania nieprawidłowości związanych z nieprzestrzeganiem Kodeksu Etycznego Comarch. Inne strony zainteresowane, na przykład klienci, często korzystają z możliwości weryfikacji kwestii etycznych w formie spotkań, audytów drugiej strony oraz poprzez zbieranie informacji za pomocą ankiet. W wyniku przeprowadzonych audytów w latach

2016-2017, przy czym nie były to osobne audyty etyczne, nie zostały zidentyfikowane nieprawidłowości w zakresie etycznym.

Comarch nie przeprowadza stacjonarnych audytów etycznych u dostawców, jednakże w ramach Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców wspiera i zachęca dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki. W badaniu dostawców przeprowadzonym w 2017 roku na pytanie w ankiecie: Czy Państwa firma posiada wdrożony Kodeks Etyczny? „TAK” odpowiedziało 94% firm uczestniczących w badaniu. Comarch nie zobowiązuje dostawców do przestrzegania standardów etycznych wdrożonych w Comarch.

4.3. Prawa człowieka

G4-HR4

S.7.1., S.7.2., S.7.6., S.8.1., S.8.2.

Grupa Kapitałowa Comarch szanuje i przestrzega międzynarodowych standardów dotyczących praw człowieka

oraz międzynarodowych standardów pracy, traktując je jako fundamentalne i powszechne. Respektuje i realizuje przepisy prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny, a także dba, by pracownicy zawsze byli traktowani zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami.

Uznając prawo pracowników do wolnego zrzeszania się, Comarch podejmuje dialog z wybieraną radą przedstawicieli pracowników. Comarch nie zidentyfikował przypadków, w których może dochodzić do naruszenia lub może występować poważne ryzyko naruszenia zrzeszania się i zawierania umów zbiorowych zarówno w ramach organizacji jak i wśród dostawców.

Comarch przestrzega zakazu dyskryminacji ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny.

Gwarantuje wolność poglądów, sumienia i religii oraz swobodę przekonań i wypowiedzi. Grupa Kapitałowa Comarch promuje pracę zespołową wolną od jakichkolwiek uprzedzeń i świadomie czerpie siłę i wartości wynikające ze zróżnicowania swoich pracowników. W zamian dokłada wszelkich starań, by zapewnić swoim pracownikom godziwe i regularnie wypłacane wynagrodzenie, możliwość rozwoju, ciekawe i ambitne wyzwania oraz bardzo dobre warunki pracy.

Grupa Kapitałowa Comarch chroni prawa autorskie swoich pracowników, a także, w relacji do międzynarodowych standardów, szanuje własność intelektualną jako dobro indywidualne, bezpieczne od nadużyć.

Grupa Kapitałowa Comarch przestrzega zakazu pracy dzieci poniżej 16 roku życia, pracy przymusowej, stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego oraz znieważania, a także zakazu dotyczącego molestowania seksualnego, a miejsce pracy uznaje za wolne od tego typu praktyk.

G4-HR5, G4-HR6, G4-HR12

Zarówno Comarch S.A. jak i Grupa Comarch nie zidentyfikowały przypadków naruszenia praw człowieka, pracy dzieci lub pracy przymusowej, w tym również u podwykonawców. Nie wpłynęły

żadne skargi w zakresie poszanowania praw człowieka.

G4-HR2

G.4.6

Pracownicy spółek Grupy Comarch są szkoleni w zakresie polityk poszanowania praw człowieka i w obszarze etycznym w trakcie szkoleń *first step* organizowanych przez pracodawcę w pierwszych dniach pracy w Comarch.

Comarch SA	2017	2016
liczba osób uczestniczących w szkoleniach	515	513
całkowita liczba godzin szkoleniowych	515	513
% przeszkolonych pracowników spośród nowo przyjętych	85%	85%

GK Comarch	2017	2016
liczba osób uczestniczących w szkoleniach	554	551
całkowita liczba godzin szkoleniowych	554	551
% przeszkolonych pracowników spośród nowo przyjętych	71%	75%

G4-HR7

Spółki Grupy Comarch nie zatrudniają bezpośrednio pracowników ochrony. Firmy zewnętrzne świadczą usługi ochrony na rzecz Comarch. Do tej pory w umowach najmu ochrony nie było sformalizowanego zapisu o przeszkoleniu ochrony w zakresie praw człowieka. Trwają prace nad aneksami do umów dla wynajętych firm ochroniarskich, w których wykonawcy świadcząc umowę zapewnią szkolenie dla swoich pracowników z zagadnień dotyczących praw człowieka.

4.4. Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

G4-15, G4-19

[obszar: społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka]

W maju 2014 roku Comarch podpisał „Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju”, a tym samym złożył zapewnienie, iż będzie aktywnie działał na rzecz realizacji celów rozwojowych nakreślonych w Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Treść Deklaracji stanowi dziesięć założeń, których realizacja pozwoli w przyszłości żyć godnie i mądrze korzystać z ograniczonych zasobów naszej Planety.

Podpisywanie Deklaracji odbywało się wraz z Inauguracją III Etapu projektu Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Uczestnicy spotkania zapoznali się z propozycjami działań zaplanowanych w ramach III Etapu Wizji 2050. Sygnatariusze Deklaracji mają możliwość zaangażować się w prace następujących grup roboczych: innowacje społeczne, zrównoważona produkcja i konsumpcja, odnawialne źródła energii, zazielenianie nowej perspektywy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

Projekt Wizja 2050 nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy, podjętej przez Światową Radę Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (World Business Council for Sustainable Development, WBCSD). Wizja 2050 jest wspólnym projektem Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmy doradczej PwC. Celem podjętych działań jest integracja biznesu w Polsce wokół idei zrównoważonego rozwoju, wskazanie przedstawicielom biznesu znaczenia wyzwań w tym zakresie oraz wzmocnienie dialogu administracji i biznesu na rzecz wypracowywania konkretnych rozwiązań dla wspierania realizacji celów rozwojowych Polski. Comarch od kilku lat współpracuje z organizacją odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Podpisując „Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju” Comarch zobowiązał się do:

- Opierania swoich działań o szeroką współpracę, innowacyjne myślenie oraz edukację zarówno własnych pracowników jak i społeczeństwa,
- Prowadzenia działalności biznesowej w oparciu o zaufanie i dialog,
- Podejmowanie współpracy z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników,
- Stwarzania pracownikom warunków i możliwości rozwoju,
- Promowania i wspierania wdrażania nowych rozwiązań technologicznych,
- Tworzenia infrastruktury i prowadzenia inwestycji w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- Podejmowania działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko,

- Wprowadzania rozwiązania polegającego na zmniejszeniu zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów jak i edukacji,
- Prowadzenia dialogu z rządem i dzielenia się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki,
- Podnoszenia poziomu etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszami.

Ryzykiem dla powyższej Deklaracji jest niespełnienie jej założeń. Comarch sukcesywnie dąży do ich spełnienia poprzez skuteczną realizację procesów w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz realizację wszystkich wyżej opisanych polityk.

4.5. Społeczna odpowiedzialność biznesu

G4-15, G4-19, G4-S02

S.9.1., S.9.3., S.9.4., S.9.5., S.9.6.

Biznes odpowiedzialny społecznie jest w znacznej mierze oparty na działaniach na rzecz lokalnej społeczności. Grupa Kapitałowa Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w działalność społeczną, propagując ideę stworzenia szerokiej platformy społecznej, na gruncie której propagowane są sport oraz najnowsze technologie IT. Istotne są również działania promujące zdrowy tryb życia i ochronę środowiska, pomoc zwierzętom, jak również zaangażowanie w kulturę oraz wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności.

Fundamenty CSR w Comarch

Podstawą działań w obszarze społecznej odpowiedzialności spółki jest przyjęty i funkcjonujący w firmie Kodeks Etyczny. Szczegółowe sprawozdanie dotyczące CSR w Grupie Comarch są co roku dokumentowane i prezentowane w raporcie społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Comarch, który jest zamieszczony w Internecie na stronie: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/csr/>

Każdego roku Grupa Comarch obserwuje wzrost zaangażowania pracowników w podejmowane akcje w obszarze CSR. Do komunikacji, możliwości zgłaszania nowych zagadnień w tym obszarze został utworzony email: csr@comarch.pl.

Z uwagi na dużą aktywność Grupy Comarch w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu, rozpoczęte zostały prace nad kompleksową polityką CSR dla Grupy Comarch, regulującą opisane powyżej kwestie.

COMARCH DLA KULTURY

Współpraca Comarch S.A. oraz Parafii Mariackiej w dziele poprawy jakości muzyki organowej w kościele Mariackim

Comarch S.A. przeznaczyła w 2017 roku znaczną darowiznę na remont organów w kościele Mariackim w Krakowie i będzie współfundatorem nowego instrumentu oraz całego projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele. Krakowska spółka od wielu lat współpracuje z parafią mariacką przy organizacji wydarzeń muzycznych i sponsoruje Mariacki Festiwal Organowy — cykl letnich wydarzeń muzycznych w murach kościelnych parafii — od samego początku jego istnienia.

– *Comarch coraz mocniej realizuje politykę społecznej odpowiedzialności biznesu i angażuje się w działalność na rzecz ochrony oraz odbudowy dziedzictwa narodowego. Jesteśmy firmą z Krakowa i zależy nam, aby to miasto rozwijało się właśnie jako miejsce spotkań miłośników szeroko pojętej kultury z całego świata. Dlatego od kilku lat wspieramy koncerty muzyki organowej w Kościele Mariackim, które gromadzą rzesze melomanów. Bazylika jest sercem i symbolem Krakowa, a hejnał grany z wieży mariackiej codziennie słyszą mieszkańcy z całej Polski i nie tylko. Najwyższy czas, aby i dźwięk organów rozbrzmiał z perfekcją należną temu miejscu* – mówi **prof. Janusz Filipiak, założyciel i prezes Comarch S.A.**

Kolejny rok z rządu Comarch S.A. sponsorowała także wydarzenie, które wpisało się na stałe do kalendarza kulturalnego Krakowa - koncert Last Night of the Proms.

Comarch Swiss AG wspiera finansowo także Muzeum Polskie w miejscowości Rapperswil w Szwajcarii.

KONKURS GRANTOWY COMARCH CARES

W 2017 roku odbyły się dwie odsłony konkursu grantowego #ComarchCares, w którym zespoły pracowników Comarch S.A. wraz z wybraną instytucją, mogły zgłaszać projekty konkursowe, wspierające społeczności lokalne i przyczyniające się do rozwiązywania problemów w takich obszarach jak: nowe technologie, ekologia i ochrona zwierząt, kultura, edukacja, sport, profilaktyka uzależnień, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie, seniorów. W ubiegłym roku granty (każdy w wysokości 2500 zł) otrzymały cztery projekty.

ŚWIĄTECZNIENIE DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Podobnie jak w roku 2016, tak i 2017 roku pracownicy z polskich spółek Comarch w oddziałach w całej Polsce włączyli się w organizację świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących.

POMOC CZWORONOGOM

Podczas corocznych akcji charytatywnych pracownicy polskich spółek Grupy Comarch pamiętają również o bezdomnych zwierzętach. W 2017 roku po raz kolejny w głównej siedzibie firmy w Krakowie oraz kilku oddziałach w Polsce odbyły się zbiórki rzeczowe dla schronisk lub fundacji pomagających czworonogom. W 2017 roku wsparcie otrzymało aż 11 placówek w całej Polsce.

ZAZIELENIAMY KRAKÓW

250 sadzonek cisów posadzili wraz ze swoimi rodzinami pracownicy firmy Comarch S.A. w Ogrodzie Florianka na krakowskich Plantach. Akcja zorganizowana wspólnie z Zarządem Zieleni Miejskiej będzie kontynuowana w przyszłości.

DLA SENIORA

Spółka Comarch Healthcare S.A. i Centrum Medyczne iMed24 kolejny rok z rządu zaangażowały się w działania związane z aktywizacją seniorów. Propagują rozwiązania medyczne dla osób starszych.

POPULARYZACJA NAUKI

Od początku swojej działalności Grupa Comarch aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi.

W poszczególnych oddziałach powstają inicjatywy pracowników wiążące się z poświęcaniem czasu dla studentów na dedykowanych kursach czy okazjonalnych spotkaniach.

Firma kontynuuje program umożliwiający rozpoczęcie kariery w branży IT dla studentów. W 2017 roku odbyła się już 15. edycja wakacyjnego stażu dla studentów kierunków informatycznych i pokrewnych.

Ponadto, Comarch S.A. już po raz trzeci włączył się w organizację Małopolskiej Nocy Naukowców.

SPORT I ZDROWY STYL ŻYCIA

Polskie spółki Grupy Comarch od prawie 25 lat angażuje się w propagowanie sportu wśród młodzieży oraz mieszkańców województwa małopolskiego, głównie przez sponsoring klubu sportowego Cracovia przez Comarch S.A. Promuje również zdrowy i aktywny styl życia wśród swoich pracowników.

W Polsce Comarch zachęca pracowników do przyjeżdżania rowerem do pracy, zapewniając infrastrukturę rowerową oraz okolicznościowe akcje

związane z rowerami. Podczas dorocznego wydarzenia „Śniadanie rowerowe” pracownicy, którzy tego dnia przyjechali do pracy rowerem otrzymali zdrową przekąskę.

Podczas corocznej, wielkiej plenerowej imprezy dla pracowników firmy i ich rodzin organizowane są zawody sportowe.

Również wielu imprezom integracyjnym towarzyszą aktywności sportowe.

Grupa Comarch zachęca swoich pracowników także do udziału w zewnętrznych imprezach sportowych. Dochód z wielu z nich przekazywany jest na cele społeczne.

W 2017 roku pracownicy spółek Grupy Comarch w Polsce uczestniczyli w kilkunastu imprezach biegowych w całej Polsce, a także rozgrywkach siatkarskich czy piłkarskich. Po raz kolejny spróbowali swoich sił podczas treningów Smoczyc Łodzi.

W sezonie letnim 2017 roku pracownicy spółek Grupy Comarch w Polsce już po raz trzeci mogli zmierzyć się z wyzwaniami treningowymi podczas rywalizacji biegowych ComarchONrun, rowerowych ComarchONbike oraz ComarchONmove.

Do dyspozycji pracowników spółek Grupy Comarch w Krakowie i ich rodzin jest również Centrum Rekreacyjne Comarch.

CRACOVIA DLA DZIECIAKÓW

Pomoc ubogim dzieciom jest jednym z priorytetów należącego do Comarch S.A. klubu Cracovia. Piłkarze i hokeiści nie tylko sami biorą udział w różnych akcjach społecznych na rzecz najmłodszych, ale bardzo często zachęcają do udziału w nich również swoich kibiców. Cracovia organizuje w tym celu specjalne akcje charytatywne między innymi; akcję zbiórki pluszaków dla Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego

w Krakowie oraz krakowskich domów dziecka „Teddy Bear Toss”, Mikołajki - Mikołajkowe prezenty otrzymało blisko 500 dzieci, akcja „Czysty Aniołek” – czwarta edycja zorganizowana przed jednym z meczów ligowych, polegająca na zbiórce środków czystości wśród kibiców Cracovii, które z kolei trafiły do dzieci z najuboższych krakowskich rodzin.

Cracovia dba także o bezpieczeństwo swoich najmłodszych kibiców, organizując na stadionie Strefę Małego Pasiaka. Odbywają się tam rozmaite gry i zabawy dla najmłodszych, a nad dziećmi czuwają wolontariusze ze Stowarzyszenia „Cracovia to My”. Strefa jest częstym miejscem odwiedzin sportowców Cracovii, którzy spotykają się z dziećmi, rozdają autografy i pozują do zdjęć.

CRACOVIA W AKCJACH CHARYTATYWNYCH NA RZECZ UBOGICH I CHORYCH

Cracovia wzięła także udział w projektach pomoc osobom ubogim i chorym; „Szlachetna paczka”, „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy” – przekazane zostały na specjalną licytację gadzety związanych z Cracovią, w tym koszulki meczowe piłkarzy i hokeistów.

Cracovia wsparła także Rodzinne Domy Dziecka im. Jana Pawła II, z okazji przypadającej rocznicy śmierci Jana Pawła II. Została przeprowadzona przez Cracovię, już po raz drugi, zbiórka żywności i środków czystości dla dwóch Rodzinnych Domów Dziecka im. Jana Pawła II – w Chrzanowie oraz Dursztynie.

CRACOVIA PROPAGUJE IDEE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA WŚRÓD DZIECI

Cracovia angażuje się także w akcje, projekty organizowane przez inne instytucje, czy fundacje w celu promocji zdrowego stylu życia i sportu jak np.: „Christmas Dream Cup” - w charytatywnym turnieju piłkarskim z udziałem dzieci z domów dziecka, zorganizowanym przy współpracy ze studentami z krakowskich uczelni, Rowerowy Maj – włączenie się w akcję organizowaną przez Urząd Miasta i dedykowaną młodym rowerzystom ze szkół podstawowych i gimnazjalnych, rozpowszechnianie idei bezpiecznego kibicowania na stadionach oraz promowanie sportowego i zdrowego trybu życia wśród dzieci i młodzieży – „Klasy w Pasy”, program „Lekcja WF z Cracovią” – celem projektu jest zainteresowanie najmłodszych sportem i wszelką aktywnością fizyczną poprzez wizytę w szkole piłkarzy i hokeistów najstarszego klubu sportowego w Polsce.

G4-S02

Comarch nie prowadzi działań mających znaczący rzeczywisty i potencjalnie negatywny wpływ na społeczności lokalne.

S.9.1.

Działalność operacyjna Comarch nie powoduje uciążliwości dla społeczności lokalnej ani nie stwarza zagrożenia dla jej bezpieczeństwa.

Spółka nie posiada własnego kodeksu etyki komunikacji marketingowej, jednak przestrzega podstawowych zasad etyki w kwestiach odpowiedzialnej komunikacji marketingowej. Działania marketingowe podejmowane przez Comarch nie zawierają treści dyskryminujących, w szczególności ze względu na rasę, przekonania religijne, płeć lub narodowość oraz nie posiadają elementów, które zachęcają do aktów przemocy. Reklamy Comarch nie mogą wprowadzać w błąd odbiorców i muszą być realizowane w sposób zrozumiały. Sponsoring Comarch i związane z nim umowy muszą być realizowane w sposób łatwy do odczytania i zrozumienia przez otoczenie oraz nie mogą naruszać dobrych obyczajów.

S.9.4.

Całkowita kwota darowizn na cele społeczne

w tys. PLN	2017	2016
Comarch S.A.	1 722	31
<i>najwięksi obdarowani</i>	<i>Parafia Rzymsko-Katolicka p.w Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie</i>	<i>Fundacja Anny Dymnej „Mimo Wszystko” Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”</i>
Grupa Comarch	1 878	84
<i>najwięksi obdarowani</i>	<i>Parafia Rzymsko-Katolicka p.w Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie Muzeum Polskie w Rapperswil w Szwajcarii</i>	<i>Fundacja Anny Dymnej „Mimo Wszystko” Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”</i>

S.9.5.

Całkowita kwota wydatkowana na sponsoring

w tys. PLN	2017	2016
Comarch S.A.	6 600	6 600
<i>najwięksi sponsorowani partnerzy</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>
Grupa Comarch	7 015	7 027
<i>najwięksi sponsorowani partnerzy</i>	<i>MKS Cracovia SSA Klub piłkarski ZUG 94</i>	<i>MKS Cracovia SSA Klub piłkarski ZUG 94</i>

S.9.6.

Niezależnie od działań prowadzonych i koordynowanych przez przedsiębiorstwo pracownicy Grupy Comarch angażują się w wiele akcji charytatywnych (takich jak wolontariat czy Szlachetna Paczka).

4.6. Przeciwdziałanie korupcji

[obszar: społeczny, pracowniczy, przeciwdziałania korupcji]

Grupa Comarch przestrzega zasad uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji.

G4-S07, G4-S08

Wobec Comarch S.A., ani też wobec żadnej innej spółki z Grupy Comarch nie były podejmowane kroki prawne dotyczące przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji i praktyk monopolistycznych. Nie zostały również nałożone żadne sankcje pozafinansowe z tytułu niezgodności z prawem oraz regulacjami.

Obowiązkiem pracowników Grupy Kapitałowej Comarch jest unikanie działalności prowadzącej do konfliktu interesów, czyli przyjmowanie i oferowanie prezentów w ramach prowadzenia działalności biznesowo-handlowej. Nie wolno płacić ani proponować łapówek lub nielegalnych świadczeń urzędnikom państwowym ani przedstawicielom partii politycznych w celu zawarcia lub zachowania transakcji. Pracownicy Comarch nie mogą czerpać jakichkolwiek korzyści ani pomagać w osiągnięciu korzyści z zaistniałych okazji, które mogą powstać w wyniku wykorzystania informacji lub stanowiska w firmie.

G4-2**G.3.2.**

W ramach dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania korupcji zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasad dotyczących uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji,
- Ryzyko konfliktu interesów w ramach prowadzonej działalności,
- Ryzyko utraty pracy, nałożenia kar finansowych i powiadomienia organów ścigania,
- Ryzyko związane z wystąpieniem nielegalnych korzyści dla pracowników, partnerów biznesowych lub innych stron trzecich (w tym urzędników państwowych i przedstawicieli partii politycznych),
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym zasad przeciwdziałania korupcji.

G.3.1.

Na mocy regulacji wewnętrznych pracownicy mają obowiązek zgłaszania podarunków od klientów oraz dostawców na dedykowany adres email.

Wewnętrzne procesy finansowo-księgowe zbudowane są w oparciu o systemy IT, które wymagają wielopoziomowych decyzji i weryfikacji. Dostęp do kluczowych danych i funkcji są ograniczone i nadzorowane, a działania logowane. To wszystko ma na celu uniemożliwienie dokonania nieautoryzowanych transakcji przez pracowników.

Powyższe zapisy, poza regulacjami wewnętrznymi Comarch, zawarte są między innymi w punkcie V Kodeksu Etycznego Grupy Comarch opisanym powyżej. Obecnie trwają prace nad przyjęciem i implementacją Polityki Przeciwdziałania Korupcji jako odrębnego dokumentu.

G4-S03, G4-S04**S.10.1**

Grupa dokonała oceny swojej działalności pod kątem możliwości wystąpienia korupcji i podejmuje działania dla zminimalizowania związanego z tym ryzyka, m.in. poprzez wdrażanie procedur mających zapobiegać zachowaniom o

charakterze korupcyjnym jak również przeprowadzanie szkoleń wśród pracowników mogących zetknąć się z takimi zachowaniami.

G4-S05**S.10.3**

Brak jakichkolwiek potwierdzonych przypadków korupcji.

G4-S06

Comarch nie udziela wsparcia na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze.

S.10.2

Nie zgłoszono przypadków zachowań noszących znamiona korupcji.

4.7. Ład korporacyjny

G4-15, G4-19, G4-34**G.2.1., G.2.3.**

Ład korporacyjny (ang. corporate governance) to zbiór zasad postępowania, skierowanych zarówno do organów spółek oraz członków tych organów, jak i do większościowych i mniejszościowych akcjonariuszy. Zasady ładu korporacyjnego odnoszą się do

szeroko rozumianego zarządzania Spółką. Comarch S.A. podlega nowemu zbiorowi zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, przyjętemu przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w 2015 roku.

Dobre Praktyki Spółek notowanych na GPW są przedmiotem corocznych sprawozdań dotyczących postępowania w zakresie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, sporządzanych przez spółki giełdowe. W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 27 kwietnia 2018 roku, Zarząd Comarch S.A. przekazał raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2017 roku.

Zarząd oraz Rada Nadzorcza Comarch S.A. dokładają wszelkich starań w przestrzeganiu większości zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW z zakresu obejmowanego przez zasadę „comply or explain” – zastosuj albo wyjaśnij – która polega na przekazywaniu rynkowi przez spółkę jednoznacznej informacji o naruszeniu praktyki. W 2017 roku podobnie jak w 2016 roku Comarch S.A. nie stosowała się do rekomendacji dotyczącej wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Spółka nie stosuje także części zasady dotyczącej polityki wynagrodzeń. Szczegółowe informacje na ten temat można odnaleźć w raporcie dotyczącym przestrzegania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. opublikowanego w 2016 roku.

G4-34

Zgodnie z zasadami ładu korporacyjnego oraz Kodeksu Spółek Handlowych w Comarch S.A. funkcjonuje rada nadzorcza wraz z wydzielonym komitetem audytu.

Rada Nadzorcza nadzoruje bieżącą działalność Spółki i Grupy, w szczególności poprzez:

- monitoring i analiza sytuacji finansowej i organizacyjnej,
- ocena realizacji przez Zarząd strategii,
- wyznaczanie celów biznesowych dla Członków Zarządu oraz ocena ich realizacji,
- ocena działalności wybranych obszarów biznesowych,
- analiza i ocena ryzyka związanego z działalnością,
- nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej,
- ocenę oraz zatwierdzanie sprawozdań finansowych.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- nadzorowanie procesu sprawozdawczości oraz rewizji finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem,
- weryfikacja niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Pełna treść Raportu dotyczącego stosowania zasad ładu korporacyjnego jest również dostępna pod adresem: www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny

4.8. Ryzyka w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania

G4-2**G.3.1., G.3.2.**

Każdy z podsystemów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zarządzania Comarch obejmuje swoim zakresem inną tematykę oraz cechuje się specyficznymi ryzykami. System Zarządzania Jakością kładzie szczególny nacisk na ryzyka związane z ogólnym funkcjonowaniem organizacji i jej procesów, dokumentacją i relacjami z Dostawcami. Zarządzanie środowiskowe i BHP uwzględniają ryzyka związane z kwestiami pracowniczymi i oddziaływaniem na środowisko. Wewnętrzny System Kontroli reguluje zagadnienia międzynarodowego obrotu towarami i technologiami oraz zapewnia zgodność realizowanych procesów ze specyficznymi wymaganiami prawnymi. System AQAP, dotyczący realizacji projektów dla sił zbrojnych, zawiera restrykcyjne wymagania i jest zbudowany na zarządzaniu ryzykiem w ramach realizowanych projektów.

Ryzyka te rozpatrywane i uwzględniane są na różnych poziomach – zaczynając od polityk określających główne założenia w danej dziedzinie, poprzez procedury regulujące funkcjonowanie procesów,

a kończąc na konkretnych działaniach zaszytych w mechanizmach wewnętrznych i wykorzystywanych przez Comarch systemach informatycznych. Wyszczególnione w ramach poszczególnych polityk ryzyka i mechanizmy zarządzania nimi zostały opisane we wcześniejszych rozdziałach.

Comarch zdaje sobie sprawę z istoty identyfikowania, analizowania i postępowania z ryzykiem. Obecnie trwają prace nad dostosowaniem Zintegrowanego Systemu Zarządzania do wymagań zaktualizowanych norm ISO. Nowe wydania norm kładą szczególny nacisk na kwestie związane z ryzykiem – zalecają podejście do zarządzania oparte na ryzyku oraz uwzględnianie ryzyka na poziomie systemowym.

5. Kontrahenci

G4-15, G4-EN32, G4-HR10, G4-S09

Od stycznia 2017 roku w ramach struktury organizacyjnej Grupy Comarch funkcjonuje Dział Zarządzania Kontrahentami zajmujący się weryfikacją i analizą kontrahentów.

Do głównych kompetencji tego działu należy:

- zarządzanie bazą kontrahentów systemów funkcjonujących w ramach Grupy Comarch (weryfikacja, analiza, gromadzenie dokumentów),
- zarządzanie dostępem do danych i analiz firm zewnętrznych z branży informacji gospodarczej,
- przygotowywanie raportów (szerokie spektrum) o kontrahentach Grupy Comarch na potrzeby innych działów czy audytorów,
- partycypacja w procedurach dotyczących oceny i wyboru dostawców.

G4-12, G4-15, G4-EN32, G4-EN33, G4-LA14, G4-LA15, G4-HR4, G4-HR5, G4-HR10, G4-HR11, G4-S09

G.1.2., S.4.12., S.6.4., S.7.4., S.7.6., S.8.4., S.15.1., S.15.3., S.15.4.

5.1. Dostawcy

Głównymi źródłami zaopatrzenia Comarch S.A. oraz Grupy Comarch są międzynarodowe koncerny tj. producenci sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz elektroniki związanej z rozwijaną produkcją urządzeń. Większość zamówień realizowana jest poprzez zakupy w lokalnych oddziałach oraz lokalnej dystrybucji. Działalność Grupy Comarch nie jest uzależniona od żadnego z dostawców. W 2017 roku, podobnie jak w roku poprzednim żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów czy usług o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

Grupa Kapitałowa Comarch posiada olbrzymią paletę produktów i usług dla realizacji których niezbędna jest współpraca z dostawcami uzupełniającymi portfolio usług i licencji własnych oraz pozwalających na rozszerzenie oferty o produkty firm trzecich.

Portfolio produktów firm trzecich to przede wszystkim znane i uznane na rynkach międzynarodowych marki i producenci. Współpraca przebiega głównie za pośrednictwem lokalnej autoryzowanej dystrybucji pomagającej w sprawnym rozwiązaniu problemów logistycznych jak i zorganizowaniu szybkiej dostawy dla Klienta.

Dostawcy Comarch to producenci sprzętu komputerowego, licencjodawcy, usługodawcy, wykonawcy oraz producenci elektroniki. Ostatnia pozycja dotyczy rozwijanej w Grupie Comarch oferty produkcyjnej urządzeń własnych.

Okres płatności zobowiązań standardowo stosowany w umowach z dostawcami wynosi 30-60 dni. Grupa Comarch dokłada starań, aby zobowiązania wobec dostawców były regulowane terminowo. Podobnie

jak w roku ubiegłym, wskaźnik terminowości zapłat w Comarch S.A. wyniósł 95% wartości zobowiązań a w Grupie Comarch 94%.

Zgodnie z założeniami procedury analizy dostawców obowiązującej w Comarch głównymi kryteriami ich wyboru są: cena, czas realizacji zleceń oraz opinia na rynku. Dodatkowo zgodnie z założeniami Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców (<https://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazono-biznes/polityka-jakosci/>) Comarch od swoich kluczowych dostawców wymaga przestrzegania następujących zasad:

- zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko,
- stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiec urazom,
- stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz negocjacji zbiorowych,
- zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,
- zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego,
- wyeliminowanie pracy przymusowej,
- stosowanie się do zasad Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ.

Spełnianie wymagań Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców nie było dotychczas w szczególny sposób premiowane. Działając aktywnie na rzecz zrównoważonego rozwoju Grupa Comarch uznała jednak, że należy przemodelować procedurę analizy i wyboru dostawców tak by promować te firmy, które w swoim działaniu kierują się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska stąd w 2017 r. został przeprowadzony pilotażowy program kompleksowej oceny dostawców. Do wybranych firm został wysłany szczegółowy kwestionariusz dotyczący przede wszystkim przestrzegania norm ISO, specjalnego monitoringu i nadzoru produkcji oraz spełniania wymogów jakościowych towarów.

Po zakończeniu pilotażu została opracowana nowa procedura kwalifikacji firm do grona dostawców Comarch. Polega ona na przydzieleniu dostawcom stosownej kategorii w oparciu o odpowiedzi udzielone przez firmy na pytania kwestionariusza o przestrzeganie podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych, aspekty społeczne i środowiskowe, wdrożone systemy jakości ISO. Przewidziano czterostopniową skalę kategorii: I - wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, II - drugiej kolejności, III - rezerwowo, IV -ryzykowny. Następnie oceniana jest współpraca z danym dostawcą: cena, czas realizacji, dotrzymanie ustalonych terminów, stopień spełnienia wyspecyfikowanych wymagań, jakość, ogólne warunki współpracy, w tym realizacja reklamacji. Ocena współpracy jest obowiązkowa dla dostawców dużych (wysoki wolumen obrotów), tych którzy dostarczają elementy istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa medycznego, do projektów podlegających pod wymagania AQAP, innych projektów uznanych za strategiczne.

Docelowo wyniki ankiet oraz ocena dostawcy będą gromadzone w systemie informatycznym, co umożliwi zautomatyzowanie procesu okresowego monitoringu oraz generowanie raportów.

Przyznanie kategorii pozwoli na rozbudowanie kryteriów wyboru dostawców do realizacji zleceń Comarch o dodatkowe aspekty związane z poszanowaniem przez nich praw człowieka, praktykami zatrudniania, wpływem ich działalności na społeczeństwo oraz na środowisko.

Zarówno Comarch S.A. jak i pozostałe spółki Grupy Comarch nie przeprowadzają stacjonarnych audytów u dostawców pod kątem przestrzegania zasad BHP, przestrzegania przepisów ochrony środowiska, przeciwdziałania dyskryminacji, poszanowania praw człowieka, w tym zakresie przeciwdziałania pracy dzieci oraz pracy przymusowej.

G4-EC9

Struktura geograficzna dostawców.

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Europa-DACH, Europa-pozostałe, Ameryki i Pozostałe kraje. Dostawcy lokalni definiowani są jako mający siedzibę w kraju zgodnym z regionem działalności Comarch.

Poniższe zestawienia prezentują udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji.

Dostawcy Comarch S.A. - udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji

	2017	2016
Polska	89%	86%
DACH	3%	3%
Europa-pozostałe	8%	9%
Ameryki	0%	1%
Pozostałe	0%	1%

Region działalności Comarch - udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji	Dostawcy lokalni %		Dostawcy zagraniczni %	
	2017	2016	2017	2016
Polska	98%	97%	2%	3%
DACH	50%	50%	50%	50%
Europa-pozostałe	33%	46%	67%	54%
Ameryki	35%	42%	65%	58%
Pozostałe	58%	51%	42%	49%

G.4.7, S.4.11., S.7.3., S.8.3., E.7.5.

Poniższe zestawienie przedstawia jaki udział procentowy umów podpisanych przez spółki Grupy Comarch z producentami oprogramowania i sprzętu komputerowego oraz kluczowymi podwykonawcami,

które w latach 2016 i 2017 przekroczyły obrót 100 tys. PLN zawiera zapisy typowe dla standardów etycznych, antykorupcyjnych, BHP czy poszanowania praw człowieka. Firmy, z którymi Comarch współpracuje są dużymi korporacjami międzynarodowymi, gdzie dużą wagę przykładają się do przestrzegania wymagań związanych z etyką, przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy BHP, prawami człowieka, w tym z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej.

Poniższe zestawienie potwierdza, że Comarch dokonuje analizy i wyboru dostawców tak by promować te firmy, które w swoim działaniu kierują się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej, praw człowieka i ochrony środowiska, stąd w 2017 roku udział procentowy umów podpisanych przez spółki Grupy Comarch, które zawierały zapisy typowe dla standardów etycznych, BHP czy poszanowania praw człowieka znacznie się poprawił.

PRODUCENCI I KLUCZOWI PODWYKONAWCY 2016	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
Comarch SA	58,0%	35,0%	54,4%	36,1%	54,4%
GK Comarch	58,0%	35,0%	54,4%	36,1%	54,4%

PRODUCENCI I KLUCZOWI PODWYKONAWCY 2017	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
Comarch SA	77,1%	43,3%	72,2%	46,3%	72,2%
GK Comarch	77,1%	43,2%	72,2%	46,2%	72,2%

5.2. Odbiorcy

G4-PR5

S.15.2.

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Comarch jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do każdej grupy odbiorców. Oferta Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdwywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. Podobnie jak w Comarch S.A. w Grupie Comarch w 2017 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży.

Najważniejszymi zasadami Grupy Kapitałowej Comarch są: odpowiedzialność za sukcesy klientów oraz szacunek i otwartość na ich potrzeby. Comarch dostarcza swoim klientom innowacyjne produkty IT o najwyższej jakości, co uzyskiwane jest jako efekt wysokich umiejętności, doświadczeń i kompetencji pracowników, współpracy z wiodącymi ośrodkami badawczymi i naukowymi zarówno w Polsce, jak i za granicą oraz dokłada wszelkich starań, aby dostarczone rozwiązania IT spełniały najwyższe standardy i oczekiwania klientów.

Kontakty z klientem rządowym

W zakresie kontaktów z klientami sektora publicznego (administracja centralna i samorządowa, spółki komunalne, spółki Skarbu Państwa, publiczne zakłady opieki zdrowotnej) stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zmianami). Przepisy te regulują sposób porozumiewania się z zamawiającym w trakcie trwania postępowania przetargowego, zakres czynności, jakie mogą być podejmowane przez strony postępowania oraz środki ochrony prawnej.

G4-PR6

Bezpieczeństwo w biznesie międzynarodowym

Grupa Kapitałowa Comarch, by zapewnić kontrolę i bezpieczeństwo obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa

Państwa, wdrożyła Wewnętrzny System Kontroli zapewniający stosowanie norm oraz wymagań prawnych międzynarodowych i krajowych. Comarch nie sprzedaje produktów zakazanych lub wywołujących kontrowersje wśród interesariuszy.

G4-PR5

Badanie satysfakcji klienta

Program Badania Satysfakcji Klientów to dla Comarch szansa na uzyskanie informacji, a następnie wprowadzenie usprawnień, aby zapewnić wysoki poziom satysfakcji ze współpracy z Comarch. W ramach programu badamy opinię naszych Klientów na temat świadczonych przez Comarch usług i wytwarzanych przez Comarch produktów.

Zasadniczym elementem badania jest krótka ankieta on-line wysyłana do naszych Klientów. Ankieta zawiera pytania zamknięte ze skalą ocen 1-10 oraz pytania otwarte. Respondenci dzieleni są na 3 grupy klientów: management, kierowników projektów oraz użytkowników.

Dzięki informacjom uzyskanym z ankiet, możemy prawidłowo zidentyfikować i ustalić priorytety działań zmierzających do zapewnienia naszym Klientom maksimum satysfakcji ze współpracy z Comarch.

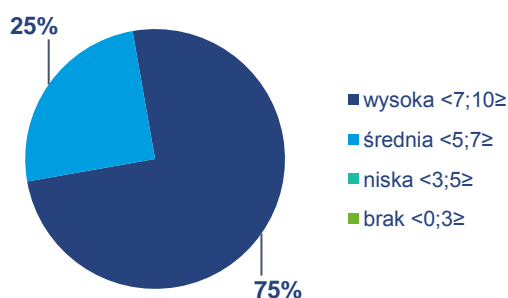
Etapy badania satysfakcji klientów:

- Zbieranie opinii klientów,
- Analiza raportów,
- Określenie działań korygujących,
- Wdrożenie działań korygujących i zapobiegawczych,
- Weryfikacja wykonania działań korygujących i zapobiegawczych.

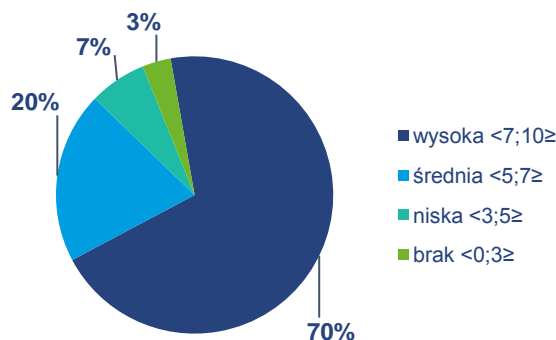
Poniższe wykresy przedstawiają, jak kształtowała się ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch w 2017 roku. Na wskaźnik przeciętnego zadowolenia klienta składało się m.in. ogólne zadowolenie ze współpracy z Comarch, chęć polecenia produktów/ usług Comarch innej firmie, chęć zakupu produktów/ usług Comarch w przyszłości, zadowolenie z cen Comarch w porównaniu do ich jakości; sposobu prowadzenia przez Comarch rozmów handlowych oraz negocjowania i podpisywania umowy.

Ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch w 2017 roku.

Comarch SA

Comarch GK

Skala ocen: 1 – klient całkowicie niezadowolony; 10- klient w pełni zadowolony

Poniżej prezentujemy najwyżej oceniane aspekty poziomu zadowolenia klientów Comarch S.A. oraz spółek Grupy Comarch:

- Wysoka kultura osobista i umiejętność dobrej komunikacji,
- Merytoryczna wiedza pracowników,
- Poziom świadczonych usług,
- Orientacja na klienta,
- Szybkość reakcji na zgłoszenie,
- Elastyczność w dopasowaniu programów do potrzeb klienta,
- Jakość produktu.

5.3. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów

G4-PR3

Bezpieczeństwo użytkowania produktu lub usługi oraz sposób utylizacji produktu i wpływ na środowisko/społeczeństwo to informacje wymagane przez procedury organizacji do informowania klienta i znakowania produktów i usług.

Wszystkie wyroby medyczne produkowane przez Grupę Comarch podlegają ocenie zgodności z wymaganiami zasadniczymi zgodnie z dyrektywą 93/42/EWG oraz ustawą o wyrobach medycznych z dnia 20 maja 2010 r. (Dz.U.2010 nr 107 poz. 679), a także Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE z dnia 6 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Ponadto wszystkie wyroby medyczne objęte są procedurą P02-01 Zarządzenie ryzykiem.

G4-PR4

W 2017 i 2016 roku nie było zgłoszonych żadnych niezgodności związanych z niewłaściwym oznakowaniem produktów.

G4-PR9

Wobec Comarch S.A., ani też wobec żadnej innej spółki z Grupy Comarch nie nałożono kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostarczania i użytkowania produktów i usług.

S.11.1.

Nie wystąpiły przypadki naruszenia procedur dotyczących bezpieczeństwa produktów i usług.

S.11.3., S.12.3.

Na Comarch S.A. ani też na spółki Grupy Comarch nie zostały nałożone kary za niezgodność z prawem i regulacjami w kwestiach związanych z bezpieczeństwem klientów, rzetelnością i etyką komunikacji marketingowej.

G4-PR7**S.12.1.**

Grupa Comarch nie odnotowała przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi komunikacji marketingowej (w tym reklamy, promocji, sponsoringu).

G4-PR8**S.13.1., S.13.2., S.13.3.**

W 2017 roku i w 2016 roku nie zidentyfikowano zdarzeń dotyczących wycieku lub nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych (klientów, pracowników). Spółka Comarch S.A. w latach 2016-2017 nie odnotowała żadnych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta. W latach 2016-2017 nie zidentyfikowano również wycieków, kradzieży lub utraty danych osobowych. W 2017 roku i w 2016 roku nie było postępowań administracyjnych prowadzonych przeciwko spółkom Grupy Comarch (np. GIODO). W 2017 i 2016 roku na spółki Grupy Comarch nie zostały nałożone kary za niezgodność z prawem i regulacjami w kwestiach związanych z ochroną danych osobowych (w podziale na prawomocne i nieprawomocne).

S.11.2., S.12.2., S.14.2., S.15.5.

Nie były prowadzone przez UOKIK żadne postępowania.

S.15.6.

Spółce Comarch S.A., ani też innym spółkom Grupy Comarch nie zostały wymierzone żadne kary związane z zachowaniami antykonkurencyjnymi i antyrynkowymi.

S.14.1., S.14.3.

Spółce Comarch S.A., ani też innym spółkom Grupy Comarch nie zostały wymierzone żadne kary związane z niewłaściwym oznakowaniem produktu. Nie zidentyfikowano również przypadków niezgodności związanych z niewłaściwym oznakowaniem produktu.

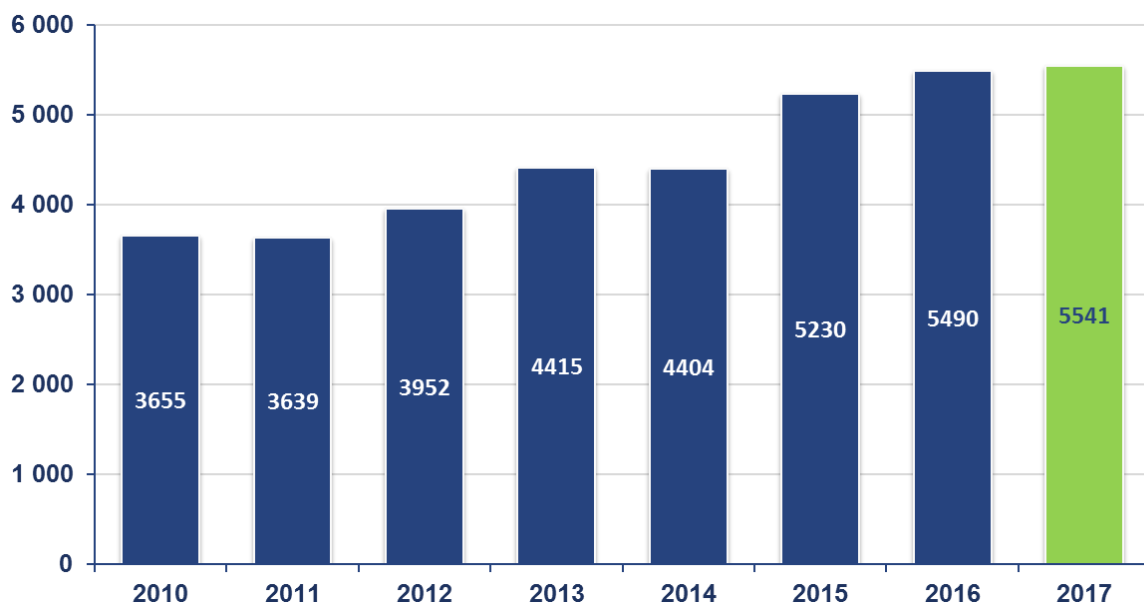
6. Zasoby ludzkie (obszar społeczny i pracowniczy)

G4-LA1, G4-LA2**S.2.6., S.2.7., S.2.8., S.3.2., S.3.6.**

Podstawowym czynnikiem ograniczającym moce produkcyjne są zasoby ludzkie.

Do stałego inwestowania w nowe produkty i technologie informatyczne firma potrzebuje pracowników o odpowiednim wykształceniu i o szerokim zakresie kompetencji. Firma elastycznie zarządza zespołami pracowników, poprzez ciągłą optymalizację alokacji zasobów w aktualnych projektach komercyjnych i prowadzonych wewnętrznych projektach badawczo-rozwojowych (budowa nowych produktów i uaktualnianie istniejącego oprogramowania nie związanego bezpośrednio z umowami z klientami), wykorzystując do tego celu autorskie rozwiązania informatyczne. W efekcie wykorzystanie zasobów ludzkich jest bliskie 100%. Grupa dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 14 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2017 roku 3 168 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, 1 780 w innych miastach w Polsce oraz 593 poza granicami Polski.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Comarch S.A. było zatrudnionych 4 303 osób wobec 4 276 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2016 roku, natomiast w całej Grupie Kapitałowej liczba zatrudnionych wzrosła do 5 541 osoby w porównaniu do 5 490 osób z 31 grudnia 2016 roku.

6.1. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2014-2017

G4-LA1

Przeciętne zatrudnienie w Comarch S.A. w latach 2014-2017 kształtowało się następująco:

Ilość osób zatrudnionych	2017	2016	2015	2014
na stałe	3 492	3 416	3 121	2 678
jako współpracownicy	844	888	860	695
Razem	4 336	4 304	3 981	3 373

Pracownicy	2017	2016	2015	2014
produkcyjni oraz konsultanci techniczni	3 733	3 698	3 403	2 831
marketing i sprzedaż	161	179	177	187
kierownictwo i administracja	372	353	340	297
inne	70	74	61	58
Razem	4 336	4 304	3 981	3 373

Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2014-2017 kształtowało się następująco:

Ilość osób zatrudnionych	2017	2016	2015	2014
na stałe	4 393	4 323	4 066	3 439
jako współpracownicy	1 245	1 276	1 238	1 037
Razem	5 638	5 599	5 304	4 476

Pracownicy	2017	2016	2015	2014
produkcyjni oraz konsultanci techniczni	4369	4 342	4 104	3 438
marketing i sprzedaż	293	336	339	287
kierownictwo i administracja	458	434	427	376
inne	518	487	434	375
Razem	5 638	5 599	5 304	4 476

W związku ze stałym rozwojem swojej działalności zarówno Comarch S.A. jak i Grupa Comarch systematycznie zwiększają poziom zatrudnienia. Dynamika zatrudnienia w 2017 roku była nieco niższa niż w latach poprzednich, co jest spowodowane m.in. bardzo dużym wzrostem zatrudnienia w latach poprzednich.

6.2. Rotacja zatrudnienia

G4-LA1
S.2.2., S.2.3.

W 2017 roku rotacja wśród pracowników Comarch S.A. oraz Grupy Comarch nie odbiegała od dotychczasowej i utrzymywała się na poziomie standardowym dla branży. Przedsiębiorstwo dochowuje starania, żeby zminimalizować poziom rotacji wśród pracowników, zwłaszcza wśród osób kluczowych dla działalności Comarch.

G4-LA16

Nie stwierdzono skarg dotyczących praktyk zatrudniania w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

6.3. Umowy, na podstawie których świadczona jest praca

Dominującą formą zatrudnienia w Comarch S.A. oraz w Grupie Comarch jest umowa o pracę. Czas trwania umowy o pracę (umowa na czas określony lub nieokreślony) jest uzależniony od stażu pracy pracownika. Pozostałe formy zatrudnienia stosowane są tylko w uzasadnionych przypadkach (np. łączenie edukacji z pracą zawodową).

G4-10

Łączna liczba pracowników w Comarch S.A. oraz Grupie Comarch.

Typ zatrudnienia	Płeć	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2017	2016	2017	2016
Umowa o pracę	Kobiety	1 037	987	1 376	1 330
	Mężczyźni	2 449	2 427	3 007	2 979
	Razem	3 486	3 414	4 383	4 309
Inne formy zatrudnienia	Kobiety	97	107	265	253
	Mężczyźni	720	755	893	928
	Razem	817	862	1 158	1 181
Razem		4 303	4 276	5 541	5 490

Rodzaj umowy o pracę	Etat	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2017	2016	2017	2016
Umowa o pracę na czas nieokreślony	Niepełny etat	131	122	445	84
	Pełny etat	1 433	1 278	1 791	1 647
	Razem	1 564	1 400	2 236	1 731
Umowa o pracę na czas określony	Niepełny etat	85	102	112	104
	Pełny etat	1 837	1 912	2 035	2 474
	Razem	1 922	2 014	2 147	2 578
Razem		3 486	3 414	4 383	4 309

Rodzaj umowy o pracę	Wiek	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2017	2016	2017	2016
Umowa o pracę na czas nieokreślony	poniżej 30 lat	152	135	236	171
	30-50 lat	1 379	1 241	1 742	1 450
	powyżej 50 lat	33	24	140	110
	Razem	1 564	1 400	2 118	1 731
Umowa o pracę na czas określony	poniżej 30 lat	1301	1287	1 444	1 518
	30-50 lat	615	719	797	1 019
	powyżej 50 lat	6	8	24	41
	Razem	1 922	2 014	2 265	2 578
Razem	3 486	3 414	4 383	4 309	

Rodzaj umowy	Płeć	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2017	2016	2017	2016
Umowa o pracę na czas nieokreślony	Kobiety	447	386	643	508
	Mężczyźni	1 117	1 014	1 475	1 223
	Razem	1 564	1 400	2 118	1 731
Umowa o pracę na czas określony	Kobiety	590	601	733	822
	Mężczyźni	1 332	1 413	1 532	1 756
	Razem	1 922	2 014	2 265	2 578
Pozostałe formy zatrudnienia	Kobiety	97	107	265	257
	Mężczyźni	720	755	893	924
	Razem	817	862	1 158	1 181
Razem	4 303	4 276	5 541	5 490	

G4-EC5

W latach 2016 – 2017 wszyscy pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w Comarch S.A. oraz w Grupie Comarch otrzymywali wynagrodzenie wyższe od płacy minimalnej.

G4-EC8**Znaczący pośredni wpływ ekonomiczny**

Miejsca pracy tworzone przez Comarch S.A. oraz polskie spółki Grupy Comarch w poszczególnych województwach Polski wg stanu na ostatni dzień roku, wszystkie typy zatrudnienia:

województwo	Comarch S.A.		Polskie spółki GK Comarch	
	2017	2016	2017	2016
dolnośląskie	155	170	158	175
kujawsko-pomorskie	30	0	30	0
lubelskie	121	108	125	114
łódzkie	335	310	348	319
małopolskie	2 690	2 677	3 181	3 145
mazowieckie	244	257	269	292
podkarpackie	39	31	39	31
podlaskie	27	33	31	38
pomorskie	68	77	72	79
śląskie	372	378	470	491
świętokrzyskie	46	46	46	46
warmińsko-mazurskie	1	1	1	1
wielkopolskie	175	188	178	193
Razem	4 303	4 276	4 948	4 924

Comarch S.A. oraz Grupa Comarch dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 15 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Poprzez otwieranie nowych placówek oraz tworzenie nowych miejsc pracy Comarch wydatnie przyczynia się do rozwoju regionów, w których prowadzi działalność. Przykładem jest Łódź, gdzie w 2017 roku został oddany do użytkowania nowoczesny budynek biurowy Comarch, który znajduje się w miejscu, gdzie zlokalizowana była zabytkowa fabryka Weinerja. Jej mury zostały estetycznie wkomponowane w gmach biurowca Comarch, w efekcie powstał budynek o unikalnej architekturze i komforcie pracy. Nowe powierzchnie biurowe pozwolą na tworzenie kolejnych miejsc pracy, co sprawi, że w niedalekiej przyszłości Łódź stanie się drugim po Krakowie ośrodkiem Comarch w Polsce.

G4-LA2

S.2.15.

W polskich spółkach Grupy Comarch dodatkowe pakiety medyczne są świadczeniem dostępnym dla osób zatrudnionych na umowie o pracę (bez względu na czas trwania umowy i wymiar etatu). W zagranicznych spółkach Grupy Comarch dodatkowe pakiety medyczne są zapewniane z uwzględnieniem lokalnych regulacji i praktyk rynkowych w tym zakresie.

G4-LA3

Wskaźniki powrotu do pracy i utrzymania zatrudnienia po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim w podziale na płeć:

Comarch S.A. oraz Grupa Comarch wspiera pracowników decydujących się na rodzicielstwo oraz zapewnia możliwość powrotu do pracy po wykorzystaniu urlopów związanych z macierzyństwem/tacierzyństwem. Zdecydowana większość pracowników wraca po urloпах macierzyńskich/tacierzyńskich na zajmowane wcześniej stanowiska pracy. Comarch S.A. oraz Grupa Comarch umożliwiają elastyczne dopasowanie wymiaru etatu do potrzeb związanych z rodzicielstwem.

	Płeć	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2017	2016	2017	2016
Liczba osób, która skorzystała z urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego	Kobieta	79	72	104	113
	Mężczyzna	7	2	12	7
	Razem	86	74	116	120
Liczba osób, która wróciła do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego	Kobieta	72	60	103	78
	Mężczyzna	8	0	13	4
	Razem	80	60	116	82
Wskaźnik powrotu do pracy ^{a)}	Kobieta	91%	83%	92%	82%
	Mężczyzna	100%	0%	100%	57%
Liczba osób, która wróciła do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim i była nadal zatrudniona przez 12 miesięcy od powrotu do pracy	Kobieta	55	54	67	64
	Mężczyzna	0	2	1	8
	Razem	55	56	68	72
Wskaźnik utrzymania zatrudnienia ^{b)}	Kobieta	92%	92%	88%	97%
	Mężczyzna	---	100%	25%	89%

^{a)}Wskaźnik powrotu do pracy – wg wskazówek do G4-LA3 jest to stosunek całkowitej liczby pracowników, którzy wrócili do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim do całkowitej liczby pracowników, którzy powinni wrócić do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim

^{b)}Wskaźnik utrzymania zatrudnienia – wg wskazówek do G4-LA3 stosunek całkowitej liczby pracowników, którzy zachowali pracę 12 miesięcy po powrocie do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego do całkowitej liczby pracowników powracających z urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego w poprzednich okresach objętych raportowaniem

G4-LA4

Minimalny okres standardowego wypowiedzenia wręczanego pracownikom oraz ich wybranym reprezentantom przed wdrożeniem ważnych zmian operacyjnych, które mogą mieć istotny wpływ na pracowników polskich spółek Grupy Comarch wynosi 4 tygodnie. Ze względu na brak układów zbiorowych w polskich spółkach Grupy Comarch okres wypowiedzenia oraz konieczność konsultacji i negocjacji nie są uwzględnione w umowach zbiorowych. W zagranicznych spółkach Grupy Comarch okresy wypowiedzenia są zróżnicowane i zależą od wielu czynników tj. regulacji prawnych danego kraju, stażu pracy czy rodzaju umowy.

G4-EC3

Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.

W roku 2017 wprowadzenie w zakładzie pracy Pracowniczych Programów Emerytalnych było w Polsce dobrowolne. W Polskich spółkach Grupy Comarch taki program nie został zaimplementowany. Pracownicy niektórych zagranicznych spółek Grupy Comarch uczestniczą w programach emerytalnych właściwych dla danych krajów.

G4-LA12

Skład ciał zarządczych, nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie wg płci i wieku

Wszyscy przedstawiciele organów zarządzających Comarch S.A. są obywatelami Polski. Liczbowy podział organów nadzoru wg kategorii różnorodności:

Rok	Organ zarządzający	Wiek	Kobieta	Mężczyzna	Razem
2017	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	1	1	2
		powyżej 50 lat	3	2	5
		Razem	4	3	7
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	-	6	6
		powyżej 50 lat	-	1	1
		Razem	-	7	7
	Razem		4	10	14
	2016	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-
30-50 lat			1	1	2
powyżej 50 lat			3	2	5
Razem			4	3	7
Zarząd		poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	-	6	6
		powyżej 50 lat	-	1	1
		Razem	-	7	7
Razem			4	10	14

Przedstawiciele organów zarządzających spółkami Grupy Comarch są obywatelami różnych krajów. Liczbowy podział organów nadzoru wg kategorii różnorodności:

Rok	Organ zarządzający	Wiek	Kobieta	Mężczyzna	Razem
2017	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	1	12	13
		powyżej 50 lat	5	6	11
		Razem	6	18	24
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	9	93	102
		powyżej 50 lat	4	12	16
		Razem	13	123	136
	Razem		19	141	160
	2016	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-
30-50 lat			1	11	12

	powyżej 50 lat	5	6	11
	Razem	6	17	23
Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
	30-50 lat	6	92	98
	powyżej 50 lat	4	10	14
	Razem	10	102	112
Razem		16	119	135

Procent pracowników w podziale na kategorie pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę wg kategorii różnorodności:

Comarch S.A.	2017			2016		
	Kobieta	Mężczyzna	Razem	Kobieta	Mężczyzna	Razem
administracja	241	57	298	221	55	276
menedżerski	120	415	535	109	436	545
produkcja	622	1911	2 533	595	1877	2 472
inne	54	66	120	62	59	121
Razem	1 037	2 449	3 486	987	2 427	3 414

**zatrudnionych na podstawie umów o pracę*

GK Comarch	2017			2016		
	Kobieta	Mężczyzna	Razem	Kobieta	Mężczyzna	Razem
administracja	364	117	481	347	107	454
menedżerski	151	479	630	135	492	627
produkcja	748	2 266	3 014	728	2 237	2 965
inne	113	145	258	120	143	263
Razem	1 376	3 007	4 383	1 330	2 979	4 309

**zatrudnionych na podstawie umów o pracę*

Mężczyźni stanowią dominującą grupę wśród zatrudnionych w Comarch S.A. i w Grupie Comarch. Jest to zgodne ze specyfiką branży informatycznej. W 2017 roku liczba kobiet zatrudnionych w Comarch S.A. i w Grupie Comarch wzrosła szybciej niż liczba zatrudnionych mężczyzn, przez co nastąpił wzrost udziału kobiet w całości pracowników Comarch. Zjawisko to dotyczyło zwłaszcza stanowisk administracyjnych i menadżerskich.

Comarch S.A.	2017				2016			
	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem
administracja	124	160	14	298	110	153	13	276
menedżerski	40	488	7	535	39	501	5	545
produkcja	1 255	1 261	17	2 533	1 231	1 228	13	2 472
inne	34	85	1	120	42	78	1	121
Razem	1 453	1 994	39	3 486	1 422	1 960	32	3 414

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

GK Comarch	2017				2016			
	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem
administracja	211	229	41	481	173	241	40	454
menedżerski	82	534	14	630	47	564	16	627
produkcja	1 515	1 395	104	3 014	1 390	1 489	86	2 965
inne	106	131	21	258	79	175	9	263
Razem	1 914	2 289	180	4 383	1 689	2 469	151	4 309

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Mężczyźni stanowią dominującą grupę wśród zatrudnionych w Comarch S.A. i w Grupie Comarch. Jest to zgodne ze specyfiką branży informatycznej. W 2017 roku liczba kobiet zatrudnionych w Comarch S.A. i w Grupie Comarch wrosła szybciej niż liczba zatrudnionych mężczyzn, przez co nastąpił wzrost udziału kobiet w całości pracowników Comarch. Zjawisko to dotyczyły zwłaszcza stanowisk administracyjnych i menadżerskich.

Kategorie pracowników* Comarch S.A.	2017				2016			
	Obywatel e Polski	Obywatel e pozostał ych krajów europejs kich	Obywatel e innych krajów	Razem	Obywatel e Polski	Obywatel e pozostał ych krajów europejs kich	Obywatel e innych krajów	Razem
administracja	296	2	-	298	275	1	-	276
menedżerski	529	6	-	535	541	4	-	545
produkcja	2 488	36	9	2 533	2 426	39	7	2 472
inne	116	3	1	120	117	4	-	121
Razem	3 429	47	10	3 486	3 359	48	7	3 414

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Kategorie pracowników*	2017				2016			
	Obywatele pozostałych krajów			Razem	Obywatele pozostałych krajów			Razem
	Obywatele Polski	Europejskich	Obywatele innych krajów		Obywatele Polski	Europejskich	Obywatele innych krajów	
administracja	418	57	6	481	394	52	8	454
menedżerski	187	33	5	225	589	35	3	627
produkcja	612	261	72	945	2 613	287	65	2 965
inne	2 622	86	24	2 732	188	60	15	263
Razem	3 839	437	107	4 383	3 784	434	91	4 309

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Grupa Comarch zatrudnia wielu pracowników spoza Polski, wpisując się tym samym w specyfikę branży IT, gdzie standardem jest międzynarodowe środowisko pracy i wielokulturowość zespołów pracowniczych. Udział pracowników spoza Polski utrzymał się w 2017 roku na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

S.2.9

G4-LA13

Stosunek średniego wynagrodzenia zasadniczego kobiet do średniego wynagrodzenia zasadniczego mężczyzn według kategorii pracowników:

Kategorie pracowników	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
	2017	2016	2017	2016
administracja	98%	98%	96%	93%
menedżerski	66%	70%	67%	72%
produkcja	76%	76%	76%	76%
inne	68%	73%	71%	75%

Średnie wynagrodzenie kobiet w Comarch S.A. i w Grupie Comarch jest niższe niż średnie wynagrodzenie mężczyzn. Wynika to głównie z faktu, że zatrudniane kobiety posiadają krótsze doświadczenie w branży IT i krótszy staż pracy w Comarch, co wpływa na poziom wynagrodzeń. W grupie pracowników, gdzie doświadczenie w branży i staż pracy są zbliżone dla kobiet i mężczyzn (administracja), poziom zarobków jest wyrównany.

G4-LA11

System oceny pracowników

W Grupie Comarch funkcjonuje sformalizowany system oceny pracowników zapewniający, dzięki któremu zdecydowana większość pracowników otrzymuje regularne oceny wyników swojej pracy oraz informacje na temat możliwości rozwoju zawodowego.

S.2.13

Łączna wysokość rocznych składek na PFRON

w tys. PLN	2017	2016
Comarch S.A.	1 843	1 336
Grupa Comarch	2 073	1 599

6.4. Szkolenia

G4-LA9, G4-LA10

S.5.1., S.5.2.

Centrum Szkoleniowe Comarch jest komórką wyodrębnioną ze struktur Comarch S.A. oferującą specjalistyczne szkolenia oraz konsultacje informatyczne i biznesowe na każdym poziomie zaawansowania, zarówno w ramach szkoleń wewnętrznych kierowanych do pracowników Grupy Comarch, jak i oferowanych szerokiemu gronu klientów zewnętrznych. Centrum Szkoleniowe korzysta z ponad 20 lat doświadczenia Comarch, jako firmy opartej na wiedzy. W ponad 300 programach szkoleniowych prowadzonych przez 80 wykwalifikowanych trenerów bierze udział ok. 10 000 uczestników rocznie.

Poza szkoleniami specjalistycznymi, kursami czy warsztatami, Centrum Szkoleniowe Comarch organizuje dwa flagowe programy szkoleniowe poświęcone zarządzaniu, dedykowane menedżerom:

- Comarch Akademia Zarządzania** - jest programem szkoleniowym skierowanym bezpośrednio do kadry kierowniczej. Celem programu jest wsparcie rozwoju kompetencji menedżerskich. Na szkolenia zapraszane są osoby ze stanowisk kierowniczych (decyduje przede wszystkim pozycja w strukturze organizacyjnej). Pracownicy awansujący na stanowiska kierownicze cyklicznie będą zapraszani do nowotworzonych grup szkoleniowych. Zasadą programu jest praca w grupie, która spotyka się cyklicznie na kolejnych zajęciach. Dzięki temu uczestnicy mają możliwość nie tylko skonfrontować nabyte kompetencje z praktyką na miejscu pracy, ale również przedyskutować osiągnięte efekty w ramach kolejnych zajęć. Między zajęciami uczestnicy programu będą otrzymywać dodatkowe materiały i zadania do wykonania.
- Comarch Executive Academy** (studia podyplomowe dla kadry menedżerskiej Comarchu) realizowane przy współpracy z Krakowską Szkołą Biznesu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Studia te mają charakter dedykowany. Program studiów został opracowany wspólnie z kierownictwem Comarch. Zajęcia obejmują zróżnicowane zagadnienia, związane z doskonaleniem kompetencji menedżerskich. W programie studiów znalazła się m.in. problematyka doskonalenia kompetencji zwodowanych pracowników, zarządzanie rozwojem produktów i usług, komunikacja marketingowa, kształtowanie relacji z klientami, zarządzanie sprzedażą. Do prowadzenia zajęć zostali zaangażowani wykładowcy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także zewnętrzni trenerzy biznesowi.

Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika (wg płci i kategorii pracowników):

Comarch SA	2017			2016			
	wszystkie szkolenia	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety		13,28	11,98	12,03	16	10,69	10,87
mężczyźni		23,26	12,73	13,21	22,52	11,1	11,62
Razem		21,00	12,54	12,90	21,17	10,99	11,42
szkolenia wewnętrzne	2017			2016			
	wszystkie szkolenia	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety		9,06	11,93	11,82	8,44	10,35	10,29
mężczyźni		9,03	12,64	12,47	8,04	10,88	10,75
Razem		9,04	12,45	12,30	8,13	10,74	10,63
Grupa Comarch	2017			2016			
	wszystkie szkolenia	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem

kobiety	13,18	12,04	12,08	18,16	10,81	11,05
mężczyźni	22,91	12,75	13,22	22,26	11,13	11,64
Razem	20,71	12,57	12,92	21,40	11,04	11,48
	2017			2016		
szkolenia wewnętrzne	kadra menderska	pozostali	razem	kadra menderska	pozostali	razem
kobiety	9,04	11,99	11,87	8,43	10,49	10,41
mężczyźni	9,01	12,66	12,48	8,04	10,9	10,77
Razem	9,01	12,48	12,32	8,12	10,79	10,67

Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje zawodowe, którym przysługują określone uprawnienia z tego tytułu w stosunku do pracodawcy (np. urlopy szkoleniowe) ze wskazaniem liczby pracowników, którym pracodawca współfinansuje lub finansuje podnoszenie kwalifikacji zawodowych:

Comarch SA	2017	2016	Grupa Comarch wszystkie szkolenia	2017	2016
wszystkie szkolenia			wszystkie szkolenia		
kobiety	1 127	1 110	kobiety	1 142	1 137
mężczyźni	3 158	3 061	mężczyźni	3 178	3 088
Razem	4 285	4 171	Razem	4 320	4 225

	2017	2016		2017	2016
szkolenia zewnętrzne			szkolenia zewnętrzne		
kobiety	180	173	kobiety	183	179
mężczyźni	589	398	mężczyźni	594	406
Razem	769	571	Razem	777	585

Ze względu na brak zainteresowania ze strony pracowników i niewielką liczbę osób w wieku emerytalnym Comarch nie organizuje programów związanych z zakończeniem kariery zawodowej wynikającym z przejścia na emeryturę lub rozwiązania umowy o pracę.

6.5. Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne

G4-EC4

S.1.1.

Jednym z głównych celów strategicznych Grupy Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, pozwalających na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii, jak również

opracowywania nowych produktów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2017 roku osiągnęły wartość 179,4 mln PLN i tym samym przekroczyły 16% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Grupa Comarch przeznaczyła na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwała fundusze europejskie. Środki te aktywnie pozyskują dwie spółki Grupy Comarch - Comarch S.A. oraz Comarch Healthcare S.A. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w Comarch S.A. w 2017 roku osiągnęły wartość 144,1 mln PLN.

Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Comarch S.A. prowadzi działalność gospodarczą w Specjalnej Strefie Ekonomicznej „Krakowski Park Technologiczny” w Krakowie. Z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych Comarch S.A. korzysta z pomocy publicznej w formie zwolnień w podatku dochodowym.

Szczegółowy opis posiadanych ulg inwestycyjnych z tytułu prowadzenia działalności w Specjalnych Strefach Ekonomicznych został opublikowany w nocie 3.10 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Comarch za rok 2017.

S.1.2.

Sprzedaż do klientów z sektora publicznego kształtowały się jak poniżej.

w tys. PLN	12 miesięcy 2017	%	12 miesięcy 2016	%
Przychody ze sprzedaży Comarch S.A.	755 517	100,0%	749 213	100,0%
<i>w tym od sektora publicznego</i>	31 522	4,2%	36 470	4,9%
Przychody ze sprzedaży GK Comarch	1 102 520	100,0%	1 112 813	100,0%
<i>w tym od sektora publicznego</i>	63 330	5,7%	72 856	6,5%

W 2017 roku miała miejsce kontynuacja trendu spadkowego sprzedaży do klientów z sektora publicznego zarówno w Comarch S.A. jak i w Grupie Comarch. Spadek w Comarch S.A. wyniósł 4,9 mln PLN, tj. 13,6%, co jest związane z ograniczeniem zakupów przez klientów z tego sektora, spowodowanym przejściowym ograniczeniem w dostępie do finansowania ze środków unijnych. Sektor publiczny odpowiadał za 4,2% przychodów Comarch S.A. w omawianym okresie. W Grupie Comarch spadek do klientów z sektora publicznego: o 9,5 mln PLN, tj. o 13,1%. Sektor publiczny odpowiadał za 5,7% przychodów Grupy w omawianym okresie.

G4-EC4

Wysokość dotacji otrzymanych w poszczególnych latach

w tys. PLN	2017	2016
Comarch S.A.		
7 Program Ramowy (Komisja Europejska)	51	202
Fundusze Strukturalne POIG	-	361
Fundusze Strukturalne POIR	5 558	3 583
Środki krajowe	-	-566
Pomoc de minimis	-	-
Razem	5 609	3 580
Grupa Comarch		
7 Program Ramowy (Komisja Europejska)	-166	202
Fundusze Strukturalne POIG	-	553
Fundusze Strukturalne POIR	5 558	3 583
Środki krajowe	604	128
Pomoc de minimis	21	179
Razem	5 997	4 466

7. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SYSTEM NADZORU I BADANIA WYPADKÓW

G4-LA6

S.4.1., S.4.2., S.4.3., S.4.4., S.4.5.

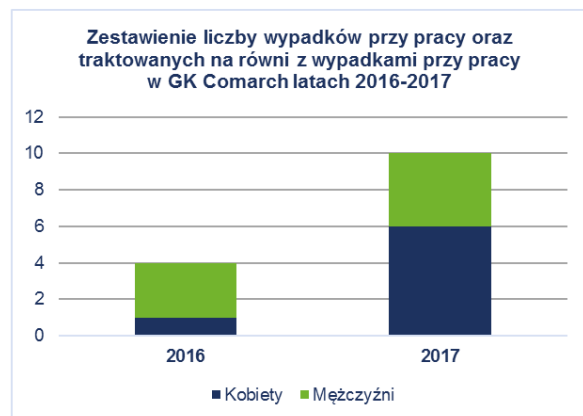
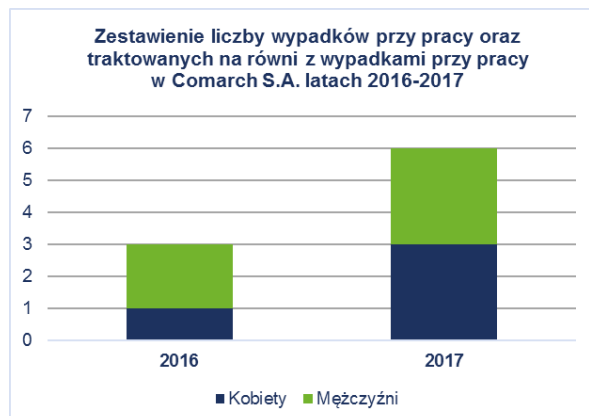
W polskich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch wypadki przy pracy badają zgodnie z obowiązującymi przepisami: Główny Specjalista ds. BHP oraz

Przedstawiciel Pracowników. Protokoły ustalania okoliczności i przyczyn wypadków zatwierdzane są przez Pracodawcę. Rejestr wypadków przy pracy oraz dokumentacja wypadków podlega archiwizacji. Sposób zgłaszania i rejestrowania wypadków opisany jest w wewnętrznych procedurach opracowanych na podstawie obowiązujących wymagań prawnych oraz praktyki Comarch.

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch w latach 2016-2017 nie odnotowano żadnych wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz nie zaistniało podejrzenie choroby zawodowej. Nie zanotowano również wypadków wśród podwykonawców Comarch.

Comarch we wszystkich swoich oddziałach posiada grupę Ratowników liczącą łącznie ok. 120 osób. Ratownikami są pracownicy przeszkoleni z zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz postępowania podczas ewakuacji. Co 2 lata organizowane są szkolenia dla Ratowników, mające na celu odświeżenie i usystematyzowanie wiedzy, informowanie o ewentualnych zmianach w standardach udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz o zmianach organizacyjnych w zakresie ewakuacji. Szkolenia mają także na celu uzupełnienie liczby Ratowników. Ratownicy mają do dyspozycji środki do udzielania pierwszej pomocy oraz instrukcje udzielania pomocy przedmedycznej. Przygotowane zostały także instrukcje i listy kontrolne określające zasady postępowania podczas ewakuacji. Ratownikami są ochotnicy.

RODZAJ WYPADKÓW PRZY PRACY

W 2016 roku zaistniały cztery wypadki przy pracy, które nastąpiły w związku z pracą.

Przyczyny zaistnienia tych wypadków wiążą się z czynnikami organizacyjnymi oraz czynnikiem ludzkim. Wszystkie wypadki zakwalifikowano jako lekkie. Dwa wypadki nie spowodowały niezdolności do pracy, pozostałe dwa wypadki spowodowały łącznie 34 dni niezdolności do pracy.

W 2017 roku zaistniało 10 wypadków przy pracy.

Trzy z nich zostały zakwalifikowane jako wypadki na równi z wypadkami przy pracy (wypadki w podróży służbowej) i zaistniały w okolicznościach wykluczających bezpośredni związek z pracą. Dwa zdarzenia miały charakter kolizji drogowej, przyczyny zaistnienia tych zdarzeń obciążają innych użytkowników dróg. Trzeci wypadek dotyczył pracownika spółki zagranicznej, który przebywał w podróży służbowej w Polsce, bezpośrednią przyczyną urazu było poślizgnięcie. Wypadki te doprowadziły do urazów kończyn dolnych i kręgosłupa. Pięć wypadków zaistniało podczas wykonywania zwykłych czynności służbowych.

Wszystkie w/w wypadki zakwalifikowano jako lekkie, spowodowały one łącznie 98 dni niezdolności do pracy w spółce Comarch SA oraz odpowiednio 205 dni w innych spółkach Grupy Comarch.

Żaden z wypadków w 2017 roku nie został spowodowany czynnikami technicznymi lub nieodpowiednią organizacją pracy.

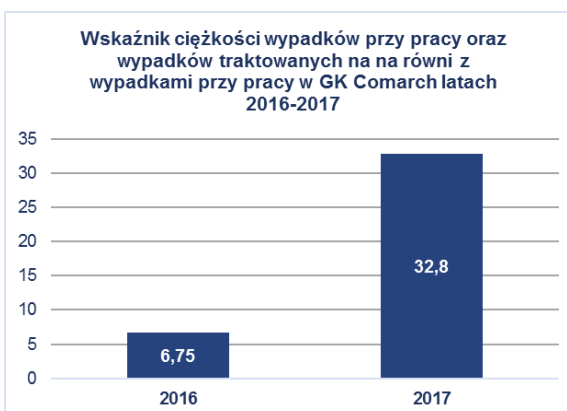
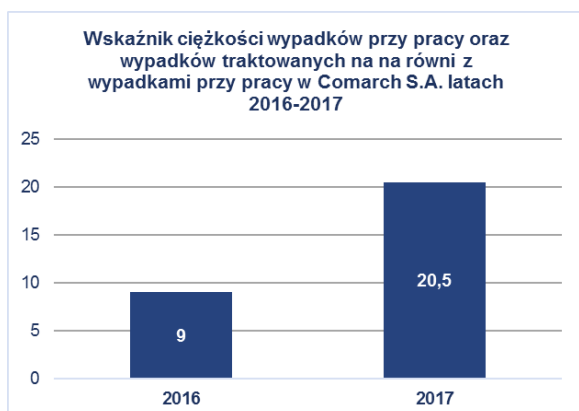
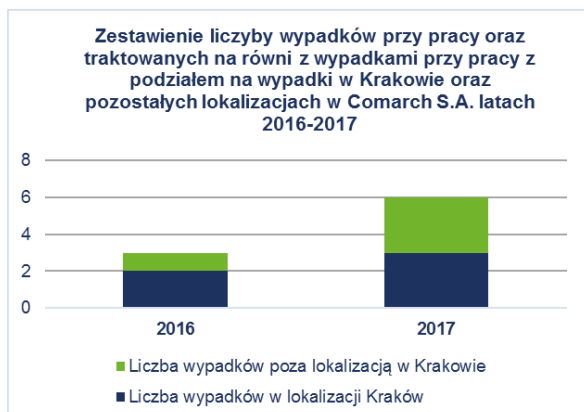
ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH WYPADKÓW PRZY PRACY W LATACH 2016-2017

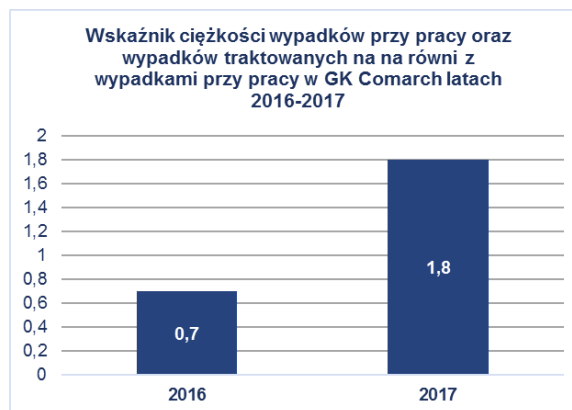
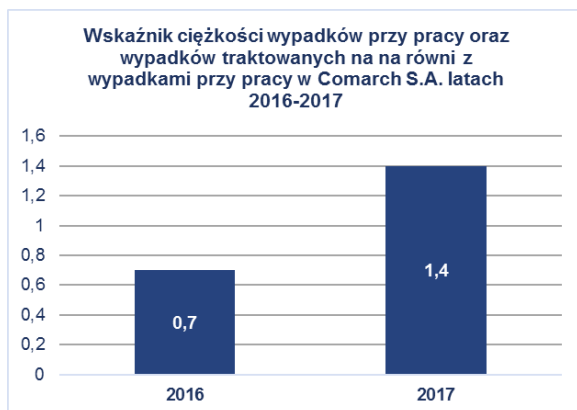
W Comarch szacuje się wypadkowość, tj. sumę wypadków zaistniałych w ciągu roku, przedstawioną za pomocą wskaźników. Wskaźniki te umożliwiają porównanie i ocenę firmy pod względem wielkości wypadkowości. Stosowane są dwa mierniki: wskaźnik częstości oraz ciężkości wypadków.

Wskaźnik częstości wyrażony jest stosunkiem liczby wypadków do liczby osób zatrudnionych, natomiast wskaźnik ciężkości to stosunek liczby dni straconych, spowodowanych absencją wypadkową do liczby wszystkich zaistniałych wypadków

Tab.1. Wskaźniki związane z wypadkami przy pracy:

Rok	Liczba wypadków w GK Comarch	Liczba wypadków z podziałem na płeć GK Comarch (K,M)	Liczba wypadków w Comarch S.A.	Liczba dni zwolnienia lekarskiego GK Comarch	Liczba dni zwolnienia lekarskiego dla Comarch S.A.	Wskaźnik częstości GK Comarch	Wskaźnik częstości Comarch S.A.	Wskaźnik ciężkości GK Comarch	Wskaźnik ciężkości Comarch S.A.
2016	4	K:1, M:3	3	37	27	0,7	0,7	6,75	9
2017	10	K:6, M:4	6	328	123	1,8	1,4	32,8	20,5

W stosunku do roku 2016 liczba wypadków przy pracy w Comarch S.A. zwiększyła się o 3 przy zwiększeniu się liczby pracowników o ok. 30 osób.

Ilościowy wzrost liczby wypadków w całej Grupie Comarch nastąpił głównie przez zaistnienie wypadków w pozostałych spółkach Grupy.

G4-LA7

S.4.6, S.4.7, S.4.8

W Comarch S.A. i spółkach Grupy Comarch nie stwierdzono przypadków chorób zawodowych. Nie ma również szczególnego narażenia na konkretne choroby zawodowe.

W Comarch S.A. i spółkach Grupy Comarch nie występują stanowiska pracy na których występują stanowiska z przekroczeniami NDN (najwyższe dopuszczalne natężenia) i NDS (najwyższe dopuszczalne stężenia). Nie ma również stanowisk pracy z nieakceptowalnym poziomem ryzyka zawodowego.

G4-11, G4-LA8

S.3.1, S.3.2, S.3.3, S.3.5, S.3.6, S.4.10

W Comarch S.A. oraz polskich spółkach Grupy Comarch nie utworzono związków zawodowych, w Comarch S.A. zamiennie powołano Radę Pracowników, która funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Przedstawiciele pracowników są wybierani spośród wszystkich pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Wyboru dokonują pracownicy Spółki co 2 lata. Przedstawiciele pracowników biorą udział min. w analizie wypadków przy pracy zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem. Pracodawca w 2016 roku prowadził konsultacje z przedstawicielami pracowników w sprawie zmian w regulaminie pracy. Proponowane przez pracodawcę zmiany zostały zaakceptowane jednomyślnie przez przedstawicieli pracowników. W polskich spółkach Grupy Comarch nie występują zbiorowe układy pracy.

W spółkach zagranicznych grupy kapitałowej w regionie DACH nie ma związków zawodowych. Istnieją natomiast rady zakładowe. Pracownicy wybierają radę zakładową dla danej lokalizacji, wówczas wszyscy pracownicy danej lokalizacji podlegają pod daną radę zakładową. Rada zakładowa nie jest obowiązkowa, decyzja o wyborze rady należy do pracowników. Nie wszyscy pracownicy mogą uczestniczyć w wyborach. Ograniczenia w wyborze rady związane są ze stażem pracy. Wybory odbywają się co kilka lat, regulowane jest to zapisami ustawy.

Rady zakładowe w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej Comarch w rejonie DACH:

Comarch Solutions AG - Innsbruck

Comarch AG - Monachium

Comarch Software und Beratung AG

W spółce Comarch SRL (Włochy) nie funkcjonują związki zawodowe. Natomiast pracownicy podlegają narodowemu zbiorowemu kontraktowi pracy, który został stworzony, aby regulować relacje między pracownikami a pracodawcami. Zbiorowy, ponieważ wpływa na wszystkich pracowników w sektorze podlegającym umowie i krajowym, ponieważ dotyczy wszystkich firm, które znajdują się na terytorium Włoch. Reguluje stosunek pracy, np. harmonogram, kwalifikacje i obowiązki, wynagrodzenie itp. Spółka Comarch SRL podlega pod 'CCNL del commercio' (handel).

W pozostałych zagranicznych spółkach Grupy Comarch nie ma związków zawodowych. W niektórych z nich funkcjonują porozumienia sektorowe.

W żadnej ze spółek Grupy Comarch w ostatnim roku nie wszczęto sporów zbiorowych.

G4-HR1

Każda ważna umowa inwestycyjna zarówno w Comarch S.A. jak i w Grupie Comarch jest analizowana pod kątem występowania zapisów dotyczących zgodności z prawami człowieka. Umowy te zawierane były wyłącznie w krajach należących do UE, w których ryzyko naruszania praw człowieka jest niskie. W każdej ważnej umowie inwestycyjnej zawartej w latach 2016 oraz 2017 znalazła się klauzula, w której wymaga się od wykonawcy zachowania podstawowych praw człowieka. Za ważną umowę inwestycyjną Comarch uznaje umowę na zakup środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, o wartości jednostkowej powyżej 10 mln PLN.

8. Ochrona Środowiska

Polityka środowiskowa oraz procedury funkcjonujące w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zobowiązują Comarch S.A. do podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczania negatywnego wpływu na środowisko naturalne. W ramach wdrożonego Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001 Comarch zidentyfikował aspekty środowiskowe, które monitoruje, nadzoruje i na które wpływa.

Grupa Comarch przestrzega lokalnych przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności. Promuje także ekologiczny styl życia wśród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska naturalnego, takie jak dobrowolne podpisywanie „zielonej deklaracji” przez pracowników Comarch.

E.4.1., E.4.2., E.4.3., E.4.4.

Tereny cenne przyrodniczo nie znajdują się w sąsiedztwie bądź sferze oddziaływania Comarch. Działalność Comarch nie powoduje istotnych strat środowiskowych.

Comarch monitoruje na bieżąco zanieczyszczenie powietrza czujnikiem zainstalowanym na jednym z budynków w SSE w Krakowie. Czujnik jest włączony do sieci Airly co pomaga w stworzeniu krajowej sieci pomiarowej monitorującej smog.

8.1. Wykorzystanie surowców naturalnych

G4-EN1, G4-EN2
E.1.1., E.1.2.

Ze względu na fakt, iż Comarch S.A. jest producentem oprogramowania i systemów informatycznych, działalność Spółki nie wiąże się z bezpośrednim wykorzystywaniem surowców będących zasobami naturalnymi jak rudy, minerały, drewno. Korzysta natomiast z typowych mediów, zużywanych w trakcie bieżącej pracy. Wśród wykorzystywanych surowców zidentyfikowano: energię elektryczną, gaz, paliwa (benzynę i olej napędowy), energię cieplną oraz wodę.

Część działalności Grupy Comarch stanowi również niskoseryjna produkcja urządzeń elektronicznych z podzespołów kupowanych na zewnątrz oraz związane z tym prace projektowo-badawcze. Produkcja odbywa się w nowoczesnej hali produkcyjnej zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Do ww. produkcji oraz prac badawczo-rozwojowych w tym zakresie, w minimalnych ilościach wykorzystywane są materiały procesowe, jak kleje epoksydowe, cyjanoakrylowe, metaakrylowe i pochodne (maksymalnie 1 litr rocznie), cyna (maksymalnie kilka kilogramów rocznie), topniki (maksymalnie 1 kilogram rocznie), substancje odtłuszczające np. IPA i inne (w ilości kilku litrów rocznie), itp., W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością spółka prowadzi rejestr substancji chemicznych.

Ze względu na fakt, że Comarch S.A. produkuje i wprowadza na rynek urządzenia elektroniczne z komponentów wytwarzanych i dostarczanych przez firmy trzecie, spółka nie ma możliwości szczegółowo analizować składu wykorzystywanych do produkcji podzespołów i wskazać, czy ich poszczególne elementy są z materiałów odnawialnych czy nieodnawialnych.

Pozostałe spółki Grupy Comarch również nie korzystają bezpośrednio z surowców pierwotnych.

Dodatkowo w toku procesów produkcyjnych wykorzystuje się papierowe, kartonowe, plastikowe i drewniane opakowania i zabezpieczenia. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości wprowadzonych na rynek opakowań. Wzrost ilości wprowadzonych opakowań wynika bezpośrednio ze zwiększenia sprzedaży produktów.

Opakowania wprowadzone na rynek	2017	2016
COMARCH S.A.	1 316 kg	1 006 kg
Grupa Comarch	3 221 kg	2 308 kg

8.2. Wyroby gotowe

Sposób oddziaływania na środowisko

Urządzenia elektroniczne produkowane przez Grupę Comarch zasilane są energią elektryczną przez co oddziałują na środowisko. Ilość zużywanej energii przez produkty spółki nie jest możliwa do dokładnego oszacowania, gdyż zależy ona od bardzo wielu czynników na który spółka nie ma wpływu m.in. od intensywności użytkowania, warunków atmosferycznych, trybu pracy i rodzaju dołączonych do urządzeń akcesoriów. Produkowane przez Grupę Comarch urządzenia elektroniczne po okresie eksploatacji stają się odpadem przez co również mogą oddziaływać na środowisko.

Opis polityk

Na etapie tworzenia produktów, aby ograniczyć ich wpływ na środowisko naturalne, Grupa Comarch stawia sobie za jeden z głównych celów ograniczenie zużycia energii elektrycznej w każdej kolejnej wersji danego urządzenia.

Kolejnym sposobem na ograniczenie wpływu produkowanych urządzeń na środowisko naturalne jest zastosowanie dla wyrobów przepisów dyrektywy EU WEEE 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego. Urządzenia produkowane przez Grupę Comarch są odpowiednio oznaczane jako urządzenia, które muszą

zostać w odpowiedni sposób zutyliżowane po zakończeniu ich eksploatacji. Działania proekologiczne związane z produktem, który stanie się w przyszłości odpadem nie sprowadzają się tylko do odpowiedniego oznaczenia. Wieloletnie działania i troska o środowisko zaowocowały szeregiem inicjatyw związanych z projektowaniem urządzeń, m.in.:

- opracowywanie produktów, dla których możliwa jest modernizacja dzięki budowie umożliwiającej wprowadzanie poprawek
- opracowywanie produktów możliwych do ponownego wykorzystania po okresie eksploatacji dzięki budowie umożliwiającej łatwy rozbiór urządzenia na części składowe i po jego ew. naprawie ponowne wykorzystanie (serwisowalność).

Projektowane urządzenia spełniają również wymagania dyrektywy RoHS Restriction of Hazardous Substances (2002/95/EC) dzięki zastosowaniu której ograniczone zostało użycie substancji niebezpiecznych w produkcie które mogłyby przeniknąć do środowiska naturalnego.

Wskaźniki

Miernikiem realizacji celu związanego z ograniczeniem zużycia energii są:

- wzrost udziału zasilaczy sieciowych o wyższej klasie sprawności energetycznej
- spadek średniej pobieranej mocy przez urządzenia mierzony w trybie pracy o największym zapotrzebowaniu na moc.

Miernikami realizacji celów związanych ze spełnieniem dyrektyw WEEE i RoHS są deklaracje zgodności dostępne dla każdego urządzenia.

G4-EN7

W aktualnie produkowanym urządzeniu CardioVest zostały wprowadzone funkcje związane z ograniczeniem negatywnego wpływu na środowisko polegające m.in. na zastosowaniu zasilacza sieciowego z VI klasą sprawności energetycznej (najwyższa klasa), ograniczeniu poboru energii poprzez zmiany w oprogramowaniu urządzenia oraz opracowanie opakowania które jest lekkie i wykonane z papieru, który może zostać poddany recyklingowi. Urządzenie spełnia wymagania RoHS i WEEE.

Jednym z celów strategii na kolejne lata jest opracowanie nowej wersji urządzenia CardioVest, w której zostaną wprowadzone zmiany sprzętowe oraz zmiany w oprogramowaniu mające na celu dalsze ograniczenie zużycia energii poprzez m.in wprowadzanie nie używanych w danym momencie elementów urządzenia w stan uśpienia.

E.8.2

Przychody z produktów oraz usług z nimi związanych opracowanych z uwzględnieniem kryteriów środowiskowych

	2017	2016
Comarch SA	0,6%	0,3%
GK Comarch	0,5%	0,7%

Niski wskaźnik jest efektem niewielkiego udziału sprzedaży urządzeń elektronicznych w przychodach ogółem. Grupa wytwarza przede wszystkim produkty niematerialne i świadczy usługi.

8.3. Energia

G4-EN3, G4-EN5, G4-EN6

E.2.1., E.2.2., E.2.3.

Grupa Comarch stale monitoruje zużycie energii elektrycznej, ciepła i paliw we wszystkich obszarach swojej działalności, skupiając się przede wszystkim na energii elektrycznej i zużyciu gaz wykorzystywanym w budynkach będących własnością Comarch S.A. oraz na zużyciu paliw płynnych służących do napędu samochodów należących do floty Comarch.

Znaczący udział w konsumpcji energii elektrycznej mają Data Center w Krakowie, Warszawie oraz w Dreźnie i Lille.

Wszystkie obiekty Comarch są budynkami nowoczesnymi, posiadającymi systemy zarządzania energią elektryczną i ciepłem. W obiektach będących własnością Comarch (m.in. budynki SSE w Krakowie, budynki w Warszawie i Łodzi) stopniowo wymieniane są świetlówki na te tworzone w technologii LED oraz wprowadzane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia.

Od 2015 roku Comarch S.A. korzysta z ekologicznej energii w ramach oferty Tauron Eko Biznes, w ramach której kupowana energia elektryczna w całości lub części jest produkowana w tzw. wysokosprawnej kogeneracji, czyli procesie wspólnego wytwarzania energii elektrycznej oraz ciepła, zmniejszając tym samym emisję CO₂ do atmosfery.

Dynamika rozwoju, nawiązanie długofalowej współpracy z kontrahentami z całego świata, a w związku z tym utworzenie nowych miejsc pracy oznacza konieczność rozbudowy ośrodków programistycznych w całej Polsce, a co za tym idzie wzrost potrzeb energetycznych Comarch.

W marcu 2016 roku Comarch S.A. rozpoczął budowę w nowoczesnej inwestycji - budynek biurowy SSE7 położony na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, w obrębie kampusu należącego do Comarch przy ulicy prof. Michała Życzkowskiego w Krakowie. Zakończenie inwestycji i zasiedlenie budynku nastąpiło na początku roku 2018. Budynek posiada garaż podziemny, parter, 4 piętra użytkowe oraz kondygnację techniczną na dachu budynku. Całkowita liczba użytkowników będzie sięgać 2500 osób.

Budynek zaprojektowany został z dbałością o ekologię. Planuje się uzyskanie certyfikatu BREEAM Very Good. Budynek oferuje szereg udogodnień, m.in. kontakt wszystkich pomieszczeń pracy z bezpośrednim światłem dziennym, możliwość wietrzenia wszystkich pomieszczeń biurowych poprzez otwierane okna, duża ilość zieleni, dojazd ścieżkami rowerowymi, a także wewnętrzne i zewnętrzne przestrzenie do rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo, ze względu na troskę o środowisko naturalne, na dachu budynku zostaną zainstalowane ogniwa fotowoltaiczne, służące do częściowego pokrycia własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualnej odsprzedaży nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej. W garażach podziemnych budynku zainstalowano stanowiska ładowania akumulatorów, które umożliwią pracownikom korzystanie z ekologicznych pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach. Półki świetlne mają podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych.

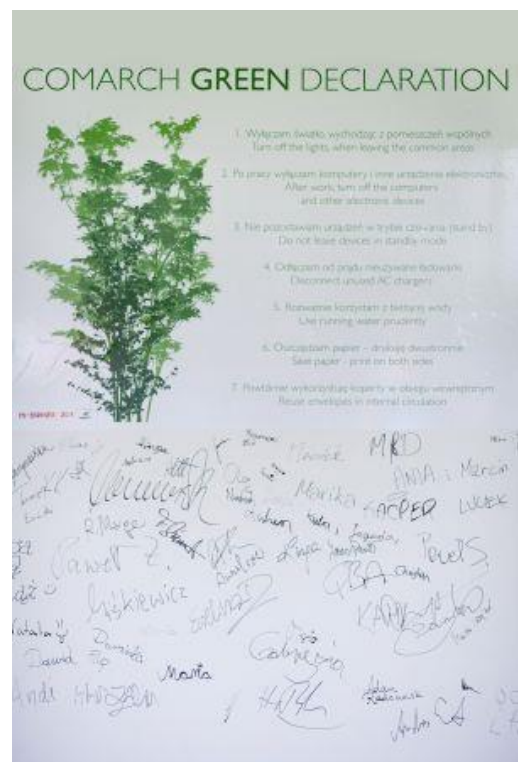

G4-15

Co roku przygotowywane są programy środowiskowe, określające cele i działania ograniczające negatywne wpływy na środowisko oraz podnoszenie świadomości pracowników.

Wielu pracowników Comarch podpisało dobrowolną „zieloną deklarację”, zawierającą zasady, których przestrzeganie pomaga dbać o środowisko. Zasady te są tak sformułowane i dopasowane do firmy, aby bez żadnych problemów mogły być stosowane przez pracowników Comarch.

- Wyłączam światło, wychodząc z pomieszczeń wspólnych,
- Po pracy wyłączam komputery i inne urządzenia elektroniczne,
- Nie pozostawiam urządzeń w trybie czuwania,
- Odłączam od prądu nieużywane ładowarki,
- Rozważnie korzystam z bieżącej wody,
- Oszczędzam papier – drukuję dwustronnie,
- Powtórnie wykorzystuję koperty w obiegu wewnętrznym.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw Comarch S.A.	2017	2016
Zużycie energii elektrycznej ¹⁾	16 606 000 kWh	15 233 774 kWh
Zużycie ciepła ²⁾	4 903 000 MJ	4 728 000 MJ
Zużycie gazu ³⁾	401 292 kg	391 150 kg
Zużycie benzyny ⁴⁾	314 051 kg	287 955 kg
Zużycie oleju napędowego ⁵⁾	63 339 kg	60 855 kg
Całkowite zużycie energii ⁶⁾	103 697 244 MJ	96 669 722 MJ
Zużycie energii/pracownika	24 099 MJ/pracownika	22 608 MJ/pracownika

- 1) Zużycie energii elektrycznej przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1, SSE2, SSE3, SSE4, SSE5, SSE6), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie energii elektrycznej dla tych budynków. Zużycie energii elektrycznej w roku 2017 było wyższe o ok. 8,3% w porównaniu z rokiem 2016. Wzrost wynika z rozbudowy Data Center w Warszawie oraz w Krakowie.
- 2) Zużycie ciepła przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1, SSE5, SSE6) oraz budynku w Warszawie przy ul. Puławskiej. Przedstawiane jest łączne zużycie ciepła dla tych budynków. Zużycie ciepła w roku 2017 było wyższe o ok. 3,5% w porównaniu z rokiem 2016. Wzrost jest niewielki i może wynikać z lokalnych warunków klimatycznych.
- 3) Zużycie gazu przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4), oraz budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie gazu dla tych budynków. Zużycie gazu podano w kg, wykorzystując do obliczeń następujący współczynnik: 1m³ gazu = 0,75 kg. Zużycie gazu w roku 2017 było wyższe o ok. 2.5% w porównaniu z rokiem 2016. Wzrost jest niewielki i może wynikać z lokalnych warunków klimatycznych.
- 4) Zużycie benzyny i oleju napędowego przedstawiane jest dla:
 - benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla floty samochodowej w Polsce oraz paliwa używanego w sprzęcie wolnobieżnym.
 - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla floty samochodowej w Polsce i oleju wykorzystywanego w maszynach i agregatach służących do zasilania awaryjnego.

Zużycie paliw podane jest w kg, wykorzystując do obliczeń następujących współczynników: 1 litr benzyny = 0,73421 kg, 1 litr oleju napędowego = 0,83752 kg. Zużycie benzyny w roku 2017 wzrosło o ok. 9%, a zużycie oleju napędowego o ok. 4%, w porównaniu z rokiem 2016. Wzrost wynika bezpośrednio ze wzrostu liczebności pojazdów we flocie samochodowej Comarch oraz zwiększenia intensywności używania pojazdów wywołanego stałą ekspansją spółki.

- 5) Do obliczenia całkowitego zużycia energii wewnątrz organizacji wzięto pod uwagę zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw (benzyny i oleju napędowego) przedstawionych wyżej. Do obliczeń wykorzystano następujące współczynniki: 1 kg gazu = 14,75 kWh, 1 kg benzyny = 13,1 kWh, 1 kg oleju = 12,69 kWh. Całkowite zużycie energii zostało przeliczone na MJ. Całkowite zużycie energii w roku 2017 wyniosło 103 697 244 MJ i wzrosło o ok. 7,2% w porównaniu z rokiem 2016, w związku ze wzrostem zużycia energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz benzyny. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Comarch. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2017 roku zatrudnionych było 4 303 pracowników, co stanowi wzrost zatrudnienia o 27 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2016. Zużycie energii na osobę w roku 2017 wyniosło 24 099 MJ, a więc zwiększyło się o ok. 6% w porównaniu z rokiem 2016.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw w Grupie Comarch ⁵⁾	2017	2016
Zużycie energii elektrycznej	19 492 351 kWh	17 282 659 kWh
Zużycie ciepła	7 646 400 MJ	7 823 800 MJ
Zużycie gazu	408 141 m ³	398 864 m ³
Zużycie benzyny	382 574 kg	357 185 kg
Zużycie oleju napędowego	146 244 kg	145 706 kg
Całkowite zużycie energii	124 391 724 MJ	114 544 020 MJ
Zużycie energii/pracownika	22 445 MJ/pracownika	20 838 MJ/pracownika

6) Przedstawiono dane z uwzględnieniem spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych).

8.4. Flota Comarch

G4-EN21

Sukcesywnie wymieniana jest flota samochodowa na pojazdy, które spełniają europejskie wymagania emisji spalin. Grupa Comarch sukcesywnie modernizuje flotę samochodową. W 2016 roku w polskich spółkach zakupiono ponad 60 nowych samochodów (w tym ponad 50 w spółce Comarch S.A.) spełniających rygorystyczne normy emisji spalin EURO6, w tym 6 ekologicznych pojazdów hybrydowych (2 w spółce Comarch S.A., 4 w pozostałych spółkach Grupy). W kolejnym – 2017 roku liczba nowych pojazdów przekroczyła poziom 140 szt. (w tym 115 szt. w Comarch S.A.), ilość pojazdów hybrydowych wzrosła do 11 (w tym 6 szt. w Comarch S.A.). Tym samym w 2016 i 2017 roku zastąpiono odpowiednią liczbę starszych, mniej ekonomicznych i mniej ekologicznych samochodów. Kwestie ekologiczne (zużycie paliwa, spełnianie normy emisji spalin) stanowią istotne kryterium wyboru samochodów do floty Comarch. Dodatkowo, począwszy od 2016 roku pracownicy polskich spółek Grupy Comarch biorą udział w teoretycznych i praktycznych kursach ecodrive'ingu, czyli ekonomicznej i ekologicznej jazdy samochodem. Dotychczas wzięło w nich udział 48 pracowników.

Normy emisji spalin	Samochody w Comarch SA	
	2017	2016
EURO 6	66%	40%
EURO 5	31%	48%
EURO 4 i niższe	3%	12%

W spółkach zagranicznych większość samochodów również spełnia normę emisji spalin EURO 6. W latach 2016-2017 zakupiono łącznie 20 nowych samochodów (12 w roku 2016 oraz 8 w 2017) modernizując flotę i zwiększając liczbę pojazdów z bardziej ekologicznymi jednostkami napędowymi.

Normy emisji spalin	Samochody w Grupie Comarch	
	2017	2016
EURO 6	65%	40%
EURO 5	32%	48%
EURO 4 i niższe	3%	12%

8.5. Woda

G4-EN8, G4-EN9, G4-EN10

E.3.1., E.3.2., E.3.3.

Działalność Comarch nie wiąże się ze zużyciem wody do celów technologicznych. Woda dostarczana w całości przez wodociągi miejskie jest wykorzystywana jedynie w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych od celów bytowych. Comarch nie pobiera bezpośrednio wód powierzchniowych oraz nie odprowadza ścieków do wód i gruntów.

Znaczący wpływ na poziom zużycia wody w krakowskiej SSE ma funkcjonujące tam centrum rekreacji, w skład którego wchodzi 25 metrowy basen pływacki.

Zużycie wody podlega ciągłemu monitorowaniu, w postaci odczytów z subliczników. W ramach działań dążących do minimalizacji zużycia, podnoszona jest świadomość pracowników, podejmowane są działania w celu zwiększenia szybkości i skuteczności reagowania na różnego rodzaju awarie.

Zużycie wody w Comarch S.A.	2017	2016
Zużycie wody	32 629 m ³	31 145 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,58 m ³	7,28 m ³

Zużycie wody w Grupie Comarch	2017	2016
Zużycie wody	41 241 m ³	39 732 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,44 m ³	7,23 m ³

Zużycie wody przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych będących własnością Comarch w Polsce, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE1 - SSE6), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej).

Dodatkowo w tabeli dotyczącej zużycia wody w Grupie Comarch zaprezentowano sumaryczne zużycie wody uwzględniające budynki będące własnością pozostałych spółek Grupy Comarch w Polsce i za granicą.

Przedstawiane jest łączne zużycie wody dla tych budynków. Zużycie wody rok do roku są na podobnym poziomie. Różnice mogą wynikać z prowadzonych w tym okresie procesów inwestycyjnych. W nowych budynkach zbierana jest woda deszczowa w zbiornikach retencyjnych, która następnie wykorzystywana jest do nawadniania zieleni. Comarch nie wykorzystuje ponownie wody uprzednio przetworzonej.

8.6. Emisje

G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18, G4-EN20, G4-EN21

E.5.1., E.5.3.

Comarch stale dąży do minimalizacji

negatywnego wpływu działalności na środowisko. W związku z tym od 2012 roku szacowana jest emisja ekwiwalentu dwutlenku węgla do środowiska. Podczas oszacowywania zastosowano metodologię polegającą na pomnożeniu danych dotyczących zużycia energii, wody, paliwa przez odpowiednie współczynniki konwersji emisji. Przeliczniki te pozwalają na zamianę tych danych na ekwiwalent dwutlenku węgla (CO₂e). CO₂e jest uniwersalną jednostką miary, która pozwala na oszacowanie wpływu na globalne ocieplenie wynikające z emisji gazów cieplarnianych. Poniżej przedstawiono szacunkowe wartości bezpośredniej (wynikającej z działalności organizacji) i pośredniej (z wszelkich innych czynności, np. konsumpcji energii elektrycznej, wody) emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego.

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Comarch S.A.	2017	2016
Emisja CO ₂ e	2 453 Mg CO ₂ e	2 599 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,57 Mg CO ₂ e /osobę	0,61 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	3,25 CO ₂ e	3,47 CO ₂ e

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie Comarch	2017	2016
Emisja CO ₂ e	2 934 Mg CO ₂ e	3 092 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,44 Mg CO ₂ e /osobę	0,47 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	2,66 CO ₂ e	2,78 CO ₂ e

*1 000 000 PLN

Do obliczenia bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych wykorzystano dane dotyczące zużycia paliw (benzyny i oleju napędowego), a także gazu ziemnego dla budynków będących własnością Comarch S.A w Polsce. W roku 2016 dodano również niezorganizowaną emisję wodorofluorowęglowodorów HFC pochodzącą z nieszczelności instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych. Podczas obliczeń korzystano ze wskaźników opracowanych przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repository, KOBIZE, RTE France, ISE Germany za rok 2016 i 2017. Dodatkowo przy obliczeniu emisji HFC wykorzystano dane z analizy prowadzonej bazy danych Centralnego Rejestru Operatorów. Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych dla Comarch S.A. w 2017 roku wyniosła 2 453 Mg CO₂e, co stanowi spadek o ok. 5,6% w porównaniu z rokiem 2016. Tak znaczący spadek wynika z wprowadzenia regularnych kontroli szczelności urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych. Poziom łącznej emisji CO₂e na 1 pracownika obniżył się o 6,3% r/r.

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Comarch S.A. (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2017 rok	2016 rok
Emisja CO ₂ e	15 573 Mg CO ₂ e	14 507 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	3,62 Mg CO ₂ e/osobę	3,39 Mg CO ₂ e/osobę

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Grupie Comarch (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2017 rok	2016 rok
Emisja CO ₂ e	17 589 Mg CO ₂ e	16 373 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	3,17 Mg CO ₂ e/osobę	2,98 Mg CO ₂ e/osobę

W celu obliczenia intensywności emisji gazów cieplarnianych została zsumowana bezpośrednia i pośrednia emisja gazów cieplarnianych organizacji. Całkowita emisja gazów cieplarnianych dla Comarch S.A. w roku 2017 wyniosła 15 573 MgCO₂e, co stanowi wzrost o ok. 7% w porównaniu z rokiem 2016. Obliczono również intensywność emisji gazów cieplarnianych, biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych w budynkach będących własnością Comarch S.A. Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2017 roku zatrudnionych było 4 303 osób, co stanowi wzrost zatrudnienia o 27 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2016. Całkowita emisja gazów cieplarnianych na osobę w roku 2017 wyniosła 3,62 Mg CO₂e, a więc zwiększyła się o 6,3% w porównaniu z rokiem 2016.

G4-EN17

Nie dotyczy.

G4-EN30

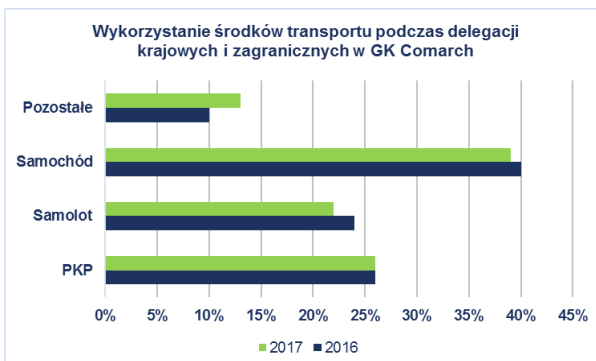
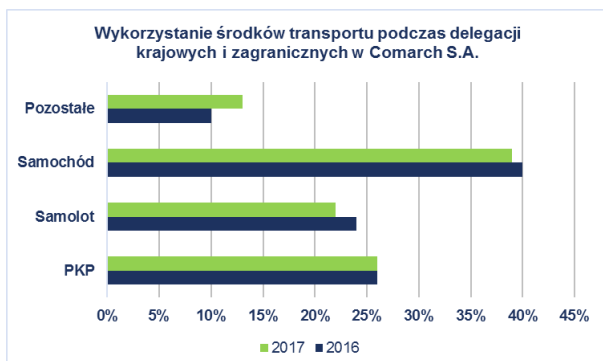
Comarch dbając zarówno o środowisko jak i o ograniczenie kosztów związanych z transportem skraca maksymalnie łańcuch dostaw stosując zasadę dostawy bezpośrednio z punktu dystrybucji do użytkownika końcowego lub partnera biznesowego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, czyli gdzie nie jest wymagana ingerencja w celu dokonania konfiguracji, instalacji na sprzęcie lub taka ingerencja i tak miałyby miejsce w lokalizacji użytkownika końcowego.

Duża redukcja wpływu transportu towarów i produktów jest również możliwa dzięki korzystaniu z transportu zbiorowego - firm kurierskich.

Przewozy organizowane i realizowane za pomocą własnych środków transportu przez pracowników Comarch S.A. są sporadyczne.

Ponieważ Comarch posiada bardzo dużą grupę odbiorców, którzy stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa z całego świata, ilość odbytych delegacji służbowych przez pracowników Comarch liczona jest w tysiącach.

Liczba delegacji systematycznie wzrasta z uwagi na fakt, że co roku poszerza się grono klientów oraz otwierają się nowe oddziały zagraniczne firmy. Najczęstszym środkiem transportu wykorzystywanym przez pracowników Comarch (najczęściej podczas delegacji krajowych) są samochody oraz transport kolejowy. W delegacjach zagranicznych dominuje transport lotniczy. Do pozostałych środków transportu zostały zakwalifikowane: komunikacja miejska, autobus oraz taxi.

G4-EC2, G4-EN19

Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Zmiany klimatyczne nie mają bezpośrednich implikacji na działalność Grupy Comarch, tym niemniej Comarch podejmuje aktywne działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego.

Działanie związane z redukcją bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych przeprowadzone w latach 2016-2017:

- systematyczna konserwacja i modernizacja instalacji zawierających wodorofluorowęglowodory (HFC). Redukcja emisji w stosunku do roku 2016 wynosi 206,7 MgCO_{2e}. Wyliczenia wykonane na podstawie bazy danych CRO oraz wskaźników wskazanych w Protokole z Kyoto.
- bieżącego wprowadzania rozwiązań energooszczędnych (wymiana źródeł światła na oświetlenie LED).
- stopniowa wymiana pojazdów na pojazdy o niższym zużyciu paliwa.

Symbolicznym dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego była akcja sadzenia drzewek zorganizowana w 2015 roku przy współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie. Pracownicy Grupy Comarch posadzili 300 cisów na Rondzie Grzegórzeckim w Krakowie. Podobne akcje będą organizowane zarówno w 2017 roku jak i kolejnych latach.

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO)**G4-EN20**

W roku 2016 zlikwidowano instalacje zawierające SZWO. Substancje zostały odzyskane i unieszkodliwione przez uprawnione podmioty.

Emisje SZWO są monitorowane na podstawie bazy CRO (Centralny Rejestr Operatorów). Rejestruje się w niej wszystkie urządzenia klimatyzacyjne i przeciwpożarowe zawierające gazy zubożające warstwę ozonową. W rejestrze wprowadza się informacje o przeglądach i ewentualnych uzupełnieniach gazów.

G4-EN21**E.5.2., E.5.4.****Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza**

Comarch S.A.	2017	2016
Emisja CH ₄	4,65 Mg CH ₄	4,36 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0062 Mg CH ₄	0,0058 Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	3,78 Mg N ₂ O	3,57 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0050 Mg N ₂ O	0,0048 Mg N ₂ O
Grupa Comarch	2017	2016
Emisja CH ₄	5,39 Mg CH ₄	5,11 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0049 Mg CH ₄	0,0045 Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	6,24 Mg N ₂ O	6,09 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O CH ₄ /jednostkę przychodu*	0,0057 Mg N ₂ O	0,0054 Mg N ₂ O

*1 000 000 PLN

Znaczące substancje zanieczyszczające powietrze generowane przez organizacje wzięte pod uwagę to CH₄ oraz N₂O powstające ze spalania paliw. W obliczeniach wzięto pod uwagę zużycie gazu ziemnego oraz paliw (benzyny i oleju napędowego). Do obliczeń wykorzystano wskaźniki opracowane przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Reposiory za rok 2017. Podane dane są danymi szacunkowymi. Dla Comarch S.A. emisja CH₄ w roku 2017 wyniosła 4,65 Mg CH₄, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2016 o ok. 6,7%. Emisja N₂O w roku 2017 wyniosła 3,78 Mg N₂O, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2016 o ok. 5,8%. Jak wcześniej wspomniano wzrost może wynikać z lokalnych warunków klimatycznych, zwiększenia intensywności eksploatacji floty samochodowej oraz nieznanego wzrostu zatrudnienia w tym okresie.

G4-EN22**E.6.5**

Comarch S.A. jest wytwórcą ścieków komunalnych (bytowych). Działalność Comarch S.A. i spółek Grupy Comarch nie generuje ścieków przemysłowych.

G4-EN24

W okresie sprawozdawczym nie zanotowano istotnych wycieków.

G4-EN25

Comarch nie transportuje, nie przetwarza, nie przemieszcza transgranicznie odpadów uznanych za niebezpieczne.

G4-EN26

Comarch nie generuje ścieków zrzucanych bezpośrednio do akwenów wodnych tym samym działalność Comarch w żaden sposób nie wpływa negatywnie na obszary i siedliska chronione.

G4-EN27

Produkty wytwarzane przez Comarch nie mają znaczącego negatywnego wpływu na środowisko naturalne w trakcie użytkowania. Stopień oddziaływania na środowisko naturalne wprowadzanych produktów elektronicznych pod koniec ich cyklu życia zależy głównie od zachowania klientów w tym zakresie. Comarch zapewnia zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. Więcej informacji na: <https://www.comarch.pl/o-firmie/srodowisko/wprowadzanie-oraz-zbieranie-sprzetu-elektrycznego-i-elektronicznego/>

G4-EN28**Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań wg kategorii materiału**

We wszystkich spółkach Grupy Comarch objętych obowiązkiem poziom zebrania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w 2016 oraz 2017 roku wynosił 40% masy sprzedanych produktów. Minimalny poziom odzysku wynosił 75%. Obliczenia zostały wykonane na podstawie Ustawy z dnia 11 września 2015 o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. 2015 poz. 1688). Obowiązek był realizowany przez Organizację Odzysku Biosystem S.A.

Dla Comarch S.A. oraz Comarch Healthcare S.A. poziom odzysku wprowadzonych opakowań w 2016 i 2017 wynosił min. 61%. Obliczenia zostały wykonane na podstawie Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 888 z późn. zm.) Obowiązek był realizowany przez Organizację Odzysku Biosystem S.A.

Pozostałe spółki Grupy Comarch odprowadziły opłatę produktową zgodnie z obowiązującymi wymaganiami.

G4-EN31**Inwestycje związane z ochroną środowiska**

Największą inwestycją Grupy Comarch mającą wpływ na ochronę środowiska jest budowa budynku biurowego SSE7 w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Budynek zaprojektowany został z dbałością o środowisko naturalne i ekologię. Na dachu budynku zostały zainstalowane panele fotowoltaiczne o łącznej mocy 64 kW. Ogniwa fotowoltaiczne, z których zbudowane są panele fotowoltaiczne, zamieniają energię promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Pozwoli to na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualną odsprzedaż nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej bez dodatkowej emisji CO₂ do atmosfery. Projektanci instalacji zakładają, iż przyniesie ona roczne oszczędności z tytułu zużycia energii elektrycznej, pozwalające na uzyskanie ok. 10 letniego okres zwrotu z inwestycji.

W celu ograniczenia energochłonności, w budynku biurowym SSE7 zostały wykorzystane również:

- Półki świetlne na elewacji wschodniej i zachodniej pełniące podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych,
- Building Management System (BMS) wraz z automatyką: system integrujący instalacje wentylacji, klimatyzacji, ogrzewania, oświetlenia, kontroli dostępu, podtrzymania zasilania (UPS), sygnalizacji włamania i napadu, pozwalający na efektywne i optymalne zarządzanie budynkiem i zużyciem mediów,
- System BMS został już implementowany w budynku biurowym Comarch S.A. w Łodzi oddany do użytku w pierwszym kwartale 2017 roku.

Dodatkowo na bieżąco modernizowane są urządzenia klimatyzacyjne na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu, sukcesywnie wymieniane są świetlówki na te tworzone w technologii LED oraz instalowane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia (EnergyStar).

Dodatkowe wydatki na ochronę środowiska wiązały się z kosztami zapewnienia obowiązków zbierania, odzysku i recyklingu wprowadzonego sprzętu elektronicznego, opakowań, baterii oraz gospodarowania odpadami. Zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Wydatki na ochronę środowiska w zakresie utylizacji odpadów, recyklingu i odzysku wprowadzanych produktów

	2017	2016
Comarch S.A.	2,865 PLN	2,848 PLN
Pozostałe spółki GK Comarch	13,035 PLN	9,502 PLN

8.7. Odpady

G4-EN22, G4-EN23
E.6.1., E.6.2., E.6.3., E.6.4., E.6.5.

Comarch posiada wdrożone procedury postępowania z odpadami. Odpady gromadzone są w sposób

selektywny i zapobiegający ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko naturalne. W zakresie transportu i unieszkodliwiania odpadów Comarch współpracuje z wyłącznie uprawnionymi podmiotami posiadającymi środki techniczne oraz decyzje administracyjne pozwalające na gospodarowanie przekazanymi odpadami w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska naturalnego.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą ilość wytworzonych i przekazanych odpadów w 2016 oraz w 2017 roku przez spółki Grupy Comarch. Największy procentowo udział w strumieniu odpadów wytwarzanych przez Comarch stanowi odpadowa elektronika. Odpad ten, zgodnie z polskim prawodawstwem, jest poddawany procesowi recyklingu i odzysku w instalacjach przetwarzania odpadów firm odbierających odpady.

W 2016 roku oprócz odpadów wytworzonych w siedzibie głównej w Krakowie, monitorowaniu poddane były również odpady wytworzone w lokalizacji w Katowicach (w związku z remontem i przeniesieniem do nowej lokalizacji).

Spółka Comarch Healthcare S.A. jest wytwórcą odpadów medycznych powstających w wyniku prowadzonej działalności. Odpady te są transportowane i unieszkodliwiane przez podmioty do tego uprawnione.

W wyniku działalności gastronomicznej prowadzonej przez stołówkę zakładową OPSO Sp. z o.o. generowane są odpady pochodzące z separatora tłuszczu.

Odpady niebezpieczne zostały w tabeli oznaczone symbolem „*”, masy podano w megagramach.

Znaczące ilościowo rodzaje odpadów zostały zaznaczone pogrubionym drukiem, masy pozostałych odpadów podano łącznie dla spółek grupy. Wszystkie spółki Grupy Kapitałowej corocznie raportują ilość wytworzonych odpadów do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

Comarch jest wytwórcą ścieków komunalnych, które w całości kierowane są do oczyszczalni miejskich. Nie jest prowadzona osobna ewidencja jakościowa i ilościowa tak wytworzonych ścieków.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2017 roku (lokalizacje w Polsce)	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2016 roku (lokalizacje w Polsce)
Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	16 02 11*	-- Mg	0,041 Mg
Zużyte urządzenia zawierające	16 02 13*	0,411 Mg	0,352 Mg

niebezpieczne elementy
inne niż wymienione w
16 02 09 do 16 02 12

**Zużyte urządzenia
inne niż wymienione
w 16 02 09 do 16 02
13 – złom
elektroniczny**

Elementy usunięte ze
zużytych urządzeń, inne
niż wymienione w 16
02 15 – tonery
drukarskie z urządzeń
biurowych

Inne baterie i
akumulatory

**Zmieszane odpady z
budowy, remontów i
demontażu inne niż
wymienione w 17 09
01, 17 09 02 i 17 09
03**

**Odpady medyczne
(Comarch
Healthcare S.A.)**

Odpady
wielkogabarytowe
**odpady niebezpieczne*

16 02 14	10,900 Mg	7,538 Mg
16 02 16	0,05 Mg	0,185 Mg
16 06 05	0,013 Mg	0,047 Mg
17 09 04	--	2,090 Mg
18 01 03*	3,227 Mg	2,535 Mg
20 03 07	-- Mg	0,725 Mg

Poziom zgodności z regulacjami

Comarch wdrożył procedurę identyfikacji i dostępu wymagań prawnych. Co najmniej raz w roku przeprowadzana jest ocena zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi i innymi wymaganiami przyjętymi do stosowania przez Comarch. Wyniki oceny prezentowane są w dokumentacji sporządzanej na przegląd zintegrowanego Systemu Zarządzania i przedstawiane Zarządowi.

G4-EN29

E.7.3., E.7.4.

W okresie sprawozdawczym na Comarch S.A. i spółki Grupy Comarch nie nałożono istotnych kar finansowych i pozafinansowych sankcji za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska.

G4-EN24

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

E.7.2.

W okresie raportowania nie wystąpiły awarie środowiskowe.

G4-EN34

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi podejmowane były akcje dedykowane dla pracowników, w ramach których pracownicy mogli oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, także sprzęt wielkogabarytowy. Przy okazji prowadzone były zbiórki makulatury. Obecnie w obiektach Comarch rozstawione zostały pojemniki na odpady. Pracownicy mogą na bieżąco oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; dodatkowo mogą oddawać do utylizacji zużyte baterie i świetlówki.

Od listopada 2014 roku Comarch jest członkiem Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Ochrony Środowiska zrzeszającej przedsiębiorców będących organizacjami odzysku odpadów oraz przedsiębiorców wprowadzających do obrotu opakowania, produkty w opakowaniach oraz sprzęt elektryczny i elektroniczny.

E.7.1., E.7.2.**Nie dotyczy**

9. Ocena istotności aspektów oddziaływania na otoczenie

Istotność poszczególnych aspektów dla Grupy Comarch (chyba że wskazano inaczej) określono następująco:

Kategoria	Aspekt oddziaływania	Istotność aspektu	Wskaźniki wg GRI
Ekonomiczna	Wyniki ekonomiczne	Wysoka /średnia/niska	G4-EC1, G4-EC2, G4-EC3, G4-EC4
	Obecność na rynku	Wysoka /średnia/niska	G4-EC5, G4-EC6
	Pośredni wpływ ekonomiczny	Wysoka/średnia/ niska	G4-EC8
	Praktyki zakupowe	Wysoka /średnia/niska	G4-EC9
	Materiały/ Surowce	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN1, G4-EN2
Środowiskowa	Energia	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN3, G4-EN5, G4-EN6
	Woda	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN7, G4-EN8, G4-EN9, G4-EN10
	Emisje	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN15, G4-EN16, G4-EN17, G4-EN18, G4-EN19, G4-EN20, G4-EN21
	Ścieki i odpady	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN22, G4-EN23, G4-EN24, G4-EN25, G4-EN26
	Produkty i usługi	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN27, G4-EN28
	Zgodność z regulacjami	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN29
	Transport	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN30
	Ogólne	Wysoka/średnia/ niska	G4-EN31
	Ocena środowiska dostawcy	Wysoka/średnia/ niska	G4-EN32, G4-EN33
	Mechanizmy skargowe dotyczące kwestii środowiskowych	Wysoka/ średnia /niska	G4-EN34
Prawa człowieka	Zatrudnienie	Wysoka /średnia/niska	G4-LA2, G4-LA3
	Stosunki pomiędzy pracownikami a kadra zarządzającą	Wysoka/ średnia /niska	G4-LA4
	Bezpieczeństwo i higiena pracy	Wysoka /średnia/niska	G4-LA6, G4-LA7, G4-LA8

	Szkolenia i edukacja	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-LA9, G4-LA10, G4-LA11
	Różnorodność i równość szans	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-LA12
	Równość wynagrodzenia kobiet i mężczyzn	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-LA13
	Mechanizmy skargowe dotyczące praktyk zatrudniania	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-LA14, G4-LA15
	Ocena dostawcy pod kątem praktyk zatrudniania	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-LA16
	Prawa człowieka	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-HR1, G4-HR2
	Niedyskryminowanie	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-HR3
	Wolność zrzeszania	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-HR4
	Praca dzieci	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-HR5
	Praca przymusowa lub obowiązkowa	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-HR6
	Praktyki w zakresie bezpieczeństwa	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-HR7
	Ocena dostawcy pod kątem poszanowania praw człowieka	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-HR10, G4-HR11
	Mechanizmy skargowe dotyczące praw człowieka	<u>Wysoka</u> /średnia/niska	G4-HR12
	Społeczności lokalne	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO2
	Zapobieganie korupcji	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO3, G4-SO4, G4-SO5
Społeczeństwo	Zasady udziału w życiu publicznym	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO6
	Zachowania antykonkurencyjne	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO7
	Zgodność z regulacjami	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO8
	Ocena dostawcy pod kątem kwestii społecznych	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO9, G4-SO10

	Mechanizmy skargowe dotyczące wpływu społecznego	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-SO11
Odpowiedzialność za produkt	Zdrowie i bezpieczeństwo klientów	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-PR1, G4-PR2
	Znakowanie produktów i usług	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-PR3, G4-PR4, G4-PR5
	Komunikacja marketingowa	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	G4-PR6, G4-PR7
	Prywatność klienta	Wysoka /średnia/ <u>niska</u>	G4-PR8
	Zgodność z regulacjami	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	G4-PR9

10. Przegląd wskaźników profilowych G4

G4-32

Wskaźnik GRI-G4	Wytyczne	Odniesienie w raporcie (nr strony)
-----------------	----------	------------------------------------

Strategia i analiza

G4-1	Oświadczenie ze strony najważniejszych rangą decydentów w organizacji (np. prezesa, dyrektora generalnego lub osoby zajmującej podobne wysokie stanowisko) o znaczeniu zrównoważonego rozwoju dla organizacji oraz strategii działania organizacji w celu realizacji założeń zrównoważonego rozwoju.	3
------	--	---

Profil organizacyjny

G4-2	Opis kluczowych wpływów, ryzyk i szans.	14,15,17,19,20,21,29,30
G4-3	Nazwa organizacji.	4
G4-4	Podstawowe marki, produkty i usługi.	4
G4-5	Lokalizacja siedziby głównej organizacji.	4
G4-6	Liczba krajów, w których działa organizacja wraz z nazwami tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub które są szczególnie ważne w związku z tematami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju omówionymi w raporcie.	5,6
G4-7	Charakter własności oraz forma prawna.	4,5
G4-8	Rynki obsługiwane przez organizację (uwzględniając podział geograficzny, obsługiwane sektory oraz typy klientów i beneficjentów).	5,6

G4-9	Skala działalności organizacji	5,6,9
G4-10	Łączna liczba pracowników	39
G4-11	Procent wszystkich pracowników objętych zbiorowymi układami pracy.	53
G4-12	Łańcuch dostaw organizacji.	31
G4-13	Wszelkie znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące wielkości organizacji, jej struktury, własności lub łańcucha dostaw	6
G4-14	Czy organizacja stosuje zasadę przezorności a jeśli tak, to w jaki sposób ją wdraża.	4,14
G4-15	Zewnętrzne inicjatywy, karty lub zasady dotyczące kwestii ekonomicznych, środowiskowych lub społecznych, które organizacja podpisała lub do których się stosuje.	12,13,23,24,29,31,58
G4-16	Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach.	4

Identyfikacja istotnych aspektów i ich granic

G4-17	Informacja na temat wszystkich jednostek ujętych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych organizacji lub w ich odpowiednikach.	6
G4-18	Proces definiowania zawartości raportu oraz wdrożenia zasad raportowania do zdefiniowania zawartości raportu.	12
G4-19	Kluczowe aspekty raportowania.	12,13,23,24,29
G4-20	Oddziaływanie aspektu wewnątrz organizacji.	-
G4-21	Oddziaływanie aspektu na zewnątrz organizacji.	-
G4-22	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach, z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu.	8
G4-23	Znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie.	8

Zaangażowanie interesariuszy

G4-24	Lista grup interesariuszy zaangażowanych przez organizację.	11
G4-25	Podstawy identyfikacji i selekcji zaangażowanych grup interesariuszy.	11
G4-26	Podejście do zaangażowania interesariuszy, w tym częstotliwość zaangażowania według typu i grupy interesariuszy.	11

G4-27	Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie.	12
-------	--	----

Profil raportu

G4-28	Okres raportowania.	8
G4-29	Data publikacji ostatniego raportu (jeżeli został opublikowany).	8
G4-30	Cykl raportowania (roczny, dwuletni, itd.).	8
G4-31	Osoba kontaktowa	89
G4-32	Tabela wskazująca miejsce zamieszczenia wskaźników w raporcie.	70
G4-33	Polityka i wewnętrzna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportów.	8

Ład organizacyjny

G4-34	Opisać strukturę organu zarządzającego organizacji, między innymi komitety najwyższego organu zarządzającego. Zidentyfikować wszelkie komitety odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących wpływu na gospodarkę, środowisko i społeczeństwo.	29-30
-------	---	-------

Etyka

G4-56	Wewnętrznie sformułowana misja lub wartości organizacji, kodeks postępowania oraz Kodeks Etyki	20
-------	--	----

11. Przegląd wskaźników szczegółowych G4

Wskaźnik GRI-G4	Wytyczne	Odniesienie w raporcie (nr strony)
-----------------	----------	------------------------------------

Wskaźniki ekonomiczne

G4-EC1	BEZPOŚREDNIA WARTOŚĆ EKONOMICZNA WYTWORZONA I PODZIELONA	8
G4-EC2	IMPLIKACJE FINANSOWE I INNE RYZYKA ORAZ SZANSE DLA DZIAŁAŃ ORGANIZACJI WYNIKAJĄCE ZE ZMIAN KLIMATYCZNYCH	63
G4-EC3	POKRYCIE ZOBOWIĄZAŃ EMERYTALNYCH ORGANIZACJI WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMÓW O ZDEFINIOWANYCH ŚWIADCZENIACH	42
G4-EC4	POMOC FINANSOWA UZYSKANA OD PAŃSTWA	49, 50
G4-EC5	STOSUNEK WYNAGRODZENIA PRACOWNIKÓW NAJNIŻSZEGO SZCZEBŁA W PODZIALE NA PŁEĆ W STOSUNKU DO PŁACY	40

MINIMALNEJ NA DANYM RYNKU W GŁÓWNYCH LOKALIZACJACH
PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

G4-EC6	ODSETEK OSÓB POCHODZĄCYCH Z LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI NA WYŻSZYCH STANOWISKACH KIEROWNICZYCH W GŁÓWNYCH LOKALIZACJACH PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	-
G4-EC7	ROZWÓJ ORAZ WPŁYW INWESTYCJI W INFRASTRUKTURĘ I USŁUGI	-
G4-EC8	ZNACZĄCY POŚREDNI WPŁYW EKONOMICZNY, W TYM SKALA TEGO WPŁYWU	40
G4-EC9	ODSETEK WYDATKÓW NA LOKALNYCH DOSTAWCÓW W GŁÓWNYCH LOKALIZACJACH PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	33

Materiały/surowce

G4-EN1	WYKORZYSTYWANE MATERIAŁY/SUROWCE WG MASY LUB OBJĘTOŚCI	55
G4-EN2	PROCENT WYKORZYSTYWANYCH MATERIAŁÓW, KTÓRE STANOWIĄ PRZETWORZONE MATERIAŁY POCZĄTKOWE	55
G4-EN3	ZUŻYCIE ENERGII WEWNĄTRZ ORGANIZACJI	56
G4-EN4	ZUŻYCIE ENERGII NA ZEWNĄTRZ ORGANIZACJI	-
G4-EN5	INTENSYWNOŚĆ ZUŻYCIA ENERGII	56
G4-EN6	ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII	56
G4-EN7	ZMNIEJSZENIE WYMAGAŃ ENERGETYCZNYCH PRODUKTÓW I USŁUG	56
G4-EN8	CAŁKOWITY POBÓR WODY WEDŁUG ŹRÓDŁA	60
G4-EN9	ŹRÓDŁA WODY, GDZIE POBÓR STANOWI DUŻĄ INGERENCJĘ W ZASOBY WODNE	60
G4-EN10	PROCENT ORAZ CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ WODY PRZETWARZANEJ I PONOWNIE WYKORZYSTYWANEJ	60
G4-EN11	ZAKŁADY BĘDĄCE WŁASNOŚCIĄ, WYNAJMOWANE, ZARZĄDZANE LUB SAŚIADUJĄCE Z OBSZARAMI CHRONIONYMI BĄDŹ OBSZARAMI O DUŻEJ WARTOŚCI POD WZGLĘDEM BIORÓŻNORODNOŚCI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POZA OBSZARAMI CHRONIONYMI	-
G4-EN12	OPIS ZNACZĄCEGO WPŁYWU DZIAŁAŃ, PRODUKTÓW I USŁUG NA BIORÓŻNORODNOŚĆ NA OBSZARACH CHRONIONYCH I OBSZARACH O DUŻEJ WARTOŚCI POD WZGLĘDEM BIORÓŻNORODNOŚCI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POZA OBSZARAMI CHRONIONYMI	-
G4-EN13	SIEDLISKA CHRONIONE LUB ZREWITALIZOWANE	-

G4-EN14	CAŁKOWITA LICZBA GATUNKÓW UJĘTYCH W CZERWONEJ KSIĘDZE MIĘDZYNARODOWEJ UNII OCHRONY PRZYRODY I JEJ ZASOBÓW I NA KRAJOWYCH LISTACH GATUNKÓW CHRONIONYCH Z SIEDLISKAMI NA OBSZARACH PODLEGAJĄCYCH ODDZIAŁYWANIU ZAKŁADÓW WEDŁUG POZIOMU ZAGROŻENIA WYGINIĘCIEM	-
G4-EN15	BEZPOŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH (ZAKRES 1)	61
G4-EN16	POŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH (ZAKRES 2)	61
G4-EN17	INNE POŚREDNIE EMISJE GAZÓW CIEPLARNIANYCH (ZAKRES 3)	62
G4-EN18	INTENSYWNOŚĆ EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH	61
G4-EN19	REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH	63
G4-EN20	EMISJE SUBSTANCJI ZUBOŻAJĄCYCH WARSTWĘ OZONOWĄ (SZWO)	61,64
G4-EN21	EMISJE TLENKÓW AZOTU, TLENKÓW SIARKI I INNYCH ZNACZĄCYCH EMISJI DO POWIETRZA	60,61,64
G4-EN22	CAŁKOWITA OBJĘTOŚĆ ŚCIEKÓW WEDŁUG JAKOŚCI I DOCELOWEGO MIEJSCA PRZEZNACZENIA	64,66
G4-EN23	CAŁKOWITA WAGA ODPADÓW WEDŁUG RODZAJU ODPADU ORAZ METODY POSTĘPOWANIA Z ODPADEM	66
G4-EN24	ŁĄCZNA LICZBA I OBJĘTOŚĆ ISTOTNYCH WYCIEKÓW	64,67
G4-EN25	WAGA TRANSPORTOWANYCH, IMPORTOWANYCH, EKSPORTOWANYCH LUB PRZETWORZONYCH ODPADÓW UZNANYCH ZA NIEBEZPIECZNE ORAZ PROCENT ODPADÓW PRZEMIESZCZANYCH TRANSGRANICZNIE	64
G4-EN26	RODZAJ, ROZMIAR, STATUS OCHRONNY ORAZ ZNACZENIE DLA BIORÓŻNORODNOŚCI AKWENÓW WODNYCH I POWIĄZANYCH SIEDLISK, NA KTÓRE ISTOTNY WPŁYW MA ZRZUCANA PRZEZ ORGANIZACJĘ RAPORTUJĄCĄ WODA I WYCIEKI	64
G4-EN27	STOPIEŃ OGRANICZENIA ODDZIAŁYWANIA PRODUKTÓW I USŁUG NA ŚRODOWISKO	65
G4-EN28	PROCENT ODZYSKANYCH MATERIAŁÓW ZE SPRZEDAWANYCH PRODUKTÓW I ICH OPAKOWAŃ, WEDŁUG KATEGORII MATERIAŁU	65
G4-EN29	KWOTA ISTOTNYCH KAR ORAZ CAŁKOWITA LICZBA SANKCJI POZAFINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEPRZESTRZEGANIA PRAWA I REGULACJI DOTYCZĄCYCH OCHRONY ŚRODOWISKA	28
G4-EN30	ZNACZĄCY WPŁYW TRANSPORTU PRODUKTÓW I INNYCH TOWARÓW POTRZEBNYCH DO PROWADZENIA PRZEZ ORGANIZACJĘ DZIAŁALNOŚCI ORAZ TRANSPORTU PRACOWNIKÓW NA ŚRODOWISKO	62

G4-EN31	CAŁKOWITE WYDATKI NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I INWESTYCJE WEDŁUG TYPU	65
G4-EN32	PROCENT NOWYCH DOSTAWCÓW, KTÓRZY ZOSTALI DOBRANI POD KĄTEM SPEŁNIENIA KRYTERIÓW ŚRODOWISKOWYCH	31
G4-EN33	ZNACZĄCY RZECZYWISTY I POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO W ŁAŃCUCHU DOSTAW ORAZ PODJĘTE DZIAŁANIA	31
G4-EN34	LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH WPŁYWU NA ŚRODOWISKO ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH	67

Wskaźniki społeczne (praktyki zatrudnienia i godna praca)

G4-LA1	CAŁKOWITA LICZBA I WSKAŹNIKI ZATRUDNIENIA NOWYCH PRACOWNIKÓW ORAZ ROTACJI PRACOWNIKÓW W PODZIALE NA GRUPY WIEKOWE, PŁEĆ I REGION	37-39
G4-LA2	ŚWIADCZENIA ZAPEWNIANE PRACOWNIKOM PEŁNOETATOWYM, KTÓRE NIE PRZYSŁUGUJĄ PRACOWNIKOM TYMCZASOWYM LUB ZATRUDNIONYM W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN, W PODZIALE NA GŁÓWNE LOKALIZACJE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	37,41
G4-LA3	WSKAŹNIKI POWROTU DO PRACY I UTRZYMANIA ZATRUDNIENIA PO URLOPIE MACIERZYŃSKIM/ TACIERZYŃSKIM W PODZIALE NA PŁEĆ	41
G4-LA4	MINIMALNE OKRESY WYPOWIEDZENIA W ZWIĄZKU ZE ZMIANAMI OPERACYJNYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM INFORMACJI, CZY SĄ ONE OKREŚLONE W UMOWACH ZBIOROWYCH	42
G4-LA5	PROCENT PRACOWNIKÓW REPREZENTOWANYCH WE WSPÓLNYCH FORMALNYCH KOMISJACH DS. BHP UWZGLĘDNIAJĄCYCH PRACOWNIKÓW I MENEDŻERÓW, KTÓRE POMAGAJĄ MONITOROWAĆ I PROWADZIĆ PROGRAMY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM I HIGIENĄ PRACY	-
G4-LA6	RODZAJ URAZÓW ORAZ WSKAŹNIK URAZÓW, CHORÓB ZAWODOWYCH, DNI STRACONYCH I NIEOBECNOŚCI W PRACY ORAZ WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH ZWIĄZANYCH Z PRACĄ, Z PODZIAŁEM NA REGIONY I PŁEĆ	51
G4-LA7	PRACOWNICY CZĘSTO ZAPADAJĄCY NA CHOROBY ZAWODOWE LUB SZCZEGÓLNIIE NARAŻENI NA CHOROBY ZAWODOWE	53
G4-LA8	KWESTIE BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY UWZGLĘDNIONE W FORMALNYCH POROZUMIENIACH ZAWARTYCH ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI	53
G4-LA9	ŚREDNIA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH W ROKU PRZYPADAJĄCA NA PRACOWNIKA W PODZIALE NA PŁEĆ ORAZ NA KATEGORIĘ PRACOWNIKÓW	47

G4-LA10	PROGRAMY ROZWOJU UMIEJĘTNOŚCI MENEDŻERSKICH I KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO, KTÓRE WSPIERAJĄ CIĄGŁOŚĆ ZATRUDNIENIA PRACOWNIKÓW ORAZ UŁATWIAJĄ ZARZĄDZANIE KOŃCEM KARIERY ZAWODOWEJ	47
G4-LA11	PROCENT PRACOWNIKÓW OTRZYMUJĄCYCH REGULARNE OCENY SWOICH WYNIKÓW ORAZ INFORMACJE ROZWOJU ZAWODOWEGO, W PODZIALE NA PŁEĆ ORAZ KATEGORIĘ PRACOWNIKÓW	46
G4-LA12	SKŁAD CIAŁ ZARZĄDZAJĄCYCH I KADRY PRACOWNICZEJ W PODZIALE NA KATEGORIE WEDŁUG PŁCI, WIEKU, PRZYNALEŻNOŚCI DO MNIEJSZOŚCI ORAZ INNYCH WSKAŹNIKÓW RÓŻNORODNOŚCI	42
G4-LA13	STOSUNEK PENSJI PODSTAWOWEJ I WYNAGRODZENIA KOBIET I MĘŻCZYŹN W PODZIALE NA KATEGORIE PRACOWNIKÓW I GŁÓWNE LOKALIZACJE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	46
G4-LA14	PROCENT NOWYCH DOSTAWCÓW, KTÓRZY ZOSTALI DOBRANI POD KĄTEM SPEŁNIENIA KRYTERIÓW PRAKTYK ZATRUDNIANIA	31
G4-LA15	ZNACZĄCY RZECZYWISTY I POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW NA PRAKTYKI ZATRUDNIANIA W ŁAŃCUCHU DOSTAW ORAZ PODJĘTE DZIAŁANIA	31
G4-LA16	LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH PRAKTYK ZATRUDNIANIA ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH	39

Wskaźniki społeczne (prawa człowieka)

G4-HR1	CAŁKOWITA LICZBA I UDZIAŁ PROCENTOWY WAŻNYCH UMÓW INWESTYCYJNYCH, KTÓRE UWZGLĘDNIAJĄ ZAPISY DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA LUB KTÓRE ZOSTAŁY SPRAWDZONE POD KĄTEM ZGODNOŚCI Z PRAWAMI CZŁOWIEKA	54
G4-HR2	CAŁKOWITA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE POLITYK POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA LUB PROCEDUR UWZGLĘDNIAJĄCYCH ASPEKTY PRAW CZŁOWIEKA, KTÓRE MAJĄ ZNACZENIE DLA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI, W TYM RÓWNIEŻ PROCENT PRZESZKOLONYCH PRACOWNIKÓW	22
G4-HR3	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI (INCYDENTÓW O CHARAKTERZE DYSKRYMINACYJNYM) I PODJĘTYCH ŚRODKÓW NAPRAWCZYCH	20,21
G4-HR4	ZIDENTYFIKOWANE ZAKŁADY I DOSTAWCY, W KTÓRYCH PRZYPADKU MOŻE DOCHODZIĆ DO NARUSZENIA LUB MOŻE WYSTĘPOWAĆ POWAŻNE RYZYKO NARUSZENIA WOLNOŚCI ZRZESZANIA SIĘ I ZAWIERANIA UMÓW ZBIOROWYCH ORAZ DZIAŁANIA PODJĘTE, ABY CHRONIĆ TE PRAWA	22,31
G4-HR5	ZAKŁADY I DOSTAWCY ZIDENTYFIKOWANI JAKO OBARCZENI ZNACZNYM RYZYKIEM WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PRACY DZIECI	22,31

ORAZ ŚRODKI PODJĘTE W CELU SKUTECZNEJ ELIMINACJI PRACY DZIECI

G4-HR6	ZAKŁADY I DOSTAWCY ZIDENTYFIKOWANI JAKO SZCZEGÓLNICIE NARAŻENI NA RYZYKO WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PRACY PRZYMUSOWEJ LUB OBOWIĄZKOWEJ ORAZ DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU SKUTECZNEJ ELIMINACJI PRACY PRZYMUSOWEJ LUB OBOWIĄZKOWEJ	22
G4-HR7	PROCENT PERSONELU OCHRONY PRZESZKOLONEGO W ZAKRESIE OBOWIĄZUJĄCYCH W ORGANIZACJI POLITYK LUB PROCEDUR ZWIĄZANYCH Z PRAWAMI CZŁOWIEKA	23
G4-HR8	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW NARUSZEŃ PRAW LUDNOŚCI RDZENNEJ I PODJĘTE DZIAŁANIA	-
G4-HR9	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI (INCYDENTÓW O CHARAKTERZE DYSKRYMINACYJNYM) I PODJĘTYCH ŚRODKÓW NAPRAWCZYCH	-
G4-HR10	PROCENT NOWYCH DOSTAWCÓW, KTÓRZY ZOSTALI DOBRANI POD KĄTEM SPEŁNIENIA KRYTERIÓW W ZAKRESIE POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA	31
G4-HR11	ZNACZĄCY RZECZYWISTY I POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW NA POSZANOWANIE PRAW CZŁOWIEKA W ŁAŃCUCHU DOSTAW ORAZ PODJĘTE DZIAŁANIA	31
G4-HR12	LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH WPŁYWU NA POSZANOWANIE PRAW CZŁOWIEKA ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH	22

Wskaźniki społeczne (społeczeństwo)

G4-SO1	PROCENT ZAKŁADÓW Z WDROŻONYMI PROGRAMAMI ZAANGAŻOWANIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, OCENAMI WPŁYWU I PROGRAMAMI ROZWOJU	-
G4-SO2	DZIAŁANIA MAJĄCE ZNACZĄCY RZECZYWISTY I POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW NA SPOŁECZNOŚCI LOKALNE	24,27
G4-SO3	CAŁKOWITA LICZBA I PROCENT ZAKŁADÓW OCENIONYCH POD KĄTEM RYZYKA WYSTĄPIENIA KORUPCJI ORAZ ZIDENTYFIKOWANE ZNACZĄCE RYZYKA	29
G4-SO4	KOMUNIKACJA I SZKOLENIA POŚWIĘCONE POLITYKOM I PROCEDUROM ANTYKORUPCYJNYM	29
G4-SO5	POTWIERDZONE PRZYPADKI KORUPCJI I PODJĘTE DZIAŁANIA	29
G4-SO6	CAŁKOWITA WARTOŚĆ WSPARCIA UDZIELONEGO NA RZECZ PARTII POLITYCZNYCH, POLITYKÓW I INSTYTUCJI O PODOBNYM CHARAKTERZE W PODZIALE NA KRAJE I ODBIORCĘ/BENEFICJENTA	29
G4-SO7	CAŁKOWITA LICZBA PODJĘTYCH WOBEC ORGANIZACJI KROKÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH PRZYPADKÓW NARUSZEŃ ZASAD	28

	WOLNEJ KONKURENCJI, PRAKTYK MONOPOLISTYCZNYCH ORAZ ICH SKUTKI	
G4-S08	KWOTA ISTOTNYCH KAR ORAZ CAŁKOWITA LICZBA SANKCJI POZAFINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEZGODNOŚCI Z PRAWEM I REGULACJAMI	28
G4-S09	PROCENT NOWYCH DOSTAWCÓW, KTÓRZY ZOSTALI DOBRANI POD KĄTEM SPEŁNIENIA KRYTERIÓW WPŁYWU NA SPOŁECZEŃSTWO	31
G4-S010	ZNACZĄCY RZECZYWISTY I POTENCJALNIE NEGATYWNY WPŁYW NA SPOŁECZEŃSTWO W ŁAŃCUCHU DOSTAW ORAZ PODJĘTE DZIAŁANIA	-
G4-S011	LICZBA SKARG DOTYCZĄCYCH WPŁYWU NA SPOŁECZEŃSTWO ZŁOŻONYCH, ROZPATRZONYCH I ROZWIĄZANYCH W RAMACH FORMALNYCH MECHANIZMÓW SKARGOWYCH	-

Wskaźniki społeczne (odpowiedzialność za produkty)

G4-PR1	PROCENT ISTOTNYCH KATEGORII PRODUKTÓW I USŁUG, W PRZYPADKU KTÓRYCH PODDAJE SIĘ OCENIE ICH WPŁYW NA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO W CELU POPRAWY WSKAŹNIKÓW	19
G4-PR2	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI Z REGULACJAMI ORAZ DOBROWOLNIE STOSOWANYMI KODEKSAMI DOTYCZĄCYMI WPŁYWU PRODUKTÓW I USŁUG NA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO NA KAŻDYM ETAPIE CYKLU ICH ŻYCIA, W PODZIALE NA RODZAJ SKUTKÓW	19
G4-PR3	RODZAJ INFORMACJI O PRODUKTACH I USŁUGACH WYMAGANYCH NA MOCY PROCEDUR ORGANIZACJI ORAZ PROCENT ISTOTNYCH KATEGORII PRODUKTÓW I USŁUG PODLEGAJĄCYCH TAKIM WYMOGOM	36
G4-PR4	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI Z REGULACJAMI I DOBROWOLNIE STOSOWANYMI KODEKSAMI DOTYCZĄCYMI INFORMACJI I ZNAKOWANIA PRODUKTÓW I USŁUG W PODZIALE NA RODZAJ SKUTKÓW	78
G4-PR5	WYNIKI BADAŃ POMIARU SATYSFAKCJI KLIENTÓW	78,35
G4-PR6	SPRZEDAŻ PRODUKTÓW ZAKAZANYCH LUB WYWOŁUJĄCYCH KONTROWERSJE	34
G4-PR7	CAŁKOWITA LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI Z REGULACJAMI I DOBROWOLNIE STOSOWANYMI KODEKSAMI DOTYCZĄCYMI KOMUNIKACJI MARKETINGOWEJ, W TYM REKLAM, PROMOCJI I SPONSORINGU, W PODZIALE NA RODZAJ SKUTKÓW	36
G4-PR8	CAŁKOWITA LICZBA UZASADNIONYCH SKARG DOTYCZĄCYCH NARUSZENIA PRYWATNOŚCI KLIENTA I UTRATY DANYCH KLIENTÓW	36

G4-PR9 KWOTA ISTOTNYCH KAR Z TYTUŁU NIEZGODNOŚCI Z PRAWEM I REGULACJAMI DOTYCZĄCYMI DOSTARCZANIA I UŻYTKOWANIA PRODUKTÓW I USŁUG

36

12. Przegląd wskaźników SIN

Wskaźnik SIN	Wytyczne	Odniesienie w raporcie (nr strony)
--------------	----------	------------------------------------

I. Obszar Zarządczy (G)

G.1.1.	OPIS PRZYJĘTEJ STRATEGII ROZWOJU Z UWZGLĘDNIENIEM ASPEKTÓW SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH	4
G.1.2.	CHARAKTERYSTYKA PRZYJĘTEGO MODELU BIZNESOWEGO, WŁĄCZAJĄC W TO OPIS ŁAŃCUCHA DOSTAW, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OPISU ODDZIAŁYWANIA SPOŁECZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO	4,31
G.2.1.	OPIS STRUKTURY ZARZĄDCZEJ, ZAWIERAJĄCY INFORMACJĘ O TYM, CZY I JAK UWZGLĘDNIONE ZOSTAŁO PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA ASPEKTAMI NIEFINANSOWYMI (SPOŁECZNYMI, ŚRODOWISKOWYMI), JAK WYGLĄDA SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	14,29
G.2.2.	WYKAZ CERTYFIKATÓW SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA (np. ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001)	13,15
G.2.3.	OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZE WSKAZANEM MONITOROWANIA SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH ASPEKTÓW DZIAŁALNOŚCI	29
G.3.1.	OPIS PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I UWZGLĘDNIENIA W NIM ASPEKTÓW SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH	14,15,17,19,20,21,29,30
G.3.2.	LISTA ZIDENTYFIKOWANYCH RYZYK SPOŁECZNYCH LUB ŚRODOWISKOWYCH WRAZ Z ICH KRÓTKĄ CHARAKTERYSTYKĄ	14,15,17,19,20,21,29,30
G.4.1.	WSKAZANIE, CZY ORGANIZACJA POSIADA FORMALNY KODEKS ETYKI LUB RÓWNOWAŻNY DOKUMENT ODPOWIADAJĄCY NA POTRZEBY ORGANIZACJI	20
G.4.2.	LICZBA AUDYTÓW ETYCZNYCH ZREALIZOWANYCH U DOSTAWCÓW, LICZBA AUDYTÓW ZAKOŃCZONYCH IDENTYFIKACJĄ NIEPRAWIDŁOWOŚCI	20
G.4.3.	LICZBA AUDYTÓW ETYCZNYCH ZREALIZOWANYCH W ORGANIZACJI NA ŻĄDANIE JEJ ODBIORCÓW, LICZBA AUDYTÓW ZAKOŃCZONYCH IDENTYFIKACJĄ NIEPRAWIDŁOWOŚCI	21
G.4.4.	LICZBA DOSTAWCÓW, KTÓRZY PODPISALI KARTĘ ETYKI/ZOBOWIĄZANIE DO PRZESTRZEGANIA STANDARDÓW ETYCZNYCH ORGANIZACJI	20

G.4.5.	LICZBA ZGŁASZANYCH SKARG POTENCJALNYCH NARUSZEŃ STANDARDÓW TYCZNYCH (JEŚLI TO MOŻLIWE, W PODZIALE NA ZGŁOSZENIA POCHODZĄCE Z WEWNĄTRZ/Z ZEWNĄTRZ ORGANIZACJI)	20
G.4.6.	LICZBA PRZEPROWADZONYCH SZKOLEŃ W OBSZARZE ETYCZNYM, LICZBA OSÓB W NICH UCZESTNICZĄCYCH	20,22
G.4.7.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOŚZĄCA SIĘ DO ETYKI (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM)	20,33
G.4.8.	UWZGLĘDNIENIE ZASAD ETYKI W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-

II. Obszar Środowiskowy (E)

E.1.1	RODZAJ I ILOŚĆ (NP. WG WAGI, OBJĘTOŚCI) WYKORZYSTANEGO SUROWCA/MATERIAŁU (Z EWENTUALNYM WSKAZANIEM TYCH ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNEJ/Z RECYKLINGU/POSIADAJĄCYCH CERTYFIKATY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU)	55
E.1.2.	ZUŻYCIE KLUCZOWYCH SUROWCÓW/MATERIAŁÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU (DLA POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII SUROWCÓW/MATERIAŁÓW)	55
E.2.1.	CAŁKOWITE ZUŻYCIE ENERGII W GJ WG GŁÓWNYCH ŹRÓDEŁ JEJ POZYSKANIA	56
E.2.2.	ODSETEK (%) ENERGII POCHODZĄCEJ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE) (ENERGIA WODNA, ENERGIA Z BIOMASY, ENERGIA WIATROWA, FOTOWOLTAIKA, ENERGIA GEOTERMALNA)	56
E.2.3.	ZUŻYCIE ENERGII NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	56
E.3.1.	CAŁKOWITE ZUŻYCIE WODY W M ³ (WG ŹRÓDŁA – NP.SIEĆ WODOCIĄGOWA)	60
E.3.2.	WOLUMEN WODY ODZYSKIWANEJ I PONOWNIE WYKORZYSTYWANEJ	60
E.3.3.	ZUŻYCIE WODY NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	60
E.4.1.	LISTA I KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA TERENÓW CENNYCH PRZYRODNICZO W SĄSIEDZTWIE/SFERZE ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA (ZE WSKAZANIEM CHARAKTERU ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA TE TERENY I SIEDLISKA CENNEJ FAUNY I FLORY)	54
E.4.2.	WSKAZANIE TYPU I CZĘSTOTLIWOŚCI PROWADZONEGO MONITORINGU PRZYRODNICZEGO	54

E.4.3.	OPIS EWENTUALNYCH POTWIERDZONYCH STRAT ŚRODOWISKOWYCH BĘDĄCYCH SKUTKIEM DZIAŁANIA PRZEDSIĘBIORSTWA	54
E.4.4.	OPIS EWENTUALNYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU MONITOROWANIE STANU ŚRODOWISKA ORAZ ZAPOBIEGANIE/ORGANICZANIE/REKOMPENSOWANIE ŚRODOWISKU NATURALNEMU SKUTKÓW ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA	54
E.5.1.	MASA EMITOWANYCH DO ATMOSFERY GAZÓW CIEPLARNIANYCH	61
E.5.2.	MASA POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI EMITOWANYCH DO ATMOSFERY WEDŁUG RODZAJU (NP. SO _x , NO _x , PM10, PM2.5)	64
E.5.3.	EMISJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	61
E.5.4.	EMISJA POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	64
E.6.1.	CAŁKOWITA MASA ODPADÓW W PODZIALE NA NIEBEZPIECZNE I INNE NIŻ NIEBEZPIECZNE, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM ISTOTNYCH ICH KATEGORII	66
E.6.2.	CAŁKOWITA MASA ODPADÓW W PODZIALE WG METODY ZAGOSPODAROWANIA	66
E.6.3.	CAŁKOWITY WOLUMEN ODPROWADZANYCH ŚCIEKÓW ZE SKAZANIEM PODZIAŁU WG METODY OCZYSZCZENIA	66
E.6.4.	EMISJA ODPADÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	66
E.6.5.	EMISJA ŚCIEKÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	64,66
E.7.1.	OPIS POZOSTAŁYCH ISTOTNYCH RODZAJÓW ZANIECZYSZCZEŃ ŚRODOWISKA EMITOWANYCH PRZEZ DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNĄ SPÓŁKI (WRAZ Z MIERZALNYMI MIARAMI, JEŚLI TO MOŻLIWE)	68
E.7.2.	LISTA AWARII ZE SKUTKIEM ŚRODOWISKOWYM I EWENTUALNYCH SKAZEŃ, DO KTÓRYCH DOSZŁO W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM (WRAZ Z OPISEM ICH CHARAKTERU)	67,68
E.7.3.	LISTA POTENCJALNYCH NATUSZEŃ PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, W ZWIĄZKU Z KTÓRYMI WSZCZĘTE ZOSTAŁY POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE	67
E.7.4.	CAŁKOWITA KWOTA PRAWOMOCNYCH KAR NAŁOŻONYCH W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA	67
E.7.5.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOŚĄCA SIĘ POSZANOWANIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM)	33

E.7.6.	LICZBA AUDYTÓW POD KĄTEM PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA U PODWYKONAWCY	-
E.8.1.	UWZGLĘDNIENIE OCHRONY ŚRODOWISKA W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-
E.8.2.	PRZYCHODY Z PRODUKTÓW LUB USŁUG, OPRACOWANYCH Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW ŚRODOWISKOWYCH JAKO % CAŁKOWITYCH PRZYCHODÓW [DOTYCZY SEKTORÓW: PRZEMYSŁ, USŁUGI]	56
E.8.3.	WARTOŚĆ UDZIELONYCH KREDYTÓW Z WCZEŚNIEJSZĄ OCENĄ RYZYKA ŚRODOWISKOWEGO/WARTOŚCI PORTFELA UBEZPIECZEŃ Z WCZEŚNIEJSZĄ OCENĄ RYZYKA ŚRODOWISKOWEGO [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-

III. Obszar Społeczny i Pracowniczy (S)

S.1.1.	WARTOŚĆ POMOCY PUBLICZNEJ UZYSKANEJ OD PAŃSTWA (WSPARCIE FINANSOWE I EKWIWALENTY DOTACJI)	49
S.1.2.	WARTOŚĆ PRZYCHODÓW POCHODZĄCYCH Z ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH I ICH PROCENTOWY UDZIAŁ W CAŁOŚCI PRZYCHODÓW	49
S.2.1.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY WG TYPU UMOWY O PRACĘ (WG WIEKU I PŁCI) NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	-
S.2.2.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY NOWO ZATRUDNIONYCH W RAPORTOWYM OKRESIE (WG WIEKU I PŁCI)	39
S.2.3.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY, KTÓRZY ODESZLI W RAPORTOWANYM OKRESIE (WG WIEKU I PŁCI)	39
S.2.4.	LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMÓW CYWILNOPRAWNYCH WG TYPU UMOWY O PRACĘ (WG WIEKU I PŁCI) NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO, LICZBA ZAWARTYCH UMÓW CYWILNOPRAWNYCH Z OSOBAMI FIZYCZNYMI W RAPORTOWANYM OKRESIE, LICZBA ZAKOŃCZONYCH UMÓW CYWILNOPRAWNYCH Z OSOBAMI FIZYCZNYMI W RAPORTOWANYM OKRESIE	-
S.2.5.	LICZBA ZATRUDNIONYCH W RAMACH OUTSOURCINGU	-
S.2.6.	LICZBA PRACOWNIKÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ ICH PROCENTOWY UDZIAŁ W OGÓLE ZATRUDNIONYCH	37
S.2.7.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMOWY O PRACĘ	37

S.2.8.	LICZBA ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OBCOKRAJOWCÓW ŚWIADCZĄCYCH PRACĘ NA RZECZ PRACODAWCY I POD JEGO NADZOREM (NIEZALEŻNIE, CZY SĄ PRACOWNIKAMI WŁASNymi, CZY PODMIOTÓW TRZECICH, KTÓRYM ZLECANA JEST PRACA), POCHODZĄCYCH Z KRAJÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GORSZEJ OD POLSKI SYTUACJI EKONOMICZNEJ LUB Z KRAJÓW, W KTÓRYCH UPRAWDOPODOBNIONE JEST ŁAMANE PRAW CZŁOWIEKA (WG KRAJU POCHODZENIA).	37
S.2.9.	STOSUNEK PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO KOBIET DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO MĘŻCZYŹN W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH ZASZEREGOWANIA/GRUPACH PRACOWNICZYCH (NP. DYREKTORZY, KIEROWNICY, POZOSTALI PRACOWNICY).	46
S.2.10.	STOSUNEK PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU DO NAJNIŻSZEGO UPOSAŻENIA W SPÓŁCE (W PRZELICZENIU NA PEŁEN ETAT).	-
S.2.11.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OSÓB WSPÓŁPRACUJĄCYCH NA PODSTAWIE UMÓW CYWILNOPRAWNYCH I ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI NA RZECZ PRACODAWCY.	-
S.2.12.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OSÓB ZATRUDNIONYCH W RAMACH OUTSOURCINGU I WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA RZECZ PRACODAWCY.	-
S.2.13.	ŁĄCZNA WYSOKOŚĆ ROCZNYCH SKŁADEK NA PFRON.	46
S.2.14.	ODSETEK KOBIET, KTÓRE PO URODZENIU DZIECKA I POWROCIE DO PRACY, ZREZYGNOWAŁY Z PRACY W CIĄGU 12 MIESIĘCY OD POWROTU DO PRACY.	-
S.2.15.	INFORMACJA NA TEMAT DODATKOWYCH ŚWIADCZEŃ POZAPŁACOWYCH DOSTĘPNYCH DLA PRACOWNIKÓW (NP. DODATKOWE UBEZPIECZENIE, PAKIETY MEDYCZNE, PRACOWNICZY PROGRAM EMERYTALNY, AKCJONARIAT PRACOWNICZY, KARTY UPRAWNIAJĄCE DO KORZYSTANIA Z OBIEKTÓW SPORTOWYCH, POŻYCZKI MIESZKANIOWE).	41
S.3.1.	LICZBA DZIAŁAJĄCYCH W ZAKŁADZIE PRACY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH OGÓŁEM (REPREZENTATYWNYCH I POZOSTAŁYCH).	53
S.3.2.	ODSETEK (%) PRACOWNIKÓW NALEŻĄCYCH DO ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH (TZW. WSPÓŁCZYNNIK UZWIĄZKOWIENIA).	37,53
S.3.3.	LICZBA WSZCZĘTYCH SPORÓW ZBIOROWYCH W OSTATNIM ROKU ORAZ SZACUNKOWY WPŁYW NA WYNIKI SPÓŁKI Z TYM ZWIĄZANE (W PRZYPADKU, W KTÓRYM ODNOTOWANO STRAJKI, NALEŻY OPISAĆ ICH PRZYCZYNE, FORMĘ, CZAS TRWANIA ORAZ POCZYNIONE USTALENIA).	-

S.3.4.	INFORMACJA, CZY W ZAKŁADZIE PRACY FUNKCJONUJE PROCEDURA ZGŁASZANIA SKARG I NIEPRAWIDŁOWOŚCI („HOT LINE”) I NA JAKIEJ PODSTAWIE (NP. ODPOWIEDNIEJ POLITYKI). JEŚLI TAK, JAKA JEST LICZBA SKARG ZWIĄZANYCH Z OBSZAREM PRAKTYK ZATRUDNIENIA, KTÓRE ZOSTAŁY ZGŁOSZONE, ROZPATRZONE I ROZWIĄZANE (ILE SKARG ZOSTAŁO ZARAPORTOWANYCH, A ILE ROZSTRZYGNIĘTYCH W OMAWIANYM OKRESIE).	37
S.3.5.	INFORMACJA, CZY W ZAKŁADZIE PRACY POWOŁANO RADĘ PRACOWNIKÓW – A W PRZYPADKU INNYCH PRZEDSTAWICIELI NIŻ RADA PRACOWNIKÓW I ZWIĄZKI ZAWODOWE, CZY TACY PRZEDSTAWICIELE PRACOWNIKÓW ZOSTALI POWOŁANI W DRODZE WYBORÓW, W KTÓRYCH MOGLI UCZESTNICZYĆ WSZYSCY PRACOWNICY.	53
S.3.6.	INFORMACJA O TYM, CZY, A JEŚLI TAK, TO W JAKI SPOSÓB ORAZ Z JAKIMI REZULTATAMI, ZAKŁAD PRACY PROWADZI UDOKUMENTOWANY DIALOG, W FORMIE CYKLICZNYCH, SFORMALIZOWANYCH SPOTKAŃ, MAJĄCYCH NA CELU OMÓWIENIE WZAJEMNYCH OCZEKIWAŃ ORAZ CHARAKTER NAJCZĘŚCIEJ PODNOSZONYCH KWESTII I SPOSOBU USTOSUNKOWANIA SIĘ DO NICH PRZEZ WŁADZE SPÓŁKI.	37,53
S.4.1.	LICZBA WYPADKÓW PRZY PRACY WŚRÓD OSÓB WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA TERENIE ZAKŁADU PRACY I PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH PRACĘ POZA SIEDZIBĄ PRACODAWCY.	51
S.4.2.	WSKAŹNIK CZĘSTOŚCI WYPADKÓW (WYPADKI PRZY PRACY NA 1000 ZATRUDNIONYCH).	51
S.4.3.	LICZBA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH WŚRÓD WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA TERENIE ZAKŁADU PRACY I PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH PRACĘ POZA SIEDZIBĄ PRACODAWCY.	51
S.4.4.	ŁĄCZNA LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WŚRÓD PRACOWNIKÓW SPOWODOWANEJ WYPADKAMI.	51
S.4.5.	WSKAŹNIK CIĘŻKOŚCI WYPADKÓW (LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI/1 WYPADEK).	51
S.4.6.	LICZBA STWIERDZONYCH PRZYPADKÓW CHORÓB ZAWODOWYCH.	53
S.4.7.	LICZBA PRACOWNIKÓW PRACUJĄCYCH W WARUNKACH PRZEKROCZENIA NAJWYŻSZYCH DOPUSZCZALNYCH STĘŻEŃ (NDS) LUB NAJWYŻSZYCH DOPUSZCZALNYCH NATĘŻEŃ (NDN).	53
S.4.8.	LICZBA STANOWISK PRACY, NA KTÓRYCH POZIOM OCENIONEGO RYZYKA ZOWODOWEGO JEST NIEAKCEPTOWALNIE WYSOKI (TJ. KONIECZNE SĄ DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU ZMNIEJSZENIE POZIOMU RYZYKA).	53

S.4.9.	WYKAZ NAJCZĘSTSZYCH PRZYCZYŃ WYPADKÓW PRZY PRACY, WG KATEGORII PRACY/CZYNNOŚCI WYKONYWANYCH PRZEZ POSZKODOWANEGO W CHWILI WYPADKU, RODZAJÓW URAZÓW.	-
S.4.10.	OPIS STOPNIA ZAANGAŻOWANIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH (JEŻELI FUNKCJONUJĄ) W OBSZARZE BHP (NP. CZY ZOSTAŁ POWOŁANY SPOŁECZNY INSPEKTOR PRACY, JAK SPRAWUJĄ KONTROLE NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW BHP).	53
S.4.11.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO BHP (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.4.12.	LICZBA AUDYTÓW POD KĄTEM PRZESTRZEGANIA ZASAD BHP U PODWYKONAWCÓW	31
S.5.1.	ŚREDNIA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH (LUB DNI SZKOLENIOWYCH) NA PRACOWNIKA (WG PŁCI I KATEGORII PRACOWNIKÓW) – DOTYCZY SZKOLEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ PRACODAWCĘ.	47
S.5.2.	LICZBA PRACOWNIKÓW PODNOSZĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE, KTÓRYM PRZYSŁUGUJĄ OKREŚLONE UPRAWNIENIA Z TEGO TYTUŁU W STOSUNKU DO PRACODAWCY (NP. URLOPY SZKOLENIOWE), ZE WSKAZANIEM LICZBY PRACOWNIKÓW, KTÓRYM PRACODAWCA WSPÓŁFINANSUJE LUB FINANSUJE PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.	47
S.6.1.	INFORMACJA, CZY U PRACODAWCY ZOSTAŁA WDROŻONA POLITYKA ANTYMOBBINGOWA I POLITYKA ANTYDISKRYMINACYJNA.	20
S.6.2.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI, - MOBBINGU, MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO ITP.	21
S.6.3.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI, MOBBINGU, MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO ITP.	21
S.6.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI.	31
S.7.1.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA, W TYM U PODWYKONAWCÓW.	22
S.7.2.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA, W TYM U PODWYKONAWCÓW.	22
S.7.3.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO PRAW CZŁOWIEKA (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.7.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA.	31

S.7.5.	UWZGLĘDNIENIE KWESTII POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO].	-
S.7.6.	OPIS ZAGROŻEŃ DLA PRAW CZŁOWIEKA ORAZ PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA POZA ŁAŃCUCHEM DOSTAW (NP. WYKORZYSTYWANIE PRODUKTÓW LUB USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEZ OSOBY LUB PODMIOTY W SPOSÓB ZAGRAŻAJĄCY NARUSZENIEM PRAW CZŁOWIEKA).	22,31
S.8.1.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W TYM U PODWYKONAWCÓW).	22
S.8.2.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W TYM U PODWYKONAWCÓW).	22
S.8.3.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOŚĄCA SIĘ DO PRAW CZŁOWIEKA Z UWZGLĘDNIENIEM ZAKAZU PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.8.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRACY DZIECI I PRACY PRZYMUSOWEJ.	31
S.9.1.	OPIS EWENTUALNYCH UCIAŻLIWOŚCI, JAKIE MOŻE ODCZUWAĆ LOKALNA SPOŁECZNOŚĆ W ZWIĄZKU Z PROWADZENIEM PRZEZ SPÓŁKĘ DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ ITP.	24,27
S.9.2.	LICZBA SKARG ZGŁOSZONYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ, ICH TEMATYKA ORAZ DZIAŁANIA SPÓŁKI W ODPOWIEDZI NA NIE.	-
S.9.3.	OPIS POLITYKI I KIERUNKÓW ZAANGAŻOWANIA SPOŁECZNEGO SPÓŁKI ORAZ ZREALIZOWANE DZIAŁANIA PROSPOŁECZNE, W TYM TE NA RZECZ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, W KTÓREJ PROWADZONA JEST DZIAŁALNOŚĆ.	24
S.9.4.	CAŁKOWITA KWOTA DAROWIZN NA CELE SPOŁECZNE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM (ZE WSKAZANIEM NAJWIĘKSZYCH OBDAROWANYCH).	24,28
S.9.5.	CAŁKOWITA KWOTA WYDATKOWANA NA SPONSORING (ZE WSKAZANIEM NAJWIĘKSZYCH SPONSOROWANYCH PARTNERÓW).	24,28
S.9.6.	CAŁKOWITA LICZBA GODZIN PRZEPRACOWANYCH PRZEZ PRACOWNIKÓW-WOLONTARIUSZY ORAZ LICZBA WOLONTARIUSZY, W RAMACH PROGRAMU WOLONTARIATU (JEŻELI TAKI ISTNIEJE).	24,28
S.10.1.	OBSZARY BIZNESOWE POTENCJALNIE NARAŻONE NA ZACHOWANIA KORUPCYJNE.	29
S.10.2.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW ZACHOWAŃ NOSZĄCYCH ZNAMIONA KORUPCJI.	29

S.10.3.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW KORUPCJI.	29
S.11.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NARUSZENIA PROCEDUR DOTYCZĄCYCH BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW I USŁUG.	36
S.11.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ UOKIK)	36
S.11.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z BEZPIECZEŃSTWEM KLIENTÓW (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.12.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI Z REGULACJAMI I DOBROWOLNYMI KODEKSAMI DOTYCZĄCYMI KOMUNIKACJI MARKETINGOWEJ (W TYM REKLAMY, PROMOCJI, SPONSORINGU).	36
S.12.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ UOKIK)	36
S.12.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z RZETELNOŚCIĄ I ETYKĄ KOMUNIKACJI MARKETINGOWEJ (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.13.1.	LICZBA ZDARZEŃ DOTYCZĄCYCH WYCIEKU LUB NIEUPRAWNIONEGO WYKORZYSTANIA DANYCH OSOBOWYCH (KLIENTÓW, PRACOWNIKÓW).	36
S.13.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ GIODO)	36
S.13.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ DANYCH OSOBOWYCH (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.14.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI ZWIĄZANYCH Z NIEWŁAŚCIWYM OZNAKOWANIEM PRODUKTU.	36
S.14.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE, NP. PRZEZ UOKIK.	36
S.14.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZWIĄZANYCH Z NIEWŁAŚCIWYM OZNAKOWANIEM PRODUKTU. (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE)	36
S.15.1.	RZECZYWISTY OKRES ROTACJI ZOBOWIĄZAŃ.	31
S.15.2.	RZECZYWISTY OKRES ROTACJI NALEŻNOŚCI.	34
S.15.3.	OKRES PŁATNOŚCI ZOBOWIĄZAŃ STANDARDOWO ZAPISYWANY W UMOWACH Z DOSTAWCAMI.	31

S.15.4.	ODSETEK (%) ZOBOWIĄZAŃ PŁACONYCH W TERMINIE UMOWNYM (WARTOŚCIOWO).	31
S.15.5.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE PRZEZ UOKIK	36
S.15.6.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZWIĄZANYCH ZACHOWANIAM I ANTYKONKURENCYJNYMI I ANTYRYNKOWYMI (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a
31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/